

NR. 1 2025 105. ÅRGANG

TEMA:
KUNSTIG INTELLIGENS

DIN NYE KOLLEGA

Én del kunst.
Én del vitenskap.

Private Banking i Norges beste rådgiverbank.

Kunsten å forstå dine behov, og vitenskapen som kreves for å ta deg dit du vil. For oss er det dette *Private Banking* handler om. Vårt mål er ganske enkelt å gi deg de beste rådene. Alltid. Derfor møter du rådgivere uten salgsinsentiver eller bonuser, som kan bruke all tid og fokus på deg og dine verdier. Det er ikke uten grunn at vi er kåret til banken som er best på rådgivning i EPSI tre år på rad*.

Les mer om Private Banking på handelsbanken.no

*Best på rådgivning i EPSI Bankundersøkelse personmarkedet 2022-2024.

KI hjelper advokater i tankearbeidet, og kan strukturere, finne svakheter, vurdere prosessrisiko og mye annet. Mange advokatfirmaer har tatt i bruk KI og lovpriser sitt nye verktøy, men gir investeringen umiddelbar verdi?

TEMA SIDE 17

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 55

Generalsekretærens kommentar
SIDE 61

Advokatansvar
SIDE 65

Medlemsnytt
SIDE 66

Nytt om navn
SIDE 68

Sosiale medier
SIDE 73

Kryssord
SIDE 74

Kritisk til «innsparingsutvalg»
Regjeringen vil ha en NOU om salærordningen. Advokatforeningen er kritisk til mandatet. Den foreslår at Mette Yvonne Larsen skal sitte i utvalget.

SIDE 7

Menn tjener mest
– Advokatbransjen har en vedvarende utfordring i forhold til kjønnsbalanse, sier Advokatforeningens leder, Siri Teigum.

SIDE 8

– Ikke en liten bragd
– Rune Slagstads bok *Retten Ironi* er et vesentlig bidrag til norsk idéhistorie, skriver dommer i EFTA-domstolen, Michael Reiertsen, i en bokanmeldelse.

SIDE 56

SAGT I DETTE BLADET

– Hvis det er én ting dere skal sitte igjen med fra det jeg sier i dag, er det at vi må slutte å se på hvitvaskingsloven som en compliance-lov.

GUNNAR HOLM RINGEN, fagansvarlig for økonomisk kriminalitet ved Politihøgskolen, SIDE 10

– Dommen er for øvrig en mønsterbesvarelse når det gjelder metodebruk, og tolkningsresultatet er – også bokstavelig talt – et lærebokseksempel på innskrenkende tolkning.

GJERMUND AASBRENN, stipendiat og ansvarlig for fagsidene, SIDE 51

– I Norge berømmes man som advokat for å bruke stemmen sin, og gjøre jobben sin. Advokater i Russland gjør det samme som oss, men blir straffet for det.

MARIA HESSEN JACOBSEN, leder av Menneskerettsutvalget, SIDE 63

signant.no

DETTE ER IKKE FOR DEG

Med mindre du har behov for **elektronisk signering**

Med mindre du trenger **kundekontroll & KYC**

Med mindre du ser etter **virksomhetssignering**

Med mindre du ønsker **signeringsmagi**

for mer info

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Maria Øyvindsdatter Robertsen
maria@advokatbladet.no
Mobil: 482 06 788

REDAKSJONSRAÐ

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Rune Opdahl
Ida Andenæs
Liv Minde

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Shutterstock
TRYKKERI
Aksell – aksell.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

redaksjonen@advokatbladet.no

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

TRYKT I NORGE
NO - 1470

De urimelige minstestrafene i voldtektssaker må fjernes

A-magasinet skrev nylig en stor reportasje om «Martin», som etter to runder i lagmannsretten ble dømt til fengsel i ett år og syv måneder for å ha brukt en sovende kvinnes hånd til å onanere seg. Han mener at han er uskyldig dømt. Høyesterett avviste anken, og saken ligger nå i Gjenopptakelseskommissjonen.

I HR-2021-1600-U ble en 19 år gammel mann dømt til fengsel i to år og ni måneder for sovevoldtekt til seksuell omgang, etter at han stakk fingeren én gang så vidt inn i skjeden til en jevnaldrende kvinne.

Disse eksemplene er bare toppen av isberget. Et lite søk på «sovevoldtekt» i Lovdata gir det ene eksemplet etter det andre på at saker som må anses å være i det nedre sjiktet av hva som utgjør seksuell omgang etter voldtektsparagrafen, straffes med uforholdsmessige lange straffer.

Advokatbladet har i flere omganger skrevet artikler om det høye straffenivået i denne type saker, og arrangerte en debatt om temaet under Arendalsuka i 2023.

Lagdommer Rune Bård Hansen har i flere år, i ulike fora, tatt til orde for et differensiert straffenivå. «Norge er fullstendig ute å kjøre på dette området», sa Hansen i debatten, og kritiserte Høyesterett for ikke å justere kursen.

Straffenivåene i voldtektssaker ble betydelig skjerpet i 2010. Da skulle også straffene for grov vold skjerpes, men det har ikke skjedd, sa Hansen.

Han viste til to høyesterettsdommer fra våren 2023:

I den ene saken ble en kampsportutøver dømt til fengsel i ett år og seks måneder for grov vold. I den andre saken ble en 27 år gammel mann dømt til fengsel i ett år og fire måneder for å ha brukt en sovende kvinnes hånd til å masturbere seg i ett minutt. Seksuallovbruddet skjedde for syv år siden, da mannen var tjue år gammel.

«I voldssaken ble offeret slått nærmest til døde, og etterlatt hjelpeløs ute i vinterkulda. At han ble funnet og overlevde, var en tilfeldighet. Jeg mener straffen gjerningsmannen fikk var altfor mild, og at straffen som ble idømt i den andre saken, var altfor streng», sa Hansen.

Professor ved UiB og advokat i Wiersholm, Jon Petter Rui, gir Hansen støtte i sin bok Forholdsmessighetsprinsippet og straff, som kom ut på Universitetsforlaget i fjor.

Erfaringen har vist at bruk av normal-

straffenivåer, særlig innenfor seksuallovbrudd, har båret galt av sted, skriver han.

«Bruken av minstestrafte i kombinasjon med at lovgiver i forarbeidene har angitt normalstraffer for ulike kategorier av voldtekt, har medført et normalstraffenivå for voldtekter på fire års fengsel. Dette har gitt seg utslag i svært strenge straffer for handlinger som ligger i det helt nedre sjiktet av voldtekt. Eksempelvis ble i Rt. 2013 s. 853 en 18 år gammel mann dømt til to års fengsel etter å ha ført én til tre fingre inn i Bs vagina mens hun sov og/eller var ute av stand til å motsette seg handlingen.

Hansen skriver om denne dommen at Høyesterett i straffutmålingen distanserer seg fra den humane strafferettspleien som har lange tradisjoner i norsk rett. Dette er sterke, men etter min oppfatning treffende, ord. Straffutmålingen er langt unna det som er proporsjonalt», skriver Rui i boken.

Også han kritiserer Høyesterett:

«Etter min oppfatning er straffutmålingen i så stor grad ute av proporsjoner at Høyesterett burde tolket rettskildematerialet fra lovgiverhold i lys av EMK artikkel 8 (etter 2014 også i lys av Grunnloven § 102). Sagt med Hansens ord bør ikke landets øverste domstol avsi avgjørelser som gjør at domstolen distanserer seg fra human strafferettspleie, og som i tillegg er svært vanskelig å forene med overordnede rettsnormer som også er bindende for lovgiver.»

Dagen før Emilie E. Mehl forlot justisministerposten, ga hun et intervju til Advokatbladet. Der sa hun at minstestrafte i voldtektssaker må fjernes. I flere intervjuer har hun uttalt at «det har vært en bekymring over en del år at minstestrafte for voldtekt treffer skjev».

Før jul i fjor uttalte hun at den lenge ventede samtykkeloven vil bli lagt frem før påske. Nå heter landets justisminister Astri Aas-Hansen. Det er å håpe at hun lytter til Straffelovrådet, som enstemmig har anbefalt å fjerne minstestrafte i saker om seksuallovbrudd.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Astri Aas-Hansen.
Foto: Terje Pedersen / NTB

Ny justisminister

Dommer i Oslo tingrett, Astri Aas-Hansen (54) fra Lillesand, er Emilie Mehls etterfølger som justisminister.

Før Aas-Hansen ble dommer i 2017, jobbet hun i en årrekke som advokat og partner i Elden, blant annet som forsvarer i NOKAS-saken.

Hun har lang fartstid i Arbeiderpartiet, både fra AUF, fra Aps kvinnebevegelse, som statssekretær under Grete Faremo og Knut Storberget, og som rådgiver for stortingsgruppen. Aas-Hansen var inntil hun ble utnevnt leder av EOS-utvalget.

NYTT OM FOLK

Tingrettsdommer **Cecilie Lysjø Jacobsen** er valgt til leder av den nye Advokatenemnda. Hun er dommer i Buskerud tingrett og har lang erfaring som advokat.

Totalt er 15 styremedlemmer oppnevnt i nemnda, hvorav fem advokater: Erik Keiserud, Trude Marie Wold, Jørgen Vangsnæs, Siv Kristin Hansen og Stig Berge. Videre er tre advokater oppnevnt som varamedlemmer: Siv Aida Rui, Cathrin Myre Skram og Stephan Jervell. Tingrettsdommer Einar Holaker er valgt til nestleder.

Cecilie Lysjø Jacobsen. Foto: Privat

Disiplinæråret 2024

	2024	2023	Endring
Antall klager mottatt	793	617	+176
Saker trukket	46	53	-7
Saker behandlet	681	512	+169
Medholdsprosent	25,8 %	27,2 %	-1,4%
Kritikk gitt	95	44	+ 51
Irettesettelse gitt	18	10	+ 8
Advarsel gitt	9	2	+ 7
Salær nedsatt	48	25	+ 23

Kilde: Advokatforeningen

Eyvin Sivertsen, Toril Marie Øie og Ingvald Falch.

FLERE DISSENSER

Høyesterett fikk inn 2135 saker i fjor, et ganske normalt antall saker, ifølge justitiarius. Litt over halvparten av de innkomne sakene var straffesaker.

– En klar trend i 2024 er at vi behandlet flere anker når det gjelder fengslinger og varetekt. Den prosentvise økningen fra 2023 til 2024 var på førti prosent, sier Toril Marie Øie.

– Vi vet at politi og påtalemyndighet over flere år har fått flere

ressurser, så det kan være et utslag av at man etterforsker flere saker og får gjort mer.

Totalt avsa Høyesterett dom i 101 saker i fjor – tjue saker i ankeutvalget og 81 saker i avdeling og forsterket rett. Dette er det laveste antallet de siste ti år.

Hver tredje straffesak i 2024 handlet om seksuallovbrudd. Antallet dissenser økte også i fjor, og det var dissenser i hver fjerde sak.

VISSTE DU AT...

KMPG Law i Danmark er av Danmarks høyesterett dømt for brudd på god advokatskikk (Sag BS-35382/2024-HJR). Advokatselskapet har bundet seg så nært morselskapet, at det er «rimelig begrunnet tvil om selskapet lever opp til kravene om uavhengighet og integritet», skriver Høyesteret. Domstolen mener at det er trekk ved samarbeidet som tilsier at KMPG Law i høy grad er integrert i KMPG-nettverket, og at advokatselskapet i en rekke henseender er undergitt direktiver fra andre aktører i nettverket. Spørsmål om innholdet av god advokatskikk var ikke uttrykkelig regulert i de advokatetiske regler og har hittil vært uavklart i praksis, ifølge Høyesteret, som ikke ilet sanksjoner.

Mette Yvonne Larsen.
Foto: Heiko Junge, NTB.

Kritisk til mandat for salærutredning

Mandatet gir inntrykk av at det skal nedsettes et «innsparingsutvalg», mener Advokatforeningen.

TEKST: NINA SCHMIDT og THEA N. DAHL

Regjeringen følger opp avtalen som avsluttet advokatstreiken den 1. juli i fjor, og har besluttet å nedsette et utvalg for å utrede salærordningen. Et utkast til mandat er sendt til Advokatforeningen og flere andre organisasjoner.

Advokatforeningen har en rekke innspill som den mener må imøtekommes før avtalen kan sies å være oppfylt.

«Advokatforeningen har to hovedinnvendinger mot det foreslåtte mandatet. For det første har mandatet et ensidig fokus på statens ressursbruk, og viktige problemstillinger rundt salærordningen er så og si fraværende. I tillegg er de to avtalene som Justis- og beredskapsdepartementet har inngått med Advokatforeningen i liten grad fulgt opp», skriver Advokatforeningen i et brev til departementet.

Det legges opp til at utvalget skal ha mandat til å foreslå vidtgående endringer, uten at de rettssikkerhetsmessige sidene av forslaget vektlagt, påpeker foreningen.

«Dette gir et inntrykk av et «innsparingsutvalg», heller enn «et større arbeid i form av en utredning av

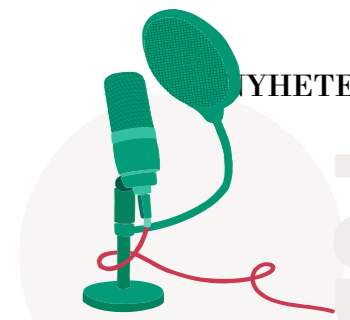
salærordningen og regelverket knyttet til den, slik det heter i 1.juli-avtalen», heter det videre.

Advokatforeningen mener at fastsettelse av rettshjelpssatsens størrelse bør inkluderes i mandatet, og at det i forslaget fra departementet er gitt et for vidt mandat til å foreslå radikale endringer i forsvarere- og rettshjelpsordningen.

«Salærrådet har konsekvent pekt på nødvendigheten av en opptrappingsplan, noe regjeringen har avvist med henvisning til manglende muligheter for å binde budsjetter framover i tid. Utvalget bør se på løsninger på dette problemet.»

Punktet som foreslår at noen former for advokatarbeid kan erstattes av offentlig tilsatte på særskilte kontorer, bør strykes, mener Advokatforeningen.

Til å sitte i utvalget foreslår foreningen Forsvarergruppens leder, Mette Yvonne Larsen. Videre foreslås det at Salærrådet bør være representert i utvalget, samt at en høyesterettsdommer bør delta. Foreningen foreslår Cecilie Østensen Berglund. Også representanter for tolker og sakkyndige må med, mener Advokatforeningen.

Rett på LUFTA

» Dommerpodden

Programledere: Ola Berg Lande og Mikkel Østhagen Hamar

NYESTE EPISODER:

- Samfunnsstraff
- Gruppetenkning i retten

» Jusspodden

Programleder: Marianne Reinertsen

NYESTE EPISODER:

- Gardist-dom: Hvorfor brøt forsvareren loven?
- Kan loven flytte julen?

» My Favorite Murder

Programledere: Karen Kilgariff og Georgia Hardstark

NYESTE EPISODER:

- You're Kidding Yourself, Supt
- Rewind with Karen & Georgia: The F*ck Word Murder Mystery Show

» Hvem drepte Kristin?

Programleder: Sindre Leganger

EN DOKUMENTAR BESTÅENDE AV SEKS DELER:

- 1) Kristin forsvinner
- 2) «Jeg skal ta den jævelen»
- 3) Mannen med mopeden
- 4) Hårstrået
- 5) Jakten på en morder
- 6) Den tredje arrestasjonen

Kvinner får kortere straffer

Kvinner får i snitt 24 dager kortere straffer enn menn for de samme lovbruddene. En 65 år gammel dommer idømmes 51 dager lengre straff enn en dommer på 35 år. En tiltalt som tjener mer enn 700.000 kroner i året, får i snitt 46 prosent kortere fengselsstraff enn en som tjener mindre enn 200.000 kroner. Dette ifølge NRK, som har sammenlignet straffenivåene i 9000 tingrettsavgjørelser.

- Vedvarende utfordring at menn tjener mer enn kvinner

Dagens Næringsliv har samlet inn inntektstallene til nærmest alle landets advokater, og fant store kjønnsforskjeller. – Ulikhetene kan skyldes at kvinner tar mer ansvar hjemme, sier Advokatforeningens leder.

TEKST: NINA SCHMIDT

DN har samlet inn ligningstall fra 2023 fra om lag ni tusen advokater som tjener mer enn en halv million kroner i året. Advokatfullmektiger er ikke tatt med. Om lag en tredel av landets 9571 registrerte advokater er bedriftsadvokater, organisasjonsadvokater og offentlig ansatte advokater. Av ligningstallene DN har samlet inn, er altså om lag en tredel advokater som ikke arbeider i private advokatselskaper.

DNs tall omfatter både eiere og ansatte, og viser snittinntekt, ikke medianinntekt. Høye partnerinntekter drar snittene opp.

TJENER DOBBELT

Ifølge DNs tall, er inntektsforskjellene store blant kjønnene nærmest fra første arbeidsdag. En 35 år gammel mannlig advokat har en snittinntekt som er hele 462.000 kroner høyere enn en kvinnelig advokat på samme alder, ifølge tallene.

Mens en mannlig advokat på 45 år har en inntekt som er dobbelt så høy som en kvinnelig advokat i samme aldersgruppe.

Ifølge DN er snittlønnen for advokater og eiere 1.395.357 kroner for kvinner og 2.165.079 kroner for menn, eller 1.780.218 kroner, hvis man regner alle advokater under ett.

ADVOKATFORENINGEN: 1,2 MILL. KR I SNITT

DNs inntektstall er mye høyere enn Advokatforeningens tall for 2023, som ikke inkluderer eiere.

Ifølge Advokatforeningens tall var snittlønnen for alle ansatte advokater 1.213.581 kroner. Tallet skiller ikke mellom kjønn.

Slik var Advokatforeningens tall for ansatte advokaters lønninger i 2023:

- Advokat i advokatforetak: 1.090.346 kroner
- Bedriftsadvokat i privat virksomhet: 1.454.465 kroner
- Internadvokat i offentlig sektor: 1.042.521 kroner
- Advokat i organisasjon eller forening: 1.266.993.

35 PROSENT HØYERE BONUS

Ifølge Advokatforeningen, er kjønn en viktig indikator for en ansatts lønn. I sin lønnsstatistikk for 2023, skriver foreningen på sin medlemside for lønnsstatistikk:

«I gjennomsnitt har en mannlig ansatt 21 prosent høyere lønn enn en kvinnelig ansatt. Mye av dette kan derimot forklares med at en stadig økende andel av unge ansatte er kvinner, slik at en gjennomsnittlig kvinnelig ansatt er vesentlig yngre enn en gjennomsnittlig mannlig ansatt. I tillegg er det en relativt større andel kvinnelige respondenter i offentlig sektor, enn

i de øvrige sektorene - og en relativt mindre andel kvinnelige respondenter blant bedriftsadvokater, noe som også vil påvirke gjennomsnittslønnen for kjønnene.

«En mann med samme erfaring, med samme alder, på samme type arbeidssted, på samme geografiske lokasjon og med samme stillingstittel som en kvinne, har i gjennomsnitt en lønn som er cirka fem prosent høyere enn kvinnens, og en bonus som er cirka 35 prosent høyere.»

- TAR MER ANSVAR HJEMME

Advokatforeningens leder Siri Teigum sier til DN at én årsak til ulikhetene i inntekt kan skyldes at kvinner tar mer ansvar på hjemmebane.

– Tallene viser åpenbart at bransjen har en vedvarende utfordring i forhold til kjønnsbalanse, sier Teigum til avisen.

Hun viser også til at mange kvinnelige advokater, i større grad enn mannlige, velger å jobbe som internadvokater eller organisasjonsadvokater, og at det er en overvekt av kvinner som jobber på offentlig rettshjelpssats.

– Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn med lik erfaring på like arbeidsteder er mindre, og hovedsakelig drevet av den resultatavhengige inntekten, altså bonus, provisjon og partnerutbytte. Dette er avlønning som er avhengig av individuell inntjening, sier Teigum til avisen. •

Alder	Snittinntekt kvinner	Snittinntekt menn
25	738 369	760 636
30	823 391	961 189
35	1 138 390	1 600 562
40	1 440 925	2 379 349
45	1 763 066	3 487 799
50	1 681 536	3 528 287
55	2 044 253	3 069 055
60	2 011 233	3 030 652
65	1 565 708	2 446 785
70	1 385 131	2 050 240
75	1 469 001	1 719 497
80	671 277	1 427 916
85	-	1 684 060

Kilde: Dagens Næringsliv / Skattestaten

Siri Teigum.
Foto: Kari Hegstad

Finn svar på juridiske problemstillinger raskt og effektivt med Juridika.

Et digitalt arbeidsverktøy for deg som jobber med juss.

Alltid tilgjengelig, oppdatert og nedlastbart.

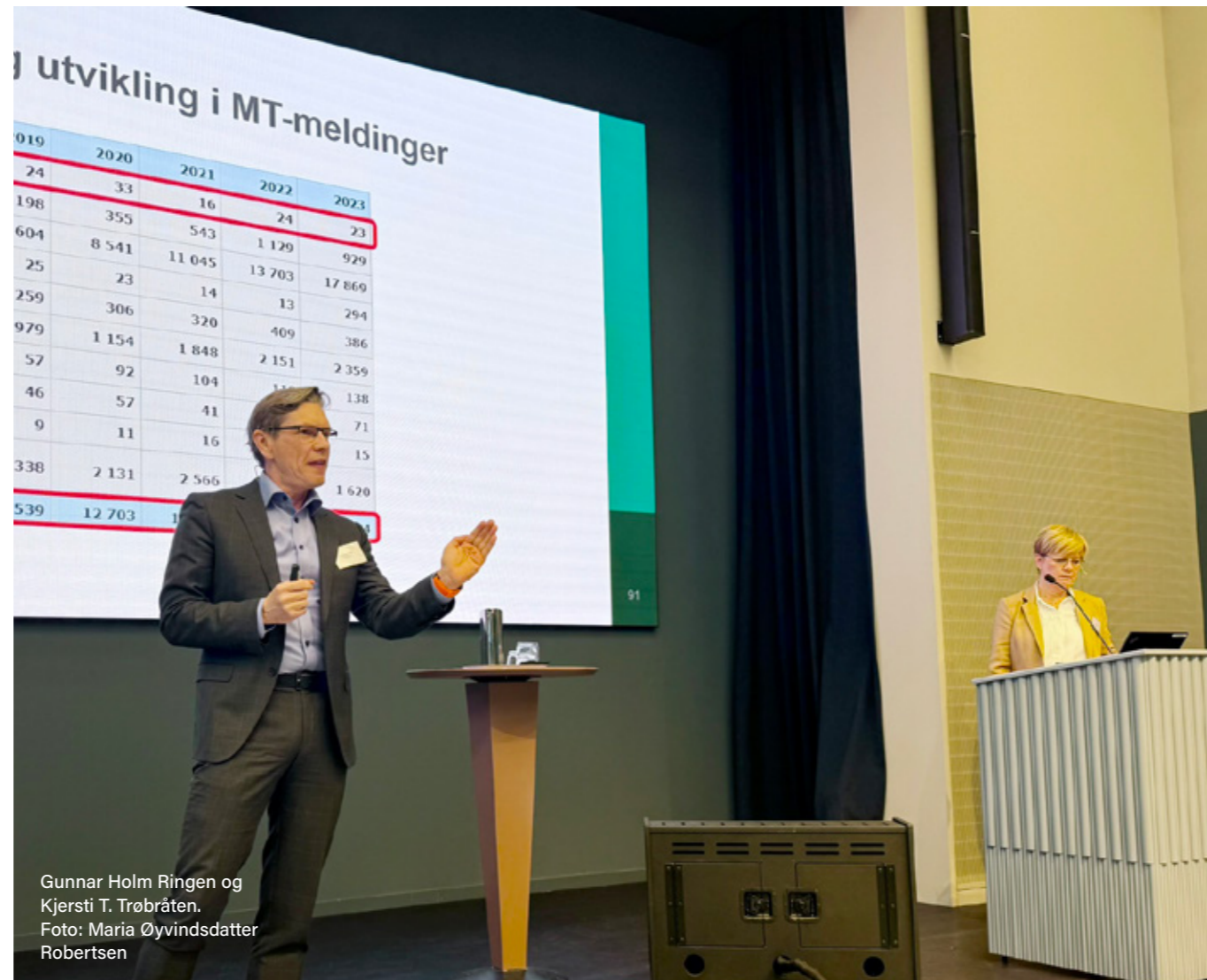
- ✓ Ajourførte lovkommentarer
- ✓ Fagbøker
- ✓ Ferdige maler og automatiske kildehenvisninger
- ✓ Ekspertkommentarer og fagartikler

Juridika

- Hvitvaskingsloven skal forebygge at vi blir misbrukt

Nær 130 advokater var på plass da Advokatforeningen inviterte til Hvitvaskingsdagen 2025.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL og MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

Gunnar Holm Ringen og Kjersti T. Trøbråten. Foto: Maria Øyvindsdatter Robertsen

De siste årene har det vært en dramatisk økning i antall MT-rapportert i alle kategorier, med unntak av én: Advokatene. Det er bekymringsverdige.

Det sa Gunnar Holm Ringen, tidligere granskningssjef i PwC og nå juridisk fagansvarlig for økonomisk kriminalitet ved Politihøgskolen, da han holdt foredrag om når advokater er omfattet av hvitvaskingsloven under Hvitvaskingsdagen på Høyres Hus.

Forkortelsen MT står for «mistenkelige transaksjoner».

— Det som er helt sikkert, er at risikoen øker. Særlig når det kommer til organisert kriminalitet og økonomisk kriminalitet, men vi ser også et spekter av kriminalitet i skjæringspunktet mellom disse to. Hvis det er én ting dere skal sitte igjen med fra det jeg sier i dag, er det at vi må slutte å se på hvitvaskingsloven som en compliance-lov. Det er en lov som skal forebygge at vi som aktører blir misbrukt. Den risikoen har også blitt større, og den har blitt mer alvorlig. Regelverket er her for å beskytte oss.

Sammen med han på scenen var Wiersholm-partner Kjersti T. Trøbråten. Hun presiserte at det er oppdragets karakter som avgjør hvilke plikter advokater er omfattet av.

— Dette fremkommer av hvitvaskingsloven § 4 om anvendelsesområde, men gjelder særlig transaksjoner. Utfører man en faktisk transaksjon på vegne av klienten, er man all-

tid omfattet. Bistår man kun med planlegging, er det transaksjonstypene i loven som gjelder. Eiendomsmeistring og virksomhetstjenester, slik som opprettelse av selskaper eller oppdrag som styremedlem, er også omfattet. •

- Taushetsplikten skal forstås vidt

Da advokatloven trådte i kraft 1. januar, fikk advokatene også helt nye hjemler for taushetsplikt. Det betyr at rettstilstanden står i en annen stilling enn tidligere, sa Wikborg Rein-partner Jørgen Vangsnes.

■ — Plikten er nå lovfestet i advokatloven, hvor det skilles mellom sterk taushetsplikt, som er omfattet av bevisforbudene, og annen taushetsplikt. Loven har ingen uttømmende liste over unntak. De enkelte unntakshjemlene må praktiseres i samsvar med EMK artikkel åtte, som beskytter retten til fortrolig kommunikasjon med advokat, sa Vangsnes, som også er medlem av Advokatnemnda.

Kjernen av taushetsplikten gjelder det som er omfattet av bevisforbudene.

— Advokatbransjen er avhengig av effektive tilsyn for å kunne opprettholde legitimiteten til advokatrollen, sa Jørgen Vangsnes.

— Her er det lang praksis som innebærer at plikten skal forstås vidt. Høyesterett har vært tydelig, eksempelvis på at klientlister og opplysninger som dokumenterer klientforhold, er omfattet av taushetsplikten.

Skal det gjøres inngrep i rettighetene etter EMK, må vilkår om klar lovhjemmel, legitimt formål og proporsjonalitet være oppfylt, konstaterte Vangsnes.

— Det må praktiseres konkret i den enkelte sak, og den enkelte unntakshjemmelen må praktiseres i samsvar med EMK. Da kommer vi til Advokattilsynets kompetanse, og den følger av advokatloven. •

Når er advokater omfattet av hvitvaskingsloven?

Ringen og Trøbråten gikk gjennom flere praktiske eksempler.

1. En advokat får i oppdrag å utrede konsekvenser av en mulig filialetablering av et utenlandsk selskap, og deretter å bistå med filialetableringen.

SVAR: Den første delen av oppdraget, som handler om kartlegging, er ikke nødvendigvis en transaksjon etter transaksjonsbegrepet. Den andre delen, om filialetablering, er en virksomhetstjeneste som faller innenfor.

2. En advokat bistår med aksjonæravtale.

SVAR: Dette vil normalt ikke falle innenfor, med mindre man eksempelvis bistår med å klargjøre et selskap for salg.

3. En advokat bistår ved økonomisk oppgjør etter rettstvist.

SVAR: Her finnes det ingen fasitsvar. Dersom man bare står for det økonomiske oppgjøret, er det å anse som en transaksjon. Hvis det derimot er tale om det økonomiske oppgjøret som følge av en tvist hvor man selv har vært prosessfullmektig, regnes det som ett samlet oppdrag og faller utenfor.

- Risikobildet er i ferd med å endres

– Vi vet at hvitvaskingsloven er et regelverk som er utfordrende å håndtere i praksis, sa assisterende direktør i Advokattilsynet, Jonas Haugsvold, i et innlegg om trender fra tilsyn med advokatvirksomhet.

Jonas Haugsvold.
Foto: Thea N. Dahl

Haugsvold mener han ser en bedring i advokaters håndtering av hvitvaskingsregelverket.

– Vi ser en gradvis forbedring i advokatfirmaenes risikovurderinger. Vurderingene er bedre enn for bare ett år siden, sa han.

Haugsvold påpekte, med henvisning til Sandnes-saken og opplysningene

som fremkom i den danske dokumentaren «Den sorte svane», at det er viktig å ta inn over seg at risikobildet delvis er i ferd med å endre seg.

– Av den grunn bør man være mer oppmerksom på interne sårbarheter enn tidligere.

Advokattilsynet påpeker ofte feil og mangler knyttet til den virksomhetsinnrettede risikovurderingen ved til-

syn. Det er særlig tre typiske mangler som avdekkes, ifølge Haugsvold.

– For det første ser vi ofte at tjeneste- og oppdragsrisiko ikke er analysert og vurdert. For det andre ser vi også at analysen av interne sårbarheter er mangelfull. For det tredje ser vi at det kan være manglende sammenheng mellom beskrivelse av risikoen og de tiltak og rutiner som skal avdempe dette. •

Rune Opdahl.
Foto: Thea N. Dahl

GDPR og hvitvaskingslovgivningen

Forholdet mellom personvernforordningen (GDPR) og hvitvaskingsloven var tema for innlegget til Rune Opdahl, partner i Wiersholm, og advokatfullmektig Didrik Løvvik.

■ Ifølge de to er det neppe motstrid mellom GDPR og hvitvaskingsloven. – Innsamling av personopplysninger som er nødvendig for å oppfylle hvitvaskingslovens regler, vil være innenfor personvernforordningens rammer. I tillegg gir GDPR en viss mulighet til å innhente personopplysninger for kundekontroll utenfor rammene av hvitvaskingsloven, opplyste de.

De pekte videre på at opplysningene som er innhentet må behandles etter personvernforordningens regler, med hensyn til oppbevaring, tilgangskontroll og sletting.

– Personer det innhentes opplysninger om, må også informeres om dette. •

På programmet:

- Hvordan advokater kan bli misbrukt som ledd i hvitvasking? Med Hedvig Moe, Carine Lindman-Johannesen og Endre Jo Reite.
- Sanksjoner – hva bør advokatfirmaer gjøre? Med Tine E. Vigmostad og Kristin Nordland Brattli.
- Trender fra tilsyn med advokatvirksomhet med Jonas Haugsvold.
- Taushetsplikt under tilsyn med Jørgen Vangsnes.
- Forholdet mellom GDPR og forpliktelser etter hvitvaskingsloven med Rune Opdahl og Didrik Løvvik.
- Anvendelsesområdet – når er advokater omfattet av hvitvaskingsloven? Med Kjersti T. Trøbråten og Gunnar Holm Ringen.
- Effekt av hvitvaskingsarbeidet i det private og politiet, med Inge Svae Grotli og Mohammed Ahsen Qureshi.

” Innsamling av personopplysninger som er nødvendig for å oppfylle hvitvaskingslovens regler, vil være innenfor personvernforordningens rammer.

AI-løsninger, skreddersydd for juridisk arbeid

Vi hjelper våre kunder å ta steget inn i fremtidens juridiske arbeid og ligge i forkant i en stadig mer digital verden. Sammen skreddersyr vi løsninger basert på unik innsikt om juss, advokatarbeid og teknologi, med det siste innen AI som grunnmur for kundens AI-reise.

La en nye Saga begynne.

Bosse Langaas
Founder Saga

Knut-Magnar Aanestad
Founder Saga

Dan Sørensen
Founder Saga

Elleve advokater dømt til å tilbakebetale salær

Hele 132 saker ble behandlet i Disiplinærnemnden i desember. Salær var tema for 64 av klagene, og elleve advokater ble felt.

TEKST: MARIA ØVINDSDATTER ROBERTSEN

Arsaken til at Disiplinærnemnden behandlet så mange saker i desember, er overgangen til Advokatnemnda. Overgangsregelen i advokatloven § 73 sier at Advokatnemnda skal overta Disiplinærnemndens saker som ikke ble ferdigbehandlet før lovens ikrafttredelse.

For å sikre en smidig overgang til Advokatnemnda, hadde Disiplinærnemnden som mål å ferdigbehandle flest mulig av sakene som var til votering hos Disiplinærnemndens medlemmer.

Her er de elleve sakene der advokater ble dømt til å tilbakebetale salær. •

Høyere pris enn avtalt

SAKSNUMMER: 22108
OPPRINNELIG SALÆR: 62.250 kroner
NEDSATT MED: 2594 kroner

Saken gjaldt bistand etter avhendingsloven. Salæret ble satt ned som følge av at advokaten hadde benyttet en timepris på 2400 kroner eksklusiv mva. ved fakturering, mens timeprisen i oppdragsbekreftelsen var oppgitt til 2300 kroner.

Utelot vesentlig opplysning

SAK: 21811
OPPRINNELIG SALÆR: 149.063 kroner
PÅLAGT Å BETALE TILBAKE: 49.064 kroner

Innklagede advokat sendte på vegne av klager inn en klage til Diskrimineringsnemnda i 2022. Advokaten ble felt for brudd på RGA punkt 3.1.2 som følge av at hun ikke hadde opplyst klager om at det som hovedregel ikke tilkjennes erstatning for advokatutgifter i saker for Diskrimineringsnemnda. Dette var vesentlig informasjon.

Brukte for lang tid

SAKSNUMMER: 21861
OPPRINNELIG SALÆR: 99.200 kroner
PÅLAGT Å BETALE TILBAKE: 20.000 kroner

Saken gjaldt erstatningskrav etter reparasjon av bruktbil. Disiplinærnemnden frifant innklagede for brudd på RGA, men påla tilbakebetaling av deler av salæret som følge av at timeantallet overgikk det nemnden mente var rimelig. Det var opplyst om at medgått tid på saken var 75,5 timer.

Nemnden la vekt på at tvistetemaet i saken ikke var krevende faktisk eller rettslig, og at advokatfullmektigen som bisto i saken var oppgitt å ha «spesialkompetanse på bilsaker».

Fratatt mulighet til å påvirke salæret

SAKSNUMMER: 21875
OPPRINNELIG SALÆR: 112.500 kroner ekskl. mva.
PÅLAGT Å BETALE TILBAKE: 12.500 kroner ekskl. mva.

Twisten gjaldt et erstatningskrav knyttet til en leasingsavtale. Nemnden felte for brudd på RGA punkt 3.1.2 fordi advokaten ikke hadde behandlet spørsmål fra klienten om salær med rimelig hurtighet. Advokaten hadde fakturert for 45 timer. Det hadde gått fem måneder fra dommen falt til klager ble fakturert. Det var også brudd på samme bestemmelse å ikke holde klient informert om kostnadsutviklingen.

Tilbakehold av salær var ikke brudd på RGA

SAKSNUMMER: 21978
PÅLAGT Å BETALE TILBAKE: 2000 kroner

Saken gjaldt erstatning etter straffefølgning, jf. strpl. § 447. Advokaten hadde sendt søknad om fri rettshjelpsdekning, etter klientens ønske. Klienten ombestemte seg. Advokaten sendte faktura på 2000 kroner som klager betalte. Samme dag ble fri rettshjelpsdekning tilkjent og pengene kom etter hvert inn på advokatens konto. For nemnden var spørsmålet om det forelå dobbeltfakturering. Nemnden kom til at det ikke forelå brudd på RGA, men påla advokaten å betale tilbake 2000 kroner.

Advokaten bar risikoen for uklarhet

SAKSNUMMER: 21955
PÅLAGT Å BETALE TILBAKE: 5062 kroner

Saken gjaldt bistand i avtale mellom mor og hennes livsarvinger. Advokaten overtok saken fra en annen advokat i samme firma. Det i klagen som gjaldt RGA ble avvist som følge av at klagen ble fremsatt for sent. Da advokaten overtok saken ble timeprisen oppjustert med 250 kroner, uten at dette var tilstrekkelig presisert overfor klientene. Advokaten måtte bære ansvaret for denne uklarheten.

Mangelfull prosessrisikovurdering

SAKSNUMMER: 21799
OPPRINNELIG SALÆR: 881.782 kroner

PÅLAGT Å BETALE TILBAKE: 150.000 kroner

Saken gjaldt en arvesak. Advokaten hadde ikke orientert om kostnadsutviklingen i saken. Nemnden mente at det ikke var «sannsynliggjort at klager har blitt tilstrekkelig orientert om prosessrisiko». Dette ble forsterket av den mangelfulle orienteringen om kostnadsutviklingen i saken.

Fullmektig fakturerte for mye

SAKSNUMMER: 16747
OPPRINNELIG SALÆR: 71.094 kroner
PÅLAGT Å BETALE TILBAKE: 7300 kroner

En advokatfullmektig bisto i en tvist etter kjøp av bil. Advokaten hadde ikke gitt tilstrekkelige opplysninger om sin salærberegning. Timesatsen kunne til dels forsvares fordi fullmektigen var ny og trengte oppfølging. Samtidig mente nemnden at det var sannsynlig at deler av arbeidet var utført av fullmektigen. Advokaten hadde ikke holdt klienten tilstrekkelig opplyst om salærberegningen. Deler av utregningen var også feil.

Saken var ikke komplisert

SAKSNUMMER: 22078
OPPRINNELIG SALÆR: 837.723 kroner
PÅLAGT Å TILBAKEBETALE: 187.500 kroner

Saken gjaldt et arveoppgjør etter klagers foreldre. Advokat var oppgitt som kundeansvarlig, og ble bistått av en senioradvokat, som førte saken i retten. Advokaten hadde ikke i tilstrekkelig grad opplyst om risikoen for å måtte dekke motparts saksomkostninger, og ble felt for brudd på RGA. Salæret som var fakturert for arbeid med rettssaken var urimelig høyt for en endags sak, mente nemnden, fordi problemstillingene i saken ikke var spesielt kompliserte, og senioradvokaten var oppgitt å ha lang erfaring på saksfeltet.

Skulle begrenset henvendelsene

SAKSNUMMER: 22008
OPPRINNELIG SALÆR: 196.211 kroner
PÅLAGT Å TILBAKEBETALE: 46.000 kroner

Saken gjaldt en foreldretvist. Advokaten ble felt for ikke å holde klager orientert om kostnadsutviklingen. Videre mente nemnden at salæret var urimelig høyt. Advokaten hadde brukt mye tid på kontakt med klager innledningsvis, og nemnden mente av den grunn at klager selv hadde medvirket til tidsforbruket. Samtidig hadde ikke advokaten sannsynliggjort at hun hadde gjort tilstrekkelig for å begrense antall henvendelser fra klageren. Advokaten har på alle trinn av en sak ansvar for å begrense saksomkostnadene, mente nemnden.

Hyppe advokatbytter

SAKSNUMMER: 22139
OPPRINNELIG SALÆR: 103.477 kroner ekskl. mva.
PÅLAGT Å TILBAKEBETALE: 70.977 kroner ekskl. mva.

Advokaten ved advokatfullmektiger hadde bistått klager i forbindelse med en tvist om mangler på en bil som klager har solgt. Nemnden kom til at salæret var urimelig høyt. Det var ikke holdepunkter som tilsa at saken var spesielt krevende. Det var gjennomført flere bytter av advokat, og at det var brukt uforholdsmessig mye tid på kontakt over telefon og epost.

HEDRET NYE ADVOKATER

Bente Kraugerud, direktør i Høyesterett og høyesterettsdommer Cecilie Østensen Berglund var blant gjestene. Her med Merete Smith.

Kristin Hammervik fra hovedstyret og fersk advokat Armin Khoshnewiszadeh.

Advokatforeningen arrangerte nylig en mottagelse for nye advokater. – Kravene til eksamenskarakterer øker, og det lover godt for fremtidens klienter, sa Siri Teigum.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Men juridisk innsikt og kompetanse er bare én av forutsetningene vi må oppfylle for å mestre vår rolle. Like viktig er det å utøve god advokatetikk og opptre profesjonelt i møte med andre aktører innenfor den rettsstaten dere nå har kvalifisert dere til å ta et betydelig ansvar for, sa hun.

Hun viste til at advokatetikken, slik den er nedfelt i Regler for god advokatskikk, gir retningslinjer for hvordan advokatrollen kan utøves aller best i den enkelte sak og på lang sikt.

– Det er bare innenfor rammene for god advokatetikk at vår juridiske kompetanse blir et verktøy i rettsstatens tjeneste. Og det er vi, advokatene, som selv utvikler de advokatetiske reglene, og arbeidet gjøres her hos oss, i Advokatforeningen. Jeg håper virkelig at dere ønsker å bidra til å ivareta advokatenes tillit og omdømme ved å engasjere dere i dette felles arbeidet, sa Teigum.

STYRKER UAVHENGIGHETEN

Armin Khoshnewiszadeh i Elden synes det var stas å bli invitert.

– Det er hyggelig at Advokatforeningen har et slikt arrangement for oss nye advokater, både for at vi kan treffes, men også for at vi kan knyttes litt nærmere advokatstanden som sådan, sa han.

– Uavhengigheten vår er viktig, og det kan være vanskelig å stå hardt på den alene. At Advokatforeningen bidrar til en integrert advokatprofesjon, gjør det enklere å stå opp for uavhengigheten. Det begynner her, sa Khoshnewiszadeh. •

Åtte av de ni var til stede: Fra v. Kristoffer Nerland, Christina Doreen Steimler, Kristina Davidsen, Elisabeth Sawkins Eikeland, Maria Hessen Jacobsen, Gøran Østerman Thengs, Magnus Jonsbråten og Lasse Gommerud Våg. Foto: Maria Øyvindsdatter Robertsen.

Ni fikk møterett i fjor

I fjor hadde 47 advokater en prøvesak i Høyesterett. Ni av disse hadde sin andre prøvesak, og bestod. Seks advokater strøk, og to saker ble vurdert som ikke egnet.

Nylig ble de ni invitert til mottagelse i Høyesterett.

– Dette er en anledning vi i Høyesterett setter pris på, sa justitiarius Toril Marie Øie.

Per i dag er det 460 advokater med aktiv møterett for Høyesterett. 74 av disse er kvinner, noe som utgjør 16 prosent av advokatene, ifølge Øie.

TEMA:

DIN NYE KI-KOLLEGA

KI-BØLGEN ER HER

Advokater kan nå velge mellom en lang rekke verktøy basert på generativ, kunstig intelligens. Flere firmaer har gått til anskaffelse av en digital kollega som ikke bare er smart, flink, hjelpsom og alltid på jobb, men som på rekordtid får oppgavene unna. Er alt bare enkelt? Hva med sikkerhet, personvern og pålitelighet? Gir investeringene umiddelbar verdi? Og hvordan vil bransjen endre seg?

1 av 3 bruker KI

Bare én av tre advokater i advokatfirmaer og én av fem internadvokater har tatt i bruk – eller planlegger å ta i bruk – kunstig intelligens, viser en fersk, global undersøkelse.

Samtidig svarer 46 prosent at de er enige i at KI vil forme advokatbransjens utvikling fremover.

Dette kommer frem i undersøkelsen Beyond the Gridlock, overcoming the challenges of modern legal work, gjort av Consilio, et globalt selskap innen juridiske teknologiløsninger og bedriftsjuridiske tjenester.

400 teknologi-sultne advokater på jakt etter gull

Trengselen var stor da IT-eksperter fra advokat- og teknologibransjen viste seg frem og delte erfaringer på TechTorget i Gyldendalhuset i januar.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Nå er det heldigvis mye enklere å finne generative KI-løsninger som du kan ta i bruk på 1, 2, 3, sier Per-Kaare Svendsen.

På programmet stod foredrag av topper fra Selmer, Kvale, Wiersholm, Thommessen, BAHR, Haavind, Føyen, PwC, EY, Ekko, og folk fra ulike teknologiselskaper.

I seks tettpakkede timer kunne publikum høre advokater og teknologer snakke om alt fra hvordan du får KI til å lage kronologiske tidslinjer smartere, til hvordan KI kan øke kvaliteten og effektiviteten i tvisteløsningsprosesser.

Hele 42 ulike produsenter av tech-løsninger til advokatbransjen var å finne på stands. Arrangementet var et samarbeid mellom Advokatforeningen, Gyldendal Rettsdata og TechTorget.

BEDRE MED FLERE

– Jeg er her for å utveksle erfaringer, lære av andre, og dele kunnskap, fortalte Per-Kaare Svendsen.

Han er partner i Kvale, og i flere år kåret til en av landets beste teknologiadvokater.

Jo flinkere du er til å benytte de ulike funksjonalitetene, det mer effektiv blir du. Og så må du vite hvilke leverandørkrav du skal stille.

PER-KAARE SVENDSEN

– Det mest spennende her, er å se at flere og flere advokater har tatt teknologien i bruk. Jo flere brukere, jo bedre blir løsningene. Dette er viktig for oss, fordi vi er avhengige av at de som utvikler teknologien, gjør det på en måte som gjør den enklere å anvende, sa han.

Kvale begynte å teste KI i advokatarbeidet tidlig i 2023.

– Nå bruker vi KI til alt mulig, både til enklere oppgaver som transkribering og oversetting, men også til å lage sammendrag av kompliserte uttalelser om EU-rett. Og for eksempel til å analysere spørsmål vi har identifisert til et vitne i en rettsak, sa Svendsen.

Hans råd til advokatfirmaer som er i tenkeboksen og ikke riktig vet hvilken løsning de skal satse på, er å velge en løsning som er enkel å bruke.

– Jo flinkere du er til å benytte de ulike funksjonalitetene, det mer effektiv blir du. Og så må du vite hvilke leverandørkrav du skal stille.

Peter van Dam, chief digital officer i Simonsen Vogt Wiig, er en av initiativtagerne til arrangementet.

– I fjor var TechTorget preget av starten på KI-bølgen. Nå, ett år senere, ser vi firmaer som har eksperimentert med og valgt løsninger for ulike juridiske prosesser. Men markedet utvikler seg så raskt at det fortsatt ikke er rett fram hva man bør gjøre, sier han. •

TREFFSIKKERT SØK

Lovdatas nye rettskildesøk basert på KI skal på sikt gjøres tilgjengelig på tjenestens åpne sider, slik at alle i Norge kan bruke det, fortalte Atle Oftedahl (til høyre), som er lead data scientist i Lovdata. Advokat Mads Ribe i EY har vært en av betabrukerne av det nye søket, som skal lanseres innen sommeren. – I EY er vi veldig imponerte over treffsikkerheten på rettskildene i svarene som gis, sa han.

– Å utvikle sin digitale kompetanse handler om å gjøre seg robust og motstandsdyktig overfor nye utfordringer, sa Merete Smith. Her med medarrangører Cecilie Bergenstjerna og Peter van Dam.

Det tar tid å finne de gode bruksområdene og få til en endring.

ØYSTEIN TUNGEN

TING TAR TID

PwC er i gang med å rulle ut KI-verktøyet Harvey til alle sine advokatselskaper. I Norge har Harvey vært i bruk i halvannet år. – Vi ser at ting tar tid, og man blir ikke dyktig, selv om man får et verktøy. Vi trodde at farten skulle øke ganske mye, men det tar tid å finne de gode bruksområdene og få til en endring. Det koster både tid, krefter og penger, sa Øystein Tungen, direktør i PwC. Han har ansvaret for selskapets digitale transformasjon i Norge.

Mener Lovdata-nei hindrer norske KI-verktøy

Mange ønsket å høre Kvale-advokat Eivind Arntsen snakke om KI-verktøyet Lawai, som gir svar på juridiske spørsmål innenfor arbeidsrett. På kundelisten har han blant annet Arbeidstilsynet og flere kommuner, og har bygget opp et selskap med femten ansatte.

Datilsynet har et totalforbud mot å bruke dommer fra Lovdata i trening av KI. Min tese er at vi ikke kan ha en juridisk KI-fremtid der vi ikke kan bruke rettsavgjørelser når vi trener. Det gir ingen mening. Så vår tilnærming var å gå i dialog med Datatilsynet for å finne en løsning. Vi har utredet spørsmålet, og leverte en omfattende rapport til Datatilsynet før jul. Det vi har endt opp med å gjøre, er å hente inn dommer selv fra lagmannsrettene, og anonymisert disse i tråd med egne rutiner vi har laget i samarbeid med tilsynet.

Å legge dommer inn i et generativt KI-verktøy, er som å legge dem i en miksmaster, illustrerte han.

– Løsningen vil hente ut litt her og litt der. Det er derfor det er så viktig å trene løsningen, sa Arntsen. •

- Dommene har stor økonomisk verdi

Flere advokater som innledet på TechTorget omtalte Lovdata som en bremsekloss for utviklingen av norske KI-løsninger for advokatmarkedet, fordi Lovdata ikke tillater at dommene brukes til å utvikle KI-verktøy.

Dette bekrefter at verdiøkte data som er kvalitetssikret, som er tilført nyttige metadata, er helt nødvendig for å få ut verdi av kunstig intelligens, sier Odd Storm-Paulsen, direktør i Lovdata.

– Før kunstig intelligens ble hett, var det bred forståelse for at data fra Lovdata ikke kunne benyttes til å bygge opp konkurrerende virksomhet. De fleste anerkjenner at de verdiøkte dommene Lovdata har i sine baser, har stor økonomisk verdi, men vi møter også dem som mener de burde vært gratis tilgjengelige fordi domstolene selv ikke kan levere dem, sier han.

Han viser til at Lovdata bruker det meste av sine årsverk på å tilføre merverdi til de dokumentene de publiserer og på å holde orden i eget hus. •

– Risikerer å skape mer kompleksitet enn nytte

I fjor disputerte Wikborg Rein-advokat Mathias K. Hauglid med den første doktorgraden om jus og moderne kunstig intelligens.

TEKST: TINIUS SVENDSEN

Mathias K. Hauglid gikk fra Haavind til Wikborg Rein i fjor vår. Doktorgraden hans fra 2024 handlet om KI som beslutningsstøtte i helsetjenesten. Foto: Sten E. Eriksen

For oss advokater er den største utfordringen å få KI til å fungere i praksis. I dag finnes det mange ulike verktøy, men ingen av dem er så langt integrert i arbeidshverdagen på en helhetlig og effektiv måte, sier Mathias K. Hauglid.

– I stedet har vi fått flere enkeltprodukter som løser små, avgrensede oppgaver. Selv om disse verktøyene hver for seg kan være nyttige, venter advokatbransjen fortsatt på verktøy som fører til en helhetlig forbedring av effektiviteten.

– Tvert imot risikerer vi at en over-

flod av separate verktøy skaper mer kompleksitet enn nytte. Skal vi lykkes, må implementeringen være planmessig, målrettet og systematisk, understreker han.

IKKE OVERRASKET AV DEEPSEEK

Lanseringen av DeepSeek, den generative chatboten fra Kina, skapte kaos da den ble lansert nylig. Flere teknologiaksjer opplevde store fall.

DeepSeek sies å kunne konkurrere med ChatGPT og OpenAI, og er utviklet med langt færre ressurser.

For Hauglid var lanseringen ikke overraskende: Det er ikke realistisk å ha

monopol på teknologien i kunstig intelligens, og det er vanskelig å patentere algoritmer, påpeker han.

– Flere aktører vil kunne utvikle tilsvarende modeller også i fremtiden, sier han.

MANGLER ÅPENHET

Han forteller at DeepSeek forbeholder seg retten til å bruke brukernes input til å generere svar for andre brukere. All data lagres på servere i Kina.

– De fleste skjønner at persondata som legges inn i Deepseek ikke vil bli behandlet i tråd med europeisk personvernlovgivning. Men jeg vil advare mot

”

I dag finnes det mange ulike verktøy, men ingen av dem er så langt integrert i arbeidshverdagen på en helhetlig og effektiv måte.

Anbefaler å si nei til Deepseek

Arbeidsgivere bør forby sine ansatte å bruke Deepseek-appen og nettløsningen i jobb og på jobb-utstyr inntil videre fordi arbeidsgiver kan miste kontroll over virksomhets-sensitiv informasjon og ansattes personopplysninger.

Det skriver Thommessen-advokatene Uros Baarlid Tosinovic og Christopher Sparre-Enger Clausen i et innlegg i DN.

å tro at man er beskyttet mot misbruk bare man ikke oppgir persondata. Ifølge Deepseeks vilkår samler selskapet informasjon om tastetrykkmønstre og -rytmer. Dette kan brukes til å kjenne deg igjen på internett eller i andre digitale tjenester du bruker senere.

EUs AI Act, som trådte i kraft 2. februar, kan være en fordel for å dempe konkurransen fra kinesiske aktører som DeepSeek, mener Hauglid.

– Selskaper som tidligere har vært kritiske til EUs omfattende reguleringer, kan nå tenke at regulering er en effektiv måte å beskytte seg mot konkurranse, sier han. •

WIERSHOLM: TO ÅRS ERFARING MED KI

Forventer kvantesprang i effektivitet innen sommeren

– Den vanskeligste biten var å få alle partnerne til å ta i bruk teknologien. Vi nærmest tvang dem sammen i ti timer i et konferanserom på Ekebergrestauranten for å vise dem hva KI kan gjøre for dem.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sa managing partner Stephan Jervell da han foran et fullsatt auditorium på TechTorget i januar delte innsikt fra nesten to år med KI-integrasjon i Wiersholm.

På Ekebergrestauranten ble Stephan Jervells partner-kolleger utsatt for en sjarmoffensiv.

– Vi ville overvelde dem med å vise hvordan de kan bruke KI, og hva vi hadde fått til. Det ble en suksess; siden har partnerne brukt løsningen mer og mer, ledet an av de unge partnerne, fortalte Jervell.

Wiersholm har i flere år vært i førersetet i å ta i bruk ny teknologi, og har en egen KI-lab der man blant annet har eksperimentert med virtuelle rettsaker.

VIL SKYNDE SEG SAKTE

– Vår filosofi er tredelt. Vi vil skynde oss sakte, vi vil øke vår forståelse av KI og hva teknologien kan hjelpe oss med, og vi vil ha kontroll på strategien, sa Jervell.

Wiersholm begynte allerede i 2022 og 2023 å teste ut ulike KI-løsninger innenfor tvisteløsning.

– Det er på dette fagområdet vi er kommet lengst. I 2024 rullet vi ut en strategi og et system der vi fikk alle om bord. Siden har vi brukt KI i vårt daglige arbeid, fortalte Jervell.

Wiersholm forstod tidlig at selv veldig flinke advokater ikke kan lage gode KI-løsninger selv.

– Det var vår første visjon. Så begynte en grundig prosess der vi vurderte hvem vi skulle samarbeide med.

Valget landet på det norske teknologiselskapet

– Målet vårt er ikke så komplisert. Vi vil øke kvaliteten på vårt arbeid og vår effektivitet, og gi klientene større verdi, sa Stephan Jervell.

Newcode.ai, som utvikler skreddersydde løsninger for advokatbransjen.

Newcode.ai har utviklet en KI-løsning som wiersholmerne oppfordres til å tenke på som en flink kollega. Kollegaen har til og med fått et navn – Aiwi – som ikke bare henspiller på AI og Wiersholm, men også på eliteuniversitetene Ivy League.

BRUKES MER OG MER

– Jo mer løsningen brukes, jo større blir virkningen. Vi er nå mer effektive i arbeidet, og kvaliteten på arbeidet har økt. Men effekten er foreløpig ikke veldig stor.

Wiersholm ønsker løsninger som er såkalt «ladyer-specific»; altså skreddersydd for de ulike fagområdene advokatene jobber på – det være seg innenfor rådgivning om skatt, immaterielle rettigheter eller hva det måtte være, forklarte Jervell.

Selskapet er svært opptatt av sikkerhet og av å beskytte sine egne immaterielle rettigheter og arbeidsmetoder, påpekte han.

– Det kan hende vi er paranoide, men vi er litt redder for hyllewareprodukter, og føler at disse ikke er trygge nok. Den følelsen vil vi ikke ha, vi har derfor så langt gjort så mye som mulig av teknologitvillingen innomhus.

En annen erkjennelse for Wiersholm, er viktigheten av å få løsningen integrert i arbeidsflyten ikke må undervurderes.

– Dette er ekstremt viktig, og noe vi snakker om hele tiden. Vårt fokus nå er på adopsjon, og på deling av «best practices» og erfaringsutveksling. Vi må utvikle flere user-cases, og så er jeg sikker på at ting bare vil akselerere.

– Vi har allerede høstet mange lavthengende frukter, og er nå i en fase der kompliserte måter å jobbe på virkelig blir forbedret. Jeg tror at vi vil se et kvantesprang i effektivitet innen sommeren, spesielt innenfor tvisteløsning. Det er spennende tider! •

”
Vi er nå i en fase der kompliserte måter å jobbe på virkelig blir forbedret.

Tror mye advokatarbeid vil forsvinne – og at det blir færre advokatfullmektiger pr. partner

Når KI treffer advokatbransjen for fullt, vil advokatarbeid som å utarbeide testamenter og enkle kontrakter forsvinne. Dette vil skade de små advokatfirmaene mer enn de store. Men store advokatfirmaer vil trolig trenge færre advokatfullmektiger.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette var blant spådommene som kom frem i en paneldebatt blant IT-hoder og advokater på TechTorget.

«Fremtiden for KI. Når vil det skje? Eller er den her allerede? Og hva er innvirkningen på advokatenes arbeidsprosesser» var temaet for debatten, som ble ledet av kommunikasjonsrådgiver Ida Sofia Vaa i Advokatforeningen.

I panelet deltok managing partner **Stephan Jervell** i Wiersholm, CEO i Newcode.ai, **Maged Helmy**, AI Strategy Lead i Google Cloud, **Xiopeng Li**, og partner i Thommessen, **Ylva Gjesdahl Petersen**.

Jervell tror at en del advokatarbeid vil forsvinne, og at det vil bli enda flere internadvokater.

– Dette kan bli en rimeligere løsning både for klientene og bedriftene. Og så tror jeg vi vil se at det blir færre advokatfullmektiger pr. partner. De siste årene har antallet fullmektiger økt mye, men fremover tror jeg de store firmaene ikke vil ha behov for så mange, sa Jervell.

STØRRE JOBB FOR GLOBALE FIRMAER

Petersen tror det blir et press mot alle advokatfirmaer.

– Men jeg tror det vil ta lang tid før kunstig in-

Ylva Gjesdahl Petersen, Stephan Jervell, Maged Helmy og Xiopeng Li.

telligens kan erstatte advokater på komplekse, juridiske områder. Store advokatselskaper har mer av denne type arbeid, men vi trenger alle å holde fokus, sa hun.

For et stort, globalt advokatfirma med mange tusen advokater vil det være mer komplisert å integrere KI enn for mindre firmaer, mente Jervell.

– Hvordan man skal få tusen partnere til å

”

Jeg tror det vil ta lang tid før kunstig intelligens kan erstatte advokater på komplekse, juridiske områder.

YLVA GJESDAHL PETERSEN

lære seg KI, ser jeg på som utrolig vanskelig. Da kan det kanskje være en fordel ikke å være fullt så store, sa han.

At nær sagt alle advokatfirmaer nå får tilgang til KI-verktøy, er bra, mente Li i Google Cloud.

– Men vi må skille mellom KI-modeller, KI-plattformer og KI-systemer. Å utvikle et KI-system for et firma, tar lang tid, og du vil trenge en skreddersydd løsning for ditt firma, sa han.

Newcodes Hemly stemte i.

– Dette er også vårt poeng. Vi vil aldri bygge en egen språkmodell, men skreddersyde løsninger til hvert advokatfirma, sa han.

INGEN MAGEFØLELSE FOR KI

Jervell tror at vi på sikt vil se standardiserte løsninger som alle vil kunne ta i bruk.

”

Vi må skille mellom KI-modeller, KI-plattformer og KI-systemer. Å utvikle et KI-system for et firma, tar lang tid, og du vil trenge en skreddersydd løsning for ditt firma.

XIOPENG LI

– Men det vil ta tid, og løsningen vil ikke være perfekt for alle. Men jeg tror vi vil se et skifte mot mer standardiserte løsninger, noe som jo vil være mer rettferdig for alle.

Ylva Gjesdahl Petersen i Thommessen tror at de store advokatfirmaene allerede har plukket det som er av lavhengende frukter, som verktøy for oversettelser, transkribering, referatskriving og så videre.

– En viktig utfordring som vi fokuserer mye på, er kvalitetssikring. Jeg har en ganske godt utviklet magefølelse for hva som er godt advokatarbeid, og vil kunne avsløre det, om en advokatfullmektig skulle finne på å dikte opp ting. Men jeg har ikke utviklet den samme magefølelsen for KI-verktøy, som vi jo vet at kan hallusinere, sa Petersen. •

»

AIWI ER DEN NYE, SMARTE KOLLEGAEN

Rådslår, finner svakheter og strukturerer jussen

– Jeg blir stadig imponert og motivert av mine flinke kolleger. Nå blir jeg det også av min KI-kollega Aiwi, som gir meg svar og løsninger som jeg gjerne skulle ha tenkt på selv, sier Rune Opdahl i Wiersholm. Han leder firmaets strategiske samarbeid med teknologiselskapet Newcode.ai.

TEKST: NINA SCHMIDT

Når Wiersholm-partner Rune Opdahl slår på PC'en sin på kontoret hver morgen, dukker samtidig hans KI-kollega Aiwi opp på skjermen. Aiwi, som er basert på Newcodes KI-løsning, bruker han blant annet til å finne og strukturere informasjon, få ideer til løsninger og som sparringspartner. Å google har han ikke gjort på et års tid. Han spør heller Aiwi.

– La oss si at du skal skrive stevning i en sak. Da begynner du med å laste opp sakens dokumenter, og ber Aiwi om å lage en kronologisk tidslinje. Så kan du starte en dialog; spørre om hva som er sakens svake og sterke sider, og om hvordan du bør strukturere den juridiske informasjonen, forteller Opdahl.

Dialogen foregår omtrent som den ville ha gjort med en menneskelig kollega.

– Jeg har lange diskusjoner med Aiwi. Løsningen hjelper meg med å finne logiske brister og med å strukturere argumentasjonen. Jeg har den juridiske kompetansen, mens Aiwi har en breddekompetanse som utfyller min.

TRENT PÅ HELE INTERNETT

Aiwi er trent på offentlig tilgjengelig informasjon, i gåseøyne alt som er på internett, forteller han.

– Det har vist seg å være tilstrekkelig for veldig mange formål. Løsningen har ikke nødvendigvis dyp innsikt i norsk juss ennå, fordi den ikke har tilgang til Lovdata, men en del norsk juss finnes offentlig tilgjengelig der ute fra før, for eksempel i artikler, nyhetsbrev, og så videre. Og mye norsk juss er utledet av EU-juss, som personvern, immaterialrett, teknologi og IT-rett, som er det jeg driver med.

– Dette gjelder på mange juridiske områder her i Norge, der mye er EU-harmonisert. Så da er det ikke så avgjørende

at løsningen ikke har tilgang til Lovdata, selv om det hadde vært positivt, sier Opdahl.

Opdahl tror at Lovdata på sikt vil gi eksterne KI-utviklere tilgang på enkelte dommer.

– Dersom det er slik at Lovdatas begrunnelse er personvern hensyn, handler jo mange rettsavgjørelser om selskaper. Man kunne tenke seg at man startet med å gjøre tilgjengelig slik dommer for KI, sier han.

Opdahl er i Kapital JUS' advokatundersøkelse rangert som en av landets beste advokater innenfor teknologi og digitalisering. Han er også sjef for innovasjon i Wiersholm, og sitter i firmaets styringsgruppe for KI, som foruten Opdahl består av managing

– Vår KI-løsning er skreddersydd for juridiske behov, den er sikker, norsk, og har høy kvalitet. I tillegg har Newcode et fokus på å holde kostander lave, sier Rune Opdahl. Her med Newcode-sjef Maged Helmy.

– Å bruke Aiwi øker kvaliteten og effektiviteten i alt vi gjør. Bruk avler bruk, og vi kommer til å se en snøballeffekt, sier Rune Opdahl.

Jeg har lange diskusjoner med Aiwi. Løsningen hjelper meg med å finne logiske brister og med å strukturere argumentasjonen.

partner Stephan Jervell, styreleder Harald Hellebust og direktør for finans- og forretningsutvikling, Lars Narum Nordby.

– VIKTIG Å VELGE NORSK

I mars for to år siden startet Wiersholm et samarbeid med det norske teknologiselskapet Newcode, som er grunnlagt av Maged Helmy.

Helmy har en PhD i kunstig intelligens fra UiO, er CEO i Newcode.ai og er også førsteamanuensis ved Institutt for realfag og industri-systemer ved Universitetet i Sør-Øst Norge.

– Newcode.ai utvikler ikke egne KI-modeller, men er en teknologi som står på skuldrene til teknologigigantene. Vi legger vårt system på toppen, og skreddersyr det til kundene, forklarer Helmy.

– Vi sitter sammen med kunden for å levere den skreddersydd delen av løsningen, sier Helmy.

Newcode.ai leverer sin KI-løsning til flere advokatselskaper i tillegg til Wiersholm, blant annet Haavind, Simonsen Vogt Wiig og Ekko.

– Vår løsning fungerer like bra for et enkeltmannsforetak som for et stort advokatfirma, sier han.

For Wiersholm stod sikkerhet i førersetet ved valg av samarbeidspartner, forteller Opdahl.

– Når vi bruker Newcodes løsning, er dataene i Oslo, på servere vi har kontroll på. Selskapet er ISO-sertifisert, som jo er et stempel på sikkerhet, noe som er helt avgjørende for oss.

HAR FOREDLET SAKSFORLØP

Newcodes plattform fungerer like bra på alle de tre søylene Wiersholm har hovedtyngden sin på; tvisteløsning, M&A og selskapsrett og rådgivning, forteller Opdahl.

– I mange sakstyper, for eksempel tvisteløsning, har man som advokat et gitt løp: Det starter med stevning, tilsva-

resskriv, og så skal man ha vitneforberedelser, rettssak og prosedyre. Det samme med transaksjoner; der har man også et bestemt forløp. I Wiersholm har vi i en årrekke arbeidet med å standardisere og foredle denne typen saksforløp, noe som er en forutsetning for å anvende kunstig intelligens i prosessene.

– Hvis man derimot har tre hundre advokater som alle gjør jobben på hver sin måte, er det vanskeligere å ta i bruk KI. Med strukturerte prosesser, er det lettere, sier Opdahl.

Hyppig bruk av KI sløver ikke ned advokathjernen, tvert imot, poengterer han.

– Den supplerer deg, men erstatter deg ikke. Når verktøyet er integrert inn i arbeidsprosessene dine, er verdien åpenbar. Som advokat i et anerkjent firma må du ta i bruk KI på en måte som gir deg et konkurransefortrinn. At vår bruk øker fra måned til måned, viser at løsningen har nytteverdi. Aiwi oppleves ikke som en trussel, men som noe som gir ekstra verdi til arbeidet, og som er gøy å bruke, sier han.

ÅPEN DIALOG OM GEVINSTENE

Bruken av KI-verktøy vil ikke nødvendigvis føre til at advokatene kan fakturere færre timer, mener Opdahl.

– Det kommer an på. I et firma som vårt er høy faglig kvalitet tungt vektlagt. KI optimaliserer kvaliteten, og bruken vil selvfølgelig innebære effektivitetsgevinster på sikt. Da blir det viktig å ha en åpen dialog med klientene om hvordan denne gevinsten skal fordeles. Samtidig er KI en investering som koster penger.

Opdahl ser med spenning på fremtiden.

– Det er bare to år siden vi for første gang tok i bruk KI, og vi er fortsatt i en begynnende fase. Vi aner ikke hva som skjer om to år. Det eneste vi vet, er at det vi gjør i dag, er for dårlig i morgen. De som vil lykkes blant advokatfirmaene, er de som klarer å henge med i dette løpet, sier han. •

– Advokater som ikke bruker KI, blir mindre attraktive

Nyutnevnt partner Theresa Schumacher Walberg i Wiersholm er den eneste kvinnen på listen over de ti beste teknologiadvokatene i Norge. Hun ser ingen tegn til at advokater kommer til å bli erstattet av kunstig intelligens med det første.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Theresa Schumacher Walberg er teknologipartner i Wiersholm.

KI har ikke det juridiske skjønnen som vi advokater har, sier Theresa Schumacher Walberg.

Hun ble tatt opp som partner fra nyttår, og er spesialisert innen teknologi, digitalisering og kontraktsrett.

Samtidig tror hun at advokater som ikke bruker KI, vil bli mindre attraktive for klientene, sammenlignet med advokater som aktivt bruker KI-verktøy.

– Kunstig intelligens er allerede et viktig verktøy for å sikre gode leveranser til våre klienter. Du får hjelp til å finne ut hva du skal grave mer i, blir satt på riktig spor, og får god støtte i tidkrevende prosesser, sier hun.

– Men vi må øve for å bli gode brukere, så vi vet hvilke spørsmål vi skal stille.

Selv bruker hun Wiersholms KI-verktøy Aiwi blant annet til å strukturere notater, lage sammendrag og forbedre tekster.

– Der vi foreløpig ser at det er mest å hente på effektivitet, er på fagområdet M&A og selskapsrett. Jeg tror at kunstig intelligens har et stort potensial til å forenkle due diligence-arbeidet i forbindelse med oppkjøp. I slike saker er det snakk om store mengder dokumenter. Sammenlignet med å skulle gå gjennom alt manuelt, er det mye å spare. Det samme gjelder i store tvister.

GOD ENERGI I BRANSJEN

Hun har vært teknologiinteressert fra ung alder.

– Da jeg studerte, jobbet jeg i et bemanningsby-

rå der jeg hadde ansvar for utleie til teknologifirmaer. Jeg synes det var morsomt å jobbe opp mot en spesifikk bransje der det var mye god energi. Med hjelp fra Rune Ljostad i Simonsen Vogt Wiig, fant jeg et mastertema innenfor teknologi, forteller Walberg.

Temaet for masteroppgaven var grensedragningen mellom direkte og indirekte tap i programvareutviklingsavtaler.

– Det fine var at jeg da fikk en god innføring i standardkontraktene innenfor teknologisektoren. Da jeg var ferdig, fikk jeg jobb i Simonsen Vogt Wiig, som profilerte seg som et firma som satset på teknologijuss.

Siden 2015 har hun jobbet i Wiersholm, og er blitt rangert som et «lovende talent» innenfor teknologi og digitalisering i advokatundersøkelsen i flere år, før hun altså kom opp på hovedlisten i 2023 som en av landets beste på sitt felt.

Teknologi er et av fagområdene som vokser mest innen jussen, forteller Walberg.

– Rådgivningsbehovet bare øker, og i kombinasjon med alle regelverkene som er på trappene, er det nok å gjøre innenfor feltet. Teknologi blir aldri mindre viktig. Vi er nå 22 advokater i vårt team.

FÅ KVINNER I TOPPEN

På TechTorget – advokatbransjens største møteplass for teknologi – var det langt mellom de kvinnelige foredragsholderne.

– Jeg vet ikke hvorfor det er slik. Én mulig forklaring er at gutter tradisjonelt sett er blitt mer

eksponert for teknologi i ung alder, for eksempel gjennom gaming. For å snakke i generelle termer, kan det også hende at kvinner synes at teknologi virker litt fremmed og krevende, fordi de tenker at de må skjønne alt, også det som er under panseret. Menn har kanskje en sterkere tendens til å tenke at dette får de til, selv uten full forståelse av den underliggende teknologien.

– Heldigvis ser bildet bedre ut blant de yngre advokatene. Jeg var med å stifte Ung i tech, et forum for advokater som jobber med teknologi og juss. Forumet har to årlige samlinger, og kjønnsfordelingen der er ganske jevn, sier Walberg.

Hun gleder seg nå til det årlige IKT-rettskurset i Sandefjord i mars.

– Det er en viktig møteplass for advokater som

ønsker å lære mer. Det er morsomt å bli kjent med andre innenfor feltet, og kjenne litt på entusiasmen og engasjementet som preger fagområdet. Det er goy å møte andre som også synes at teknologi er spennende. •

”
Jeg tror at kunstig intelligens har et stort potensial til å forenkle due diligence-arbeidet i forbindelse med oppkjøp. I slike saker er det snakk om store mengder dokumenter.

Stargate

USAs president Donald Trump har kunngjort at det skal investeres 500 millioner dollar i Stargate, et prosjekt for å sikre KI-infrastruktur i USA ved hjelp av enorme datasentre. Prosjektets mål er at USAs ledende posisjon innen KI befestes.

Norge bygger datakraft

Datasentre bygges i Vennesla, Sirdal, Skien, Hamar, Fyresdal, Nordfjord og i Oslo for å få nok kraft til KI og tjenester som TikTok og Google.

«Generativ kunstig intelligens bygger på en allerede forurenset global IT-industri som bruker store mengder energi. IT-utstyr, datasentre og digitale nettverk står for omkring ti prosent av verdens strømforbruk. På den andre siden kan også teknologien bli viktig for å lykkes med grønn omstilling», skriver Teknologirådet.

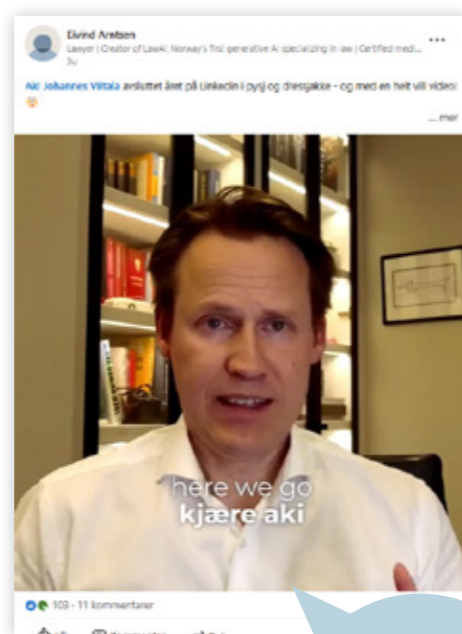
Lawfluenceren og techgründeren
**Beundret hverandre på
avstand – endelig møttes
de ansikt til ansikt**

– Det Eivind Arntsen har gjort er helt unikt og spektakulært i norsk rettshistorie. Han er en av de få som gjør meg usikker. Men jeg elsker at noen gjør det så bra, at jeg tenker «hvordan i f... får de det til».

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN FOTO: HENRIK EVERTSSON

Et nyttårsforsett
came true: Endelig
møttes Aki Viitala
og Eivind Arntsen
IRL (in real life).

Eivind Arntsen ligger mange hestehoder foran alle andre i bruk av kunstig intelligens!

Det er ganske surrealistisk!

Aki Johannes Viitala (36)

Grunnlegger, partner og advokat i advokatfirmaet EKKO

Født i Finland, bodd snaut tretti år i Norge, tidligere leder for Norsk-Finsk Handelsforening
Spisskompetanse: Entrepriserett og tomtefeste
Antall følgere på LinkedIn: 2102
 Bosatt i Ålesund

På årets siste dag i fjor la partner og advokat Aki Viitala i advokatfirmaet EKKO ut en post på LinkedIn fra kontoret i Ålesund, hvor han blant annet uttalte ordene over.

Ikledd dressjakke og pysjbukse dedikerte han en video til Eivind Arntsen, som er partner i Kvale og law-tech-gründer. I videoen berømmet han Arntsen for hans arbeid innen kunstig intelligens og for å ha skapt KI-verktøyet LawAi.

Senere på dagen svarte Arntsen med en video:

– Kjære Aki. Jeg føler at vi kjenner hverandre, men faktisk er at vi aldri har møttes. Mitt første nyttårsforsett er derfor å møte deg, begynte han.

Advokatbladet var med da tek-entusiastene for første gang kunne gi hverandre et håndtrykk.

«LAWAI ISLAND»

En snøfylt tirsdag i januar møtes de to utenfor Oslo Konserthus presis klokken tolv.

Viitala hadde på forhånd foreslått at saken om deres møte skulle få tittelen «LawAi island», som et ordspill på realityprogrammet «Love Island» og LawAi (navnet uttales lavaii. Selskapet har hentet navnet sitt fra en øy i Hawaii-arkipelet).

Og det er utvilsomt et par likhetstrekk med Love Island når man ser Arntsen og Viitalas første møte utspille seg: De er begge litt spente, glade og nysgjerrige på hva den neste timen vil bringe.

Når hilserunden er overstått, beveger vi oss inn i Kvales lokaler.

Det er et ganske spesielt møte, erkjenner Arntsen, og sikter til måten møtet kom i stand på.

– Aki er rett og slett litt sprø.

Han forteller at han ble både beveget og overrasket da han så videoen Viitala hadde lagt ut.

– Jeg ble dypt rørt og imponert, og samtidig ganske sjokkert da jeg så videoen. Jeg har lagt merke til Aki i sosiale medier. Jeg synes han er en utrolig kul fyr som har masse initiativ. Det er forfriskende. Samtidig fikk jeg bakoversveis da jeg så videoen. Måten han fremsnakket meg på er en raushet som man sjeldent ser i bransjen. Jeg er veldig glad for å kunne takke han «in person» for det.

– IKKE FÅTT NOK ANERKJENNELSE

Til forskjell fra i videoen er Aki kledd i blå dress for anledningen. Pysjbuksen har han lagt igjen hjemme.

– I dag er jeg litt mer normalt kledd, vedgår han.

Han forteller at ideen til videoen kom i romjulen da han hadde noen rolige timer på kontoret.

– Grunnen til at jeg valgte å lage videoen, er at jeg helt siden jeg begynte å skrive artikler har merket meg Eivind og Juridisk ABC. Til tross for at vi arbeider innenfor ulike rettsområder, har vi det samme ønsket om å formidle fagkunnskap til en videre krets av befolkningen enn bare jurister. Det Eivind har oppnådd, nå senest med lanseringen av LawAi, og den innsatsen han har lagt ned

over lang tid, er imponerende. Dette er også noe jeg ikke synes han har fått nok anerkjennelse for. Derfor lagde jeg videoen.

Kombinasjonen med dressjakke og pysjbukse var etter inspirasjon fra Petter Stordalen, legger han til.

TRE MÅTER Å MØTE UTVIKLINGEN

Eivind Arntsen har lenge vært en pionér i å ta i bruk ny teknologi for fagformidling. Han var tidlig ute med å publisere fagartikler på nett, og var den første til å lage podkast om juridiske spørsmål i norsk sammenheng. Som tidligere forlags-

mann er det kanskje ikke så rart at formidling og teknologi har vært en rød tråd gjennom hans karriere.

De siste årene er det kunstig intelligens som har opptatt Arntsen.

I 2023 lanserte han KI-verktøyet LawAi. Tjenesten er Norges første generative KI-verktøy innen jus, og er utviklet for å bistå ledere og HR-ansatte i arbeidsrettslige spørsmål.

På listen over kunder som har tatt tjenesten i bruk finner man både Arbeidstilsynet, børsnoterte selskaper, advokatfirmaer og norske kommuner.

Advokatfirmaet EKKO ser på muligheten for å utvikle en egen KI-tjeneste som kan kontakte klienter på vegne av firmaet, og blant annet samle inn dokumentasjon, forteller Aki Viitala.

Eivind Arntsen (49)

Partner og advokat i Kvale, og daglig leder i Juridisk ABC som har utviklet LawAi. **Spisskompetanse:** Arbeidsliv, teknologi og KI
Antall følgere på LinkedIn: 3096
Bosatt i Oslo

– Et generelt råd til advokater som skal investere i KI, er å starte med å finne ut hvilke behov du har. Det verktøyet som er nyttig i min arbeidshverdag, er ikke nødvendigvis det samme verktøyet som andre har behov for, sier Eivind Arntsen.

For Arntsen er KI en viktig del av arbeidshverdagen, og han er ikke i tvil om hvordan advokater bør møte den nye utviklingen:

– Advokater kan forholde seg til KI på tre ulike måter. Enten kan man ignorere utviklingen, kjempe imot, eller omfavne den. For meg er det ikke noen tvil om hvor man bør plassere seg.

Han peker på Advokatfirmaet EKKO som et spennende eksempel på det siste.

ØKT EFFEKTIVITET

Høsten 2024 etablerte Aki Viitala, sammen med to kompanjonger advokatfirmaet EKKO. Firmaet er spesialister innen entrepriserett og eiendom. De har også etablert Entrepriserkontoret.no, hvor de daglig legger ut innhold rettet mot entreprenører i bygg- og anleggsbransjen.

Til tross for at EKKO bare har eksistert i et halvt år, har firmaet allerede gjort seg bemerket i bransjen, og Viitalas videoer i sosiale medier om entrepriserettslige spørsmål er sett av mange.

Viitalas interesse for teknologi har blitt en sentral del av advokatfirmaets satsning og suksessoppskrift. – Til tross for at vi er et lite firma, valgte vi tidlig å investere i KI-teknologi. Vi ser det som helt nødvendig å bruke kunstig intelligens for å kunne være konkurransedyktige, sier han.

Viitala er ikke i tvil om at KI øker effektiviteten, og mener at det særlig er nyttig i de tilfellene der man har et stort volum av den samme oppgaven eller sakstypen.

– For eksempel kan jeg ved hjelp av KI skrive et innsalgsbrev på noen få minutter. Tidligere brukte jeg 45 minutter på den samme oppgaven, forteller han.

EN ALLSIDIG ASSISTENT

For Arntsen er det allsidigheten som gjør teknologien særlig nyttig. Som eksempel viser han til at han kan bruke KI til å utarbeide spørsmål til partsforklaringer, eller analysere spørsmål i omfattende dokumenter.

– Samtidig er det viktig å huske på at kunstig intelligens kun er en assistent. Det vil alltid være vi som advokater som må ta de endelige beslutningene, og stå inne for resultatet.

Det er likevel ikke bruken av KI til arbeidsoppgaver som analyser, sammenstilling og oversettelse som er det interessante, mener han.

– Bruker man ikke KI-verktøy til slike oppgaver allerede, mener jeg man henger bakpå. Det som er spennende er hva som kommer fremover.

Både Arntsen og Viitala trekker frem utviklingen av KI-agenter som det neste store på området.

Denne teknologien vil kunne utføre oppgaver selvstendig, uten å bli instruert av et menneske på forhånd, forklarer Viitala.

– Da jeg besøkte Microsoft i San Francisco i fjor vår, sa leder av business applications, Jared Spataro, at man forventer at KI-agentene vil komme i løpet av tre til fem år. Nå har teknologien allerede kommet. Det sier noe om utviklingens hastighet, og om

”

Advokater kan forholde seg til KI på tre ulike måter. Enten kan man ignorere utviklingen, kjempe imot, eller omfavne den. For meg er det ikke noen tvil om hvor man bør plassere seg.

EIVIND ARNTSEN

hvor viktig det er for advokater å være frempå med å ta i bruk ny teknologi, skyter Arntsen inn.

FÆRRE FULLMEKTIGER

Potensialet som ligger i teknologien gjør at advokatbransjen og arbeidshverdagen til advokater vil endre seg, mener de begge.

– Det som vil forsvinne først er volumarbeidet og administrative arbeidsoppgaver. Samtidig vil det nok fortsatt være behov for menneskehjernen for de skjønnsmessige vurderingene, mener Viitala.

Arntsen tror teknologiutviklingen vil kunne føre til at advokatfirmaene vil få behov for færre advokatfullmektiger. Til gjengjeld mener han arbeidshverdagen vil bli mer spennende og variert for både fullmektiger og advokater.

– Skal du for eksempel i retten, er det en rekke arbeidsoppgaver som må gjøres som ikke handler om sakens rettslige problemstillinger, som utarbeidelse av hjelpedokumenter eller oversikter over faktum. Dette kan skape mye stress når hovedforhandlingen nærmer seg. Slike oppgaver vil typisk kunne være egnet for KI.

Teknologien har kommet langt. I England finnes det nå løsninger som kan lytte til vitneforklaringer og analysere disse i sanntid, samtidig som de kan markere i dokumentene hvis det er avvik mellom det vitnet sier og det som står i sakens dokumenter. Dette illustrerer noe av potensialet som ligger i KI.

HVORDAN TA I BRUK KI?

For et firma som hittil ikke har tatt i bruk KI, anbefaler Arntsen at man først kartlegger firmaets vanligste oppgaver, og den enkelte advokats behov, før man velger hva slags verktøy man skal ta i bruk. Det kan for eksempel være forskjell på hva som er et egnet verktøy for en arbeidsrettsadvokat og en entrepriseadvokat.

I valg av verktøy må man også være oppmerksom på potensielle fallgruver, advarer Arntsen. Han peker blant annet på at man må sikre at systemet man bruker har tilfredsstillende datasikkerhet.

– Deepseek er et aktuelt og skremmende eksempel her. Du vil absolutt ikke legge igjen sensitive data på en kinesisk server.

En annen fallgrube er at noen KI-verktøy har en tendens til å dikte opp informasjon. Det er derfor viktig at man velger et system som forhindrer dette, skyter Viitala inn.

Arntsen forteller at han gjorde en test av ChatGPT

for noen uker siden ved å be om en liste med ti dommer om seksuell trakassering. Resultatet var nedslående: Ni av ti dommer var fiktive, forteller han.

– Generelt vil et godt råd for å unngå disse utfordringer være ikke å bruke gratisverktøy som ChatGPT, sier han.

SPENT PÅ FREMTIDEN

Det er ingen tvil om at Arntsen og Viitala har mye til felles og tydelig fant tonen.

På spørsmål om hva de beundrer mest med hverandre, trekker Viitala frem Arntsens rolle som foregangsfigur:

– Du har vært først ute på det aller meste i formidling på nett, og med å ta i bruk ny teknologi. Det er imponerende, sier han.

Arntsen fremhever Viitalas evne til å sette kunnskap i system:

– En ting er å være interessert i teknologi, en annen ting er å sette det i system og bygge en hel organisasjon på en slik tilnærming. Det vitner om en utrolig gjennomføringsevne. Det blir spennende å se hvor det tar dere. •

KORT FORKLART

KI-AGENTER

«En KI-agent er en spesifikk anvendelse av kunstig intelligens. Det er et program eller en enhet som bruker KI-teknikker for å utføre bestemte oppgaver autonomt.

KI-agenter er designet for å oppfatte miljøet sitt gjennom sensorer, behandle informasjonen, og deretter handle på en måte som hjelper dem å nå sine mål. For eksempel kan en KI-agent være en robot som navigerer i et rom, en virtuell assistent som hjelper deg med å organisere kalenderen din, eller en programvare som overvåker finansmarkeder og utfører handler.

Mens KI er det generelle konseptet og teknologien bak å lage intelligente systemer, er KI-agenter spesifikke implementeringer av denne teknologien som utfører konkrete oppgaver. KI-agenter bruker KI for å handle og ta beslutninger i sanntid basert på data og miljøet de opererer i.»

GENERATIV KI

«Generativ KI er en type kunstig intelligens som er designet for å lage nytt innhold. Dette kan være tekst, bilder, musikk, video, eller andre typer data. I stedet for bare å analysere eller klassifisere eksisterende data, som mange andre KI-systemer gjør, fokuserer generativ KI på å skape noe nytt.

Eksempler på generativ KI er ChatGPT, som kan generere menneskelignende tekst og DALL-E, som kan lage bilder basert på tekstbeskrivelser.»

Kilde: Saga Legal

Senioradvokat Kaja Harms arbeider med teknologi, media og immaterielle rettigheter i Haavind. Foto: Sten E. Eriksen

Slik kan du bruke KI som prosedyreadvokat

Kan et KI-verktøy virkelig levere til A på jusseksamen, og hva må advokater huske på når teknologien skal brukes i saksforberedelser? Les tipsene til Amund Noss og Kaja Harms!

TEKST: THEA N. DAHL

En frossen vinterettermiddag i midten av januar, inviterte Wikborg Rein til den femte samlingen for kvinnelige prosedyreadvokater, bedre kjent under navnet «Kvinner i skranken».

Første post på kveldens program, var gevinster og utfordringer ved advokaters bruk av kunstig intelligens (KI).

– Det er ikke slik at de unge er best på teknologi. Dette er noe de eldre kan mestre like bra. Det handler om å ha oversikt, stille de rette spørsmålene og om å gi klare instruksjoner – slik man kanskje

ville gjort til en fullmektig. Det er min erfaring, sa partner i CMS Kluge, Amund Noss.

Mange advokatfirmaer har for lengst skaffet seg en variant av ChatGPT. Noen er godt i gang med Microsoft Copilot, og enkelte bruker også DeepL for effektive og presise oversettelser. Dette er bare et lite knippe verktøy i et KI-marked som nå er i ferd med å bugne. Det programmet Noss ville vie oppmerksomhet, var språkmodellen Harvey.

– Harvey hadde jeg blitt ordentlig lei meg for å miste, sa han.

– Det er et verktøy utviklet for juridisk arbeid, med stor kapasitet og evne til å håndtere svære dokumentmengder. Man kan både bruke det som en assistent, men også som utkastskribent.

TIMERS ARBEID PÅ FÅ MINUTTER

Noss demonstrerte hvordan Harvey kan brukes. På forhånd hadde han fått tak i en eksamensoppgave i kontraktsrett fra sist høst. Denne hadde han lastet inn i programmet, i tillegg til to relevante lærebøker. Han ba Harvey lage en besvarelse som

var så grundig og detaljert at en jusstudent på masternivå ville fått toppkarakter.

Da besvarelsen var klar, ble programmet bedt om å vurdere besvarelsen opp mot sensorveiledningen. Vurderingen ble systematisert i en tabell. Harvey fant selv ingen åpenbare feil og konkluderte med at besvarelsen var verdig en A.

– Denne er ikke trent på læringsdata eller trent på alle nødvendige rettskilder. Men dette er likevel en god start, og det tar bare noen minutter – ikke flere timer som ved en menneskelig besvarelse, kommenterte Noss.

– Harvey kan eksempelvis brukes til å forberede innledningsforedrag, lage faktiske beskrivelser og sammenfatninger av utdrag. Fortløpende får man fotnoter som viser hvor informasjonen er hentet fra. Tenk hvor nyttig og effektivt dette kan være i domstolene. Ikke fordi vi skal overlate selve avgjørelsen til KI, men alt som kommer inn i saksforberedelsen, kan systematiseres.

SIKKERHET OG KLIENTDATA

Da Noss satte punktum for Harvey-presentasjonen, var det Kaja Harms, senioradvokat i Haavind, sin tur til å tale for en fullstappet toppetasje hos Wikborg Rein. Hennes agenda var å minne om utfordringer og rettslige rammer når advokater skal ta i bruk KI.

– Når advokater bruker teknologi, er det fremdeles de viktigste prinsippene som gjelder. Det er ingenting ved det å bruke KI som fritar oss fra taushets- og fortrolighetsforpliktelsene. Det skal være konfidensialitet og profesjonalitet, sa hun.

Nå utvikles det egne retningslinjer for advokaters bruk av KI. Det eksisterer allerede innenfor voldgift, opplyste Harms.

– En utfordring når man bruker AI, er risiko for hacking. Det er ikke noe nytt i seg selv, men med nye verktøy er det lett å bruke en løsning fra leverandører som er mindre etablert enn det vi er vant til, noe som igjen kan påvirke sikkerhetsnivået. Det er viktig at vi aldri legger inn klientdata i en løsning som er åpen.

– Dataen kan da viderebrukes av tjenesten når den trenes og forbedres, og den kan bli resirkulert og komme ut i den andre enden hos andre brukere. De fleste virksomheter har interne, låste løsninger, men etter hvert kan det bli aktuelt å drive utvikling av tjenestene på egenhånd. Når man da bruker dokumenter til trening, er det en risiko likevel at man kommer i konflikt med taus-

Tenk hvor nyttig og effektivt dette kan være i domstolene. Ikke fordi vi skal overlate selve avgjørelsen til KI, men alt som kommer inn i saksforberedelsen, kan systematiseres.

hetsplikten og fortrolighetsplikten, fordi det ikke alltid er meningen at alle advokater i et firma skal ha tilgang til all klientinformasjon. Klienten må gi samtykke til at informasjonen kan brukes i opp-trening.

ADVOKATER I FREMTIDEN

Fremdeles er det risiko for krenking av opphavsrett og risiko for diskriminering, hallusinering og kunnskapshull ved bruk av en KI-løsning. Veien er kort for å havne i en bekreftelsesfelle hvis spørsmålene man stiller ikke er gode nok, og ennå er black box-problematikken reell.

«Black box» er et begrep som brukes for å illustrere at et KI-svar er fundert i komplekse operasjoner som er vanskelige å forklare og forstå, og det er vanskelig å vite om svaret er basert på algoritmisk diskriminering.

– I USA har noen domstoler lagt ned krav om at bruk av KI må opplyses om. Klientene har også begynt å bruke teknologien. Ligger det feil i det vi får fra klienten, kan vi fort ende med å arve disse feilene. Det er viktig å stille kontrollspørsmål, slo Harms fast.

Å se hvilken effekt teknologien vil kunne få på advokatbransjen her hjemme, blir spennende, fortsatte hun.

– Kanskje vil den få en effekt på sakskostnader. Muligens kan den også påvirke kjønnsbalansen på sikt. Kanskje vil det komme begrensninger i hvilke saker vi får lov til å bruke KI i, eller kanskje det vil komme tvisteløsningsmekanismer som ikke involverer mennesker i det hele tatt. •

Amund Noss er spesialisert innen skatte- og avgiftsrett, og er partner i CMS Kluge. Foto: Sten E. Eriksen

Advokat- firma uten eget kontor

Det heldigitale advokatfirmaet Law.no har en «pay as you go»-modell som innebærer at advokatene betaler tjue prosent av inntjeningen sin til fellesskapet og beholder resten selv. De har ikke kontorlokaler, og mener at de derfor kan operere med lavere timepriser.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

Advokatfirmaet Law.no ble i fjor kåret til «Most innovative Digital Law Firm» i «Scandinavian Business Awards», en kåring i regi av magasinet EU Business News. Law.no er heldigitalt, og har ikke kontorlokaler.

– Vi sitter spredt mellom Oslo, Drammen, Bergen og Stavanger. I Bergen har partnerne ønsket å leie kontorer – «hub'en» som de kaller den – og da betaler de det selv. Ellers tar vi møter digitalt, eller reiser ut til klienten, istedenfor å invitere dem til oss. Dette gjør til gjengjeld at vi kan tilby lavere timespriser enn våre konkurrenter. En «hub» i Oslo er også aktuelt, etter hvert som vi vokser her.

Slik beskriver partner i Law.no, Julie Bodd Jenssen, advokatfirmaet hun er en del av. Hun og Eirik Sandal er to av de yngste partnerne i firmaet. Begge holder til i Oslo. Mens Eirik fordeler tiden mellom å sitte hos kunder og på hjemmekontor, sitter Bodd Jenssen i en startup hun driver ved siden av advokatjobben.

Til tross for at firmaet er relativt nytt, har det allerede gjort seg bemerket.

Det vekket oppsikt da mangeårige Wikborg Rein-partner Grunde Bruland i april i 2024 kjøpte seg inn i selskapet. Bruland ledet Wikborg Reins kompetansegruppe for fiskeri og havbruk, og er i en årrekke kåret til Norges beste fiskeri- og havbruksadvokat.

Han sluttet seg til det nettbaserte firmaet fordi det virket veldig spennende, uttalte han til Advokatbladet i fjor.

– Dette er en naturlig videreutvikling av min satsning som selvstendig rådgiver for sjømatbransjen. I Law.no får jeg kombinert friheten med å styre min egen satsning, samtidig som jeg har tilgang på alle fellessystemer, IT-løsninger og et fellesskap av kolleger, sa han.

ALLE ER PARTNERE

Særlig den interne organiseringen av firmaet skiller seg fra den mer tradisjonelle advokatvirksomheten. I firmaet er det

– Jeg tror årsaken til at vi vant prisen som det mest digitale advokatfirmaet i Norge, er at vi er så annerledes enn alle andre. Vi har forsøkt å undersøke litt, men kan ikke se at det finnes noen andre firmaer som er organisert slik som oss og har en «pay as you go»-modell, sier Eirik Sandal og Julie Bodd Jenssen.

hverken fullmektiger eller ansatte advokater, kun partnere.

Organiseringen gjør at de kan ta langt lavere timebetalt enn andre advokatfirmaer, ifølge firmaet selv.

– Vi kan ta samme timepriser som en fullmektig i et av de store advokatfirmaene, og samtidig tilby langt mer kompetanse og erfaring, sier Bodd Jenssen.

Både hun og Sandal peker på teknologi som en av de viktigste suksessfaktorene for firmaet.

– Vi har digitale systemer tilpasset vår arbeidshverdag, og har en omstillingsvennlig organisasjon som er åpen for å ta i bruk ny teknologi fordi vi er såpass små.

«PAY AS YOU GO»

Forretningsmodellen i Law.no skiller seg fra det man ser i mange av de mer tradisjonelle advokatfirmaene.

– Firmaet er bygget på en «pay as you go»-løsning. Det

Law.no

- Består av 15 partnere; 14 advokater og én advokatassistent.
- Holder til i Oslo, Drammen, Bergen og Stavanger.
- Jobber med forretningsjuss, blant annet M&A og selskapsrett, bank og finansiering, IT, KI og fintech, kontrakter, compliance, sjømat, sjøforsikring, arbeidsrett, skatterett og tvisteløsning.

te innebærer at firmaet tar tjue prosent av det man tjener, resten sitter man igjen med selv. Det er heller ikke store kostnader forbundet med å stifte partnerskap. Summen for å kjøpe seg inn er 50.000 kroner, sier Bodd Jenssen.

Man må dermed ikke stå til ansvar overfor andre partnere i firmaet, og man påvirkes heller ikke av de andre partners inntjening, forklarer hun.

– Betalingsmodellen er dessuten et utslag av at vi er et digitalt firma. Dette hadde ikke vært mulig dersom vi var organisert på en annen måte.

TEKNOLOGI GIR FLEKSIBILITET

En av fordelene ved å være et digitalt advokatfirma er at man ikke er bundet av geografiske begrensninger for å utføre jobben, sier Sandal.

Han peker på at organiseringen gjør det lettere å få hver-

”
Vi har mye å gjøre, og er helt avhengige av å bruke teknologi for å levere på det nivået vi ønsker.

dagen som småbarnsfar til å gå opp, og kombinere jobb og fritid. Neste år ser han og familien på muligheten for å bo og arbeide fra Bali i et halvt år.

– Hos oss er det ikke bare mulig, men det oppfordres til å utnytte denne fleksibiliteten, skyter Bodd Jenssen inn.

KI VAR AVGJØRENDE FOR KARRIEREVALG

Som et digitalt advokatfirma er det ingen overraskelse at teknologi er en viktig del av arbeidshverdagen. Begge forteller at de bruker kunstig intelligens til å løse mange oppgaver i advokatarbeidet, og firmaet har gått til innkjøp av en KI-løsning fra leverandøren Saga AI, forteller Sandal.

– På grunn av vår organisering er vi avhengig av gode digitale løsninger. Vi har ingen advokatfullmektiger eller mange administrativt ansatte, derfor er vi helt avhengig av teknologi. På mange måter er KI våre advokatfullmektiger, sier Bodd Jenssen.

Hun forteller at ved hjelp av KI-verktøy er hun langt mer effektiv.

– Jeg opplever av produktiviteten min øker, og kvaliteten på arbeidet mitt blir bedre, sier hun.

For Sandal var nye digitale verktøy av betydning da han bestemte seg for å gå fra en fast stilling som ansatt advokat til fordel for Law.no:

– Det å miste støtten man har fra kollegaer i et større fellesskap, og gå til å arbeide mer for seg selv hadde jeg nok ikke turt uten å vite at jeg har gode verktøy, som KI. Det gir en trygghet i arbeidshverdagen.

MER KONKURRANSEDYKTIGE MED KI

Både Bodd Jenssen og Sandal tror kunstig intelligens vil spille en viktig rolle i firmaet fremover.

– Jeg tror KI-verktøy er helt avgjørende for at vi skal fortsette å levere bra. Vi har mye å gjøre, og er helt avhengig av å bruke teknologi for å levere på det nivået vi ønsker, sier Bodd Jenssen.

Sandal tror utviklingen fremover vil kunne føre til at firmaet blir konkurransedyktig i møte med langt større firmaer:

– Når teknologien blir bra nok til at KI-verktøy kan brukes innenfor transaksjoner, skal vi være der og konkurrere med de store firmaene, sier han ivrig.

VIKTIGST AT MAN ER HYGGELIG

Begge ser for seg at firmaet vil vokse på sikt, og de ønsker å knytte til seg flere partnere. Men de vil ikke ta om bord hvem som helst.

– Vi har to kriterier for hvem vi tar opp som partner. Og det er like viktig at personen er hyggelig og passer inn i kulturen som at vedkommende er faglig dyktig. •

Mener de bidrar til å demokratisere jussen

Tidligere topper fra Selmer og Kluge har utviklet et KI-verktøy for advokatbransjen som firmaer som Hjort, Grette, Dehn og Lippestad har tatt i bruk. For et advokatfirma vil det ikke lønne seg å utvikle sin egen KI-løsning, mener de.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Hva er best – å bygge sitt eget KI-verktøy, eller å kjøpe et hyllevare-produkt; to build or buy, som de sier i teknologibransjen? Helt klart å kjøpe, mener partnerne Dan Sørensen, Bosse Langaas og Knut-Magnar Aanestad i det norske teknologiselskapet Saga.

– Utviklingen går så raskt at man risikerer å bruke mye penger på å utvikle noe som snart vil være utdatert og forbigått. Det har vi sett flere eksempler på, blant annet innenfor medisinfaget, men også innen legal tech. Egenskapene til den generative teknologien som blant annet ChatGPT bruker, dobler seg nå hver fjerde måned, sier legal engineer Knut-Magnar Aanestad.

– Å bygge sitt eget spesialsystem vil være som kjerringa mot strømmen, mener han.

Dan Sørensen, som også har tittelen legal engineer, var inntil i fjor høst advokat og digitaldirektør i Selmer. Han har tatt hovedfag i informatikk, i tillegg til jussen.

– Jeg er over normalt interessert i teknologi. For advokatbransjen representerte gjennombruddet for generativ KI et paradigmeskifte. I Selmer var vi raskt ute med å rulle ut en løsning som flest mulig av de ansatte kunne ta i bruk. Da jeg så hvilke enorme muligheter KI representerer for advokatbransjen, synes jeg dette var så spennende at jeg ville være med på utviklersiden. Det var et

– Alle advokater kommer snart til å ha et KI-verktøy for å spare tid, bli mer produktive og høyne kvaliteten, sier Dan Sørensen, Knut-Magnar Aanestad og Bosse Langaas.

Advokatforeningens medlemmer får rabatterte priser på KI-verktøyene til Saga og svenske Leya. Den rabatterte prisen ligger på mellom 990 og 1800 kroner pr. bruker pr. måned.

stort sprang å slutte i Selmer, men jeg har ikke angret en eneste dag, sier Sørensen.

MÅ TRENE FOR Å BLI GOD

Sammen med managing director Bosse Langaas, tidligere COO i CMS Kluge, og Aanestad - som har en fortid som sjef for innovasjon i samme firma, utgjør han kjernen i Saga.

Saga har flere advokatfirmaer på kundelisten, og nærmer seg to tusen brukere. De to siste firmaene som er tatt om bord, er Lippestad og Dehn. Også Advokatforeningen bruker Sagas KI-løsning.

– En viktig grunn til at jeg begynte i Saga, er at selskapets hovedfokus ikke bare er på teknologien i seg selv, men på folkene som bruker den. De må trenes for å bli gode, og vi må bidra til at løsningen brukes riktig, slik at investeringen gir verdi, sier Sørensen.

Svensk KI-rakett

Selskapet Leya ble grunnlagt i 2023 i Sverige, og har inngått et strategisk samarbeid med BAH. Leyas ambisjon er å skape en helhetlig plattform i stedet for å fokusere på et nisjeaspekt ved juridisk arbeid, uttalte CEO i Leya, Max Junstrand, i november.

KI-plattformen automatiserer repeterende oppgaver som kontraktanalyse, due diligence, markeringer og utkast, basert på advokatfirmaets egne data, på en enkel plattform, ifølge selskapet.

Leya benyttes blant annet av store, utenlandske selskaper som Mannheimer Swartling, Bird & Bird og Borenus.

– Dette er ikke så ulikt det å utvikle en advokatfullmektig, skyter Aanestad inn.

Advokatene må tenke på KI-verktøyet som en flink assistent, som en som kan hjelpe dem med å sette seg raskt inn i en sak - til alt fra å dechiffrere stevninger til å gi gode, juridiske innspill, oppfordrer Sørensen.

– Verktøyet må bli en del av arbeidsprosessen. Advokater behøver ikke å lære seg å kode, men bør ha en grunnleggende forståelse av hva slags teknologi de har med å gjøre. De må forstå forskjellen på denne teknologien og andre systemer de bruker.

PROMPTEGURU

En måte å sjekke om investeringen betaler seg, er å måle hvor mange som bruker den, om den bru-

Nederlandsk-norsk fusjon

Saga springer ut av selskapet Concide, som ble etablert av Aanestad og Langaas i 2022. I skrivende stund er Concide i ferd med å sette opp et selskap i Nederland med fire lokale partnere. Concide vil da bli et heleiet datterselskap, og endre navn til Saga Legal Nordic, opplyser Langaas.

Morselskapet består foruten av norske Concide av de to nederlandske selskapene IT-Factor og Venturis Group Amsterdam. Ifølge en pressemelding tar selskapet sikte på å bli «ledende i KI-transformatjonen i den europeiske juridiske industrien».

– Nederland er Europas senter for juridisk teknologi. Én av partnerne vi samarbeider med, sitter i den internasjonale advokatorganisasjonen IBAs AI-task force som utreder konsekvensene av KI for advokatbransjen på globalt nivå. Med etableringen i Nederland tror jeg at vi får gode forutsetninger for å bety mye i bransjen. På kort tid har syv nederlandske advokatfirmaer tatt Sagas løsning i bruk, og flere nye firmaer står for tur, sier Langaas.

kes til juridisk arbeid, og om man får kvalitet ut i den andre enden, sier Sørensen.

Saga utvikler kontinuerlig ny funksjonalitet i løsningen, og har hårete mål for fremtiden.

– Vi lanserte for eksempel nettopp en «prompteguru» som kan hjelpe med å skrive skikkelige gode prompts. Løsningen har et «promptebibliotek» innenfor ulike områder. Videre ønsker vi å lage et felles forum, et Saga community, der vi kan fremme en delingskultur, og der man åpent kan stille spørsmål.

En prompt er betegnelsen på spørsmålet du skriver inn i et KI-system for å generere et svar. Språkrådet har bestemt at «prompt» skal hete «instruks» på norsk.

BARNEVERN LØSNING

Sammen med advokatfirmaet Dehn, et mellomstort firma i Sandvika, ser Saga nå på hvilke muligheter løsningen har for bruk i barnevernssaker.

– Verktøyet skal gi advokatene mulighet til å trekke ut det relevante, se sammenhenger og skape strukturer. I denne type saker er det gjerne store mengder dokumentasjon, noe som bidrar til mye arbeid for advokaten. Vi vil utvikle tilpassede tidslinjer, og generere førsteutkast til dokumenter. Det er tilfredsstillende for oss å bistå på slike områder også. Det gir mening langt utover gleden ved å levere god teknologi. Vi ser at vi faktisk kan ha en viktig samfunnsrolle, sier Bosse Langaas

Selskaper som Saga er med på å demokratisere advokaters tilgang på gode advokattilpassede KI-løsninger. Det vil igjen bidra til styrket tilgang på juridiske rådgivning og retts hjelp, mener han.

– Vi bidrar til at landsens advokater - hvis man kan bruke et slikt uttrykk – som kan ha dårligere timepriser enn frisører i Oslo, kan ta seg råd til å ha systemer som hever arbeidets kvalitet og effektivitet. •

Har KI-verktøy som vurderer prosessrisiko

Hans klienter har i stor grad tatt i bruk KI, og vil vite hvilke av advokatfirmaets verktøy de kan få tilgang til. De spør også jevnlig om advokatene har brukt KI i arbeidet. - Hvis svaret er nei, vil de ikke betale full pris, forteller partner Nicolai Halbo i Simonsen Vogt Wiig.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Vi må bruke verktøy som gjør at vi jobber så effektivt og godt som mulig, uten at det går på bekostning av kvaliteten. Hvis vi kan levere hundre prosent på halvparten av tiden, så må vi gjøre det. Hvis ikke, er vi ute av business, sier Nicolai Halbo.

Han leder Simonsen Vogt Wiigs TMT-team (teknologi, media og telekom), og har for lengst omfavnet kunstig intelligens. Advokatfirmaet – som regnes som en «first mover» på teknologifeltet i advokatbransjen – bruker flere KI-verktøy som sparer tid og øker kvaliteten på arbeidet.

Firmaet bruker en KI-løsning fra Newcode som har fått navnet Sv.w.ai, som alle advokatene og fullmektigene bruker på daglig basis.

– Sv.w.ai har vært en veldig stor suksess. Verktøyet er fantastisk på alt fra oversettelser til å utfylle kontrakter, lage utkast til e-poster, og alle slags «myke» ting, men ikke tung juss.

HAR FLERE NISJELØSNINGER

I tillegg har Simonsen Vogt Wiig en teknologi som brukes for å lage klausuler og andre tyngre, juridiske oppgaver.

– Vi må hele tiden se hvilke nisjeløsninger som finnes som er så gode at vi bare må bruke dem. Vi har ikke tilstrekkelig nytte bare av generativ KI.

Selskapet har også en løsning som vurderer prosessrisiko.

– Når en klient kommer med en stor sak og ønsker å vite hva som er sjansen for å vinne, så har vi et verktøy der vi kan legge inn dataene fra saken, og få et svar i den andre enden om hva saken vil kreve av tid og kostnader. Den angir også vinner sjansen i prosent, for

eksempel fifty-fifty eller sytti-tretti. Løsningen er veldig nyttig, og brukes hver gang vi har en stor tvist.

HENGER IKKE PÅ GREIP

En veldig tydelig trend akkurat nå, er at klientene er nysgjerrige på hva slags teknologi advokatfirmaet bruker, og på hvordan den kan komme dem til gode, forteller Halbo.

– De vil gjerne at vi setter opp løsninger på vår plattform for dem, noe vi kan gjøre. Det er ingen tvil om at dette er konkurransedrivende.

Norske bedrifters bruk av KI får noen ganger uheldige følger, forteller han.

– Vi ser hvordan enkelte klienter har begynt å sette opp avtaler uten advokater. Det kan være alt fra tilbudsarbeid til å utarbeide kontrakter. Kontraktene kan se veldig fine ut, men ofte henger det juridiske ikke på greip. Vi har sett kontrakter der bedriften har gitt fra seg alle immaterielle rettigheter, uten at de ansvarlige i bedriften forstod det. Å oppdage hva som mangler, er vanskelig for en som ikke er jurist.

KVALITETSSIKRING HELT NØDVENDIG

Ettersom generative, åpne KI-løsninger tilsynelatende kan gi så gode svar, er det nok mange bedriftseiere som tenker at de ikke lenger behøver å bruke advokat, forteller Halbo.

– Dette kan være utrolig skummelt. Jeg er sikker på at vi kommer til å se mange eksempler på avtaler utarbeidet av KI uten en advokat involvert, der bedriften ikke forstår hva de egentlig har avtalt.

Derfor er det så avgjørende at jurister er med i prosessen, og kvalitetssikrer avtalene, påpeker han.

Nicolai Halbo er kåret til en av landets beste advokater innen teknologi og digitalisering av Kapital JUS. Foto: Thea N. Dahl

Må følge med i svingene

Det kommer stadig nye teknologiske løsninger, og utviklingen går utrolig fort, forteller Nicolai Halbo.

– Det kommer nye løsninger i ett sett, og å være oppdatert, nysgjerrig og ikke minst bruke løsningene, er helt avgjørende for å være ledende, sier han.

Det plutselige inntoget av den kinesiske KI-løsningen DeepSeek viser viktigheten av å ha en plattform som kan ta innover seg flere KI-løsninger, mener Halbo.

– Hvis for eksempel DeepSeek har et aspekt som er mye bedre enn det som kommer fra Microsoft og OpenAI, så er det viktig at leverandøren kan håndtere språkmodellene dynamisk.

Han understreker at SVW ikke bruker DeepSeek.

– Problemet gjelder ikke bare i jusen, men på mange områder. Uansett hvilken profesjon det gjelder, så kan du få svar fra KI, men det er ikke alltid at svarene er korrekte. Dette kan være farlig dersom for eksempel en halvstudert røver tenker at han kan bygge en bro bare ved hjelp av KI, uten ingeniører. Da kan broa ramle ned. Men hvis ingeniøren bruker KI, derimot, kan svarene kvalitetssikres.

Dette gir skremmende perspektiver, mener Halbo.

– Min største bekymring ved bruken av KI, er hvordan det tas i bruk uten at man på forhånd tenker gjennom konsekvensene.

RÅD TIL FØRSTEGANGSREISENDE

Til firmaer som ennå ikke har tatt i bruk KI, har han et tydelig råd: Forstå teknologien som velges, og hva den kan brukes til.

– Man må vite hva man forventer at den skal løse. Man risikerer å kjøpe feil teknologi, og at den ikke blir brukt.

Å forsikre seg om at løsningen oppdateres og vedlikeholdes kontinuerlig, er også svært viktig, understreker han.

– Løsningen må ha en roadmap for videreutvikling. Et verktøy som sluttet å oppdatere seg for et år siden, er totalt ubrukelig. Så man må velge en leverandør som følger med.

På dette området kan små firmaer ha noen fordeler, mener han.

– Dersom store firmaer skal bytte ut IT-løsningene sine, vil det kreve masse endringer og mye arbeid. Mens de mindre firmaene kan tillate seg å være mer smidige, og ta i bruk nye løsninger raskere enn de store. Dette er et fortrinn som de små firmaene burde bruke, helt bevisst, for å prøve å ligge litt foran.

PYRAMIDEN FOR FALL?

Å bruke KI-verktøy er blitt veldig intuitivt og enkelt, men noen er mye flinkere enn andre til å prate med maskinen, altså stille de riktige promptene som gir gode svar, mens andre føler seg helt i bakevja.

I bransjen snakkes det nå om at den tradisjonelle pyramidestrukturen – der de erfarne partnerne sitter på toppen, mens advokatfullmektigene med mindre kompetanse er å finne på bunn – kan bli erstattet av en søylestruktur.

– Jeg er spent på hvordan dette kommer til å spille seg ut. Jeg tenker at de unge som i større grad er oppvokst med å prate med maskiner, presumptivt vil være flinkere til å bruke teknologien, og få gode svar. I en søyle vil kompetansen være likere fordelt. Selv er jeg ikke sikker på om hva som kommer til å skje. For selv om man er veldig flink til å få mye bra ut av KI, så har unge og uerfarne ikke nødvendigvis nok kunnskap til å vurdere om svarene de får er korrekte. Man vil fortsatt trenge mennesker med erfaring til å verifisere hva som er riktig.

– Men det er klart, om du er helt rå til å prompte og bruke KI, og er mye flinkere til dette enn en erfaren advokat, så får du et mye bedre utgangspunkt. •

”

Jeg er sikker på at vi kommer til å se mange eksempler på avtaler utarbeidet av KI uten en advokat involvert, der bedriften ikke forstår hva de egentlig har avtalt.

– Kundene stiller krav til innovasjon

Mathias T. Gebremichael er en advokat utenom det vanlige. Han har gjort det til sin misjon å kunne arbeide med og leve av juss som tar utgangspunkt i noe han genuint er interessert i, nemlig teknologi, sport og musikk.

TEKST: THEA N. DAHL

Mathias T. Gebremichael er partner i Ecit Law, som har kontorer i Oslo og Gran, samt på Hønefoss og Fornebu.

Selskapet profilerer seg med at «det jobber nytenkende og innovativt med å skape morgendagens advokatfirma».

– Det betyr blant annet at kundene våre stiller krav til tjenesteleveranse og innovasjon. Teknologien gjør jussen mer tilgjengelig for allmennheten. Dette må vi ta hensyn til i tjenesteytingen. Spørsmålet blir derfor hvordan man kan skape reell verdi for klienten når tilgjengeligheten samtidig er så stor. I det spekteret jobber vi hele tiden, forklarer Gebremichael.

– Det handler både om å bruke ny teknologi til nytte for klientene våre, men også for oss selv. Vår største legal tech-satsing så langt, er Legal Plant.

TECH I SMÅ SELSKAPER

Tidligere har den unge partneren bistått en rekke start-ups på teknologiområdet som juridisk rådgi-

ver i etablerings- og vekstfasen. Han har flere tips til små virksomheter som vil ta i bruk ny teknologi.

– Det er viktig å identifisere hvilke konkrete utfordringer som finnes i dagens drift. Små virksomheter kan starte med enkle, kostnadseffektive løsninger for å automatisere rutineoppgaver, før de prøver seg på mer avanserte systemer, råder Gebremichael.

– Selv om teknologi kan øke effektiviteten på mange måter, bør den ikke begrenses til det formålet alene. Jeg tror det er viktig å investere i kompetansebygging internt, med involvering av alle ansatte fra tidlig fase. Når teknologi blir en integrert del av forretningsmodellen, kan det drive frem både innovasjon og vekst, men glem ikke cybersikkerhet. Enkle tiltak som to-faktor-autentisering og regelmessige sikkerhetsoppdateringer kan beskytte virksomheter mot digitale trusler.

VEKSTAMBISJONER

Ecit Law har ambisjoner om vekst.

– Vi er kommersielle, men med et stort menneskelig fokus, som fort kan havne i bakgrunnen i de større firmaene. Vi bryr oss om kundene våre, men også kollegene våre.

I 2022 omsatte selskapet for drøye 22 millioner kroner. Året etter viste regnskapet 25,2 millioner kroner.

– Vi vil fortsette å vokse, både i omsetning, antall mennesker og antall kontorer. Vi ønsker å være tilgjengelig i alle de store norske byene i Norge, og på sikt også i de andre nordiske landene. •

LEGAL PLANT

Legal Plant er en portal utviklet for intern saksstyring for advokatfirmaer. Den har som mål å gjøre juridisk arbeid mer skalerbart og effektivt, og den skal gjøre klientinvolvering og -kommunikasjon smidigere. Initiativet til å utvikle portalen kom fra en av Gebremichaels partnerkolleger, Pedro Fasting.

Mathias T. Gebremichael (i midten) på Spellemannprisen, her med samfunnsdebattant Sami Alem (t.v) og Abiel Tesfai (t.h), DJ og programleder i NRK P3.

Mathias T. Gebremichael var ferdig på jussen i 2016.

ECIT LAW

Ecit Law er et forretningsjuridisk advokatfirma som ble til gjennom fusjonen av Arktis Law og Advokatfirmaet Bentzen i 2020. Firmaet er en del av Ecit-konsernet, og består i dag av totalt 16 advokater og fullmektiger.

Ecit-konsernet har over to tusen ansatte fordelt på hundre steder i Norge, Danmark, Sverige, Finland, Island, Storbritannia, Polen, Litauen og Tyskland.

Ecit Law arbeider med skatt og selskapsrett, IT, personvern og IPR, luftfart og romfart, og musikk, sport og underholdning.

” Små virksomheter kan starte med enkle, kostnadseffektive løsninger for å automatisere rutineoppgaver, før de prøver seg på mer avanserte systemer.

Advokat Mathias T. Gebremichael er også FIFA-lisensiert fotballagent. Her da Yabets Yaya i 2023 ble signert for Brann. Til høyre Yayas far, Yaliso Yaya.

KI-svar kan være diskriminerende

– Jeg mener advokater bør omfavne kunstig intelligens, men samtidig være bevisste på hvilke fallgruver som finnes. Dersom man ikke tar gjennomtenkte valg, risikerer man å bryte reglene for god advokatskikk, advarer advokat Vebjørn Søndersrød.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

Vebjørn Søndersrød holdt etikkurs på TechTorget.

Bruk av kunstig intelligens har for alvor begynt å prege advokatbransjen. Partner i Føyen og tech-ekspert Vebjørn Søndersrød peker på at man må være bevisst hvilke etiske problemstillinger KI medfører for å sikre at teknologien brukes på en forsvarlig måte.

På TechTorget holdt han kurs om advokatetiske utfordringer ved bruk av kunstig intelligens.

Det viktigste å ha i mente når man tar i bruk kunstig intelligens er at man som advokat fortsatt må overholde kravet til forsvarlig behandling etter RGA punkt 3.1.2, mener Søndersrød.

– KI kan være et nyttig verktøy, men aldri en erstatning for advokatens egen vurdering. Dersom det gjøres en kritisk kontroll av et menneske med faglig kompetanse før KI-genert innhold brukes, vil man normalt være innenfor RGA.

KOMPLISERENDE FOR TAUSHETSPLIKTEN

Taushetsplikten ligger som en ryggmargsrefleks hos advokater.

For å forhindre at konfidensiell informasjon kommer på avveie når man bruker KI, er det avgjørende å forstå systemene, påpeker Søndersrød.

– Man må både være sikker på at leverandøren garanterer at andre ikke kan få tilgang til dataene som legges inn i systemet, og at dataene ikke vil benyttes til å trene leverandørens modeller.

Hans inntrykk er at de fleste KI-verktøy som er gratis, ikke gir slike garantier.

– For å unngå å bryte taushetsplikten må det derfor foretas en gjennomgang og vurdering av vilkårene knyttet til tjenesten før den tas i bruk.

FARE FOR UBEVISST DISKRIMINERING

Verktøy for kunstig intelligens er kjent for å kunne være «biased». Dette kan skape utfordringer for advokater, som etter

RGA punkt 1.4 ikke skal gi råd som kan være i strid med menneskerettighetene.

– Det er viktig å være klar over at KI-modeller kan gi resultater som kan være diskriminerende, advarer Søndersrød.

Som et tenkt eksempel viser han til en situasjon hvor man legger inn statistikk fra NAV i en KI-modell og deretter ber den vurdere prosessrisikoen i en sak om avslag på ytelser hvor klienten har minoritetsbakgrunn. I et slikt tilfelle kan det være fare for at svaret som genereres er påvirket av klientens bakgrunn.

– Statistikk og data på overordnet nivå viser ofte at noen grupper er dårligere stilt enn andre. Dette vil kunne prege svarene man får i konkrete saker. Som advokat er det viktig å være bevisst på denne problemstillingen, slik at man ikke bidrar til forskjellsbehandling eller diskriminering.

SALÆRBEREGNING – ÉN TIME ER ÉN TIME

Kunstig intelligens utfordrer også hvordan man skal ta betalt for sitt arbeid.

Utgangspunktet er i alle fall enkelt; du kan ikke oppgi å ha brukt flere timer enn det som faktisk er tilfelle.

Ifølge RGA artikkel 3.3.1 skal salæret stå i «rimelig forhold» til oppdraget og arbeidet som er utført. Advokaten har derfor mulighet til å gjøre et skjønnsmessig påslag utover timesatsen. Dette må likevel presiseres overfor klienten, sier Søndersrød.

STORE KLIMAAVTRYKK

Et perspektiv som foreløpig har vært lite diskutert, er hvilke kostnader kunstig intelligens har for klima og bærekraft, sier Søndersrød, og understreker at dette er tema som ikke bare gjelder advokatbransjen.

– Når vi vet at KI-verktøy trekker store mengder strøm, er det klart at dette er en utfordring for miljøet. Bevissthet rundt energibruken er derfor et tema jeg håper det blir større fokus på fremover. •

RGA punkt 3.1.2

«En advokat skal gi råd til klienten og ivareta hans interesser raskt, samvittighetsfullt og påpasselig. Advokaten er personlig ansvarlig for å utføre de oppgaver han påtar seg. Han skal holde klienten underrettet om sakens gang.»

— JU§NYTT —

Fagsidene er skrevet av stipendiat ved UiT Norges arktiske universitet **Gjermund Aasbrenn**. Han har vært førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, advokatfullmektig i Artzen de Besche, dommerfullmektig og konstituert tingrettsdommer ved Sør-Trøndelag tingrett, utreder i Høyesterett og konstituert lagdommer ved Hålogaland lagmannsrett.

E-post: gjermund.aasbrenn@uit.no

Nytt i rettsutviklingen

Nr. 1/2025

Strafferett

«Med Høyesteretts dom i HR-2024-2161-A ble det – kanskje – satt norgesrekord i prejudikat i klassen flest avklaringer i en og samme avgjørelse. I alle fall må det være årsbeste.»

SIDE 48

Arbeidsrett

Om HR-2024-2368-A: «I mangel av avtale som er forenlig med arbeidsmiljølovens tvingende bestemmelser, betyr dette blant annet at utført arbeid som overstiger lovens normalarbeidstid, skal klassifiseres som overtidarbeid.»

SIDE 52

Plan- og bygningsrett

Om HR-2024-2211-A: «Dommen er for øvrig en mønsterbesvarelse når det gjelder metodebruk, og tolkningsresultatet er – også bokstavelig talt – et lærebokeksempel på innskrenkende tolkning. Se om det siste i avsnitt 44 og 71.»

SIDE 51

Erstatningsrett

«Etter bilansvarsloven § 2 bokstav b omfattes en skade ikke av loven dersom den er 'gjord medan vogna er forsvarleg fråsegsett utanfor gate, veg eller annan stad der ålmenta kan ferdast'. Høyesteretts dom i HR-2024-2350-A kaster lys over forståelsen av denne unntaksbestemmelsen.»

SIDE 50

Trygderett

«Faktum i HR-2024-2340-A var i korthet at en kvinne som var blitt ufør krevde tillegg i uføretrygden etter 'ung ufør'-ordningen. [...] Det springende punktet var om den medisinske lidelsen var alvorlig i lovens forstand. Høyesterett svarte enstemmig nei på dette.»

SIDE 52

Bla om og les mer »

Strafferett, straffeprosess, erstatningsrett. Norgesrekord i prejudikat?

Med Høyesteretts dom i **HR-2024-2161-A** ble det – kanskje – satt norgesrekord i prejudikat i klassen flest avklaringer i en og samme avgjørelse. I alle fall må det være årsbeste.

Faktum i saken var i korte trekk at tre personer var tiltalt: et ektepar og deres sønn. Familien hadde vært bosatt i Norge siden 2019, men kom opprinnelig fra Bulgaria. Det gjorde også fornærmede. Sønnen og fornærmede kom i kontakt med hverandre i 2021 og innledet etter hvert et kjæresteforhold. I 2022 tok sønnen med seg fornærmede fra Bulgaria til Norge. Hun var da 14 år gammel. Han var 23 år. Foreldrene og sønnen ble tiltalt for overtredelse av straffeloven § 262 andre ledd, jf. § 15 for å ha etablert en ekteskapslignende forbindelse med noen som var under 16 år, eller å ha medvirket til dette. Dette skulle ha skjedd i Bulgaria før reisen til Norge. Sønnen ble også tiltalt for overtredelse av straffeloven § 311 første ledd, jf. andre ledd for å ha produsert fremstilling som seksualiserer barn, eller å ha besittet slike fremstillinger. Grunnlaget var her at han hadde tatt ulike bilder av fornærmede og oppbevart dem på sin mobiltelefon. Påtalemyndigheten krevde straff og fornærmede krevde oppreisningserstatning. For lagmannsretten krevde påtalemyndigheten også inndragning av sønnens mobiltelefon.

Høyesteretts dom er avsagt med delvis dissens 3–2. Avklaringsene kan sammenfattes slik:

1. Klarhetskravet i strafferetten får anvendelse også på juridiksjonsbestemmelser. Klarhetskravet i strafferetten, som følger av Grunnloven § 96 og EMK artikkel 7, innebærer at en straffebestemmelse må være tilstrekkelig klar og tilgjengelig for allmenheten. Straffelovens juridiksjonsbestemmelser utgjør en del av lovgrunnlaget for straffansvar. Dersom en tolkning av en juridiksjonsbestemmelse leder til at vilkårene for norsk juridiksjon ikke er oppfylt, må gjerningspersonen frifinnes. Selv om juridiksjonsbestemmelser etter sin art ikke selv definerer hvilke handlinger som er straffbare, eller hva straffen skal gå ut på, er strafferettslig juridiksjon etter norsk rett en ufravikelig straffbarhetsbetingelse. Også ved tolkningen av slike bestemmelser får derfor klarhetskravet anvendelse. Se nærmere om dette i avsnitt 20–24. Her var det ingen dissens, se avsnitt 142.

2. Straffeloven § 5 første ledd nr. 4 skal tolkes slik at den gir norske domstoler juridiksjon på de vilkårene bestemmelsen oppstiller, i saker om overtredelse av straffeloven § 262 andre ledd andre punktum. Norske domstolers juridiksjon i saker om barneekteskap og tvangsekteskap reguleres av straffeloven § 5 første ledd nr. 4, som gjør unntak fra hovedregelen om dobbel straffbarhet. Bestemmelsen slår fast at norsk straffelovgivning gjelder for handlinger foretatt av en person med bosted i Norge, når handlingene «anses som barneekteskap eller tvangsekteskap». Det springende punktet for Høyesterett var om uttrykket «anses som barneekteskap» skal forstås slik

at ekteskapet må være sivilrettslig gyldig stiftet i vigsellandet, eller om også etablering av en ekteskapslignende forbindelse etter straffeloven § 262 andre ledd andre punktum er omfattet. Det var her den delvise dissensen kom inn. Førstvoterende som talsperson for flertallet konkluderte med at det sistnevnte alternativet var det riktige. Dermed hadde norske domstoler juridiksjon i saken. Mindretallet kom til motsatt konklusjon. Se nærmere avsnitt 38–56 og 141–152.

3. Tolkningen av straffeloven § 262 andre ledd. Straffeloven § 262 har overskriften «Brudd på ekteskapsloven mv.». Første ledd rammer bigami. Andre ledd i bestemmelsen lyder slik:

«Den som inngår ekteskap med noen under 16 år, straffes med fengsel inntil 3 år. På samme måte straffes den som etablerer en ekteskapslignende forbindelse som nevnt i § 253, med noen som er under 16 år. Den som var uvitende om at fornærmede var under 16 år, kan likevel straffes hvis vedkommende på noe punkt kan klandres for sin uvitenhet. Straff kan bortfalle dersom ektefellene er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.»

I dommen er det en grundig gjennomgang av tolkningen av straffeloven § 262 andre ledd, og da særlig av formuleringen «etablerer en ekteskapslignende forbindelse som nevnt i § 253» i andre ledd andre punktum. Her likestilles altså formelt ekteskap med noen som er under 16 år, med inngåelse av utenomrettslig ekteskap med noen som er under 16 år. Vilåret «ekteskapslignende forbindelse» skal forstås på samme måte som det tilsvarende vilkåret i § 253 om tvangsekteskap. Bokstav b i den bestemmelsen gir følgende anvisning på hva som er en «ekteskapslignende forbindelse»:

«I vurderingen av om det foreligger en ekteskapslignende forbindelse skal det legges vekt på om forbindelsen er varig, oppleves som bindende og etablerer rettigheter og plikter mellom partene av rettslig, religiøs, sosial eller kulturell karakter.»

I avsnitt 37 samler førstvoterende trådene slik:

«Ordlyden og forarbeidene gir oppsummeringsvis anvisning på en konkret helhetsvurdering basert på de nevnte momentene. Ved vurderingen vil det måtte stå helt sentralt om forbindelsen har tilstrekkelige likhetstrekk med et formelt ekteskap, ved at den oppleves som varig og bindende ut fra formelle eller uformelle normer av religiøs, kulturell eller sosial natur. Uten tilstrekkelige elementer av varighet og binding vil forholdet falle utenfor rammene av straffeloven § 253, og dermed også utenfor § 262 andre ledd.»

Se nærmere avsnitt 25–36. Mindretallet gikk ikke inn på dette spørsmålet.

4. Anvendelsen av bestemmelsen. Flertallet fant det ikke tvilsomt at grensen for straffbar overtredelse var overtrådt. Også denne delen av dommen gir god veiledning for liknende saker. Se nærmere avsnitt 57–67. Heller ikke dette spørsmålet gikk mindretallet inn på.

5. Tolkningen av den nedre grensen for «fremstilling som seksualiserer barn» i straffeloven § 311. Straffeloven § 311 første ledd bokstav a og c lyder slik:

«Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som

a. produserer fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn,

[...]

c. anskaffer, innfører eller besitter fremstillinger som nevnt i bokstav a, eller forsettlig skaffer seg tilgang til slikt materiale, [...]

Spørsmålet var om seks bilder som ble funnet på sønnens mobiltelefon ble rammet av dette. Sønnen var i besittelse av bildene, og de var fremstillinger i lovens forstand. Det avgjørende var om bildene «seksualiserer barn». Etter en grundig gjennomgang gav førstvoterende følgende oppsummering i avsnitt 76:

«Ut fra uttalelsene i forarbeidene og begrunnelsen for straffansvaret legger jeg til grunn at bilder av barn – for å rammes av straffeloven § 311 første ledd – generelt må være egnet til å gi seksuelle assosiasjoner. Både innhold, presentasjonsform og situasjonen bildet er tatt i, er av betydning ved vurderingen. Der materialet består av flere bilder, kan de ses i sammenheng. Ved bilder av barn og voksne sammen som gir assosiasjoner i retning av at det er en seksuell forbindelse mellom den voksne og barnet, skal det lite til før straffbarhetsgrensen er overtrådt. I slike tilfeller tilsier begrunnelsen for regelen en streng bedømmelse. Dreier det seg om bilder av barnet alene, må det skje en helhetsvurdering av om bildet er naturlig eller generelt er egnet til å gi seksuelle assosiasjoner.»

Se nærmere avsnitt 68–76. Her var det ingen dissens, se avsnitt 154.

6. Anvendelsen av bestemmelsen. Førstvoterende fant at den nedre grensen var overtrådt for noen av bildene, men ikke alle. Også denne delen av dommen gir god veiledning for liknende saker. Se nærmere avsnitt 77–86. Heller ikke her var det noen dissens, se avsnitt 154.

7. Lagmannsretten kan behandle inndragningskrav som førstinstans. Dette spørsmålet oppstod fordi påtalemyndigheten krevde inndragning først da saken stod for lagmannsretten. Inndragning er en egen ankegjensstand, jf. for eksempel HR-2024-1610-U avsnitt 13. Videre er inndragning ikke straff etter intern norsk rett, jf. for eksempel Rt-2011-1811 avsnitt 40, sml. straffeloven § 29, men en annen strafferettslig reaksjon, jf. § 30 bokstav e. Førstvoterende la vekt på at lagmannsretten har full kompetanse ved anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, jf. straffeprosessloven § 331 første ledd, og på forutsetningene i straffeprosessloven § 38 andre og tredje ledd om at retten ikke er bundet av tiltalen eller påstandene med hensyn til straff og andre rettsfølger, og at kontradiksjon må ivaretas. Konsekvensen av ikke å tillate inndragningskravet behandlet i ankeomgangen, ville ifølge førstvoterende vært at kravet alternativt måtte vært

fremmet som en egen inndragningssak. Da ville ikke retten hatt mulighet til å se de strafferettslige reaksjonene i sammenheng ved straffutmålingen. Også dette tilsa at kravet burde kunne behandles av lagmannsretten som førstinstans. Se nærmere avsnitt 87–96. Ingen dissens her heller, se avsnitt 154.

NB: Denne delen av avgjørelsen aktualiserer noen andre spørsmål, særlig knyttet til anke til Høyesterett, men det får vi ta en annen gang.

8. Inndragning – konkret vurdering. I den konkrete vurderingen kom førstvoterende til at vilkårene for inndragning ikke var oppfylt fordi inndragning ville være uforholdsmessig, jf. straffeloven § 69 tredje ledd. Også her er det god veiledning å få. Se nærmere avsnitt 97–101. Ingen dissens her heller, se avsnitt 154.

9. Straffutmåling. Foreldrene ble straffet for medvirkning til etablering av ekteskapslignende forbindelse. Sønnen ble straffet for etablering av ekteskapslignende forbindelse og besittelse av fremstilling som seksualiserer barn, men det siste var i dette tilfellet et bøteforhold og en skjerpene omstendighet. For etablering av ekteskapslignende forbindelse veier allmennpreventive hensyn tungt, og det skal «som et klart utgangspunkt utmåles en ubetinget fengselsstraff av en viss lengde», jf. avsnitt 105. For sønnen var utgangspunktet fengsel i ett år og tre måneder, men på grunn av noe lang saksbehandlingstid ble det redusert til fengsel i ett år og to måneder. Faren fikk fengsel i ett år og to måneder, mens moren fikk fengsel i sju måneder. Også for foreldrene ble det tatt hensyn til lang saksbehandlingstid. Se nærmere avsnitt 102–114. Ingen dissens her heller, se avsnitt 154.

10. Jurisdiksjon og lovvalg ved krav om oppreisningserstatning. Skadevolderne var bosatt i Norge. For det sivile kravet fulgte da norsk domsmyndighet av hovedregelen i Luganokonvensjonen artikkel 2 om at personer med bosted i en konvensjonsstat skal saksøkes i bostedsstaten. Kravet hadde samtidig tilknytning til både Norge og Bulgaria. Dermed oppstod også spørsmål om lovvalg. Under henvisning til HR-2021-995-A bygde førstvoterende på at erstatningskrav som følge av straffbare forhold anses som sivile krav utenfor kontrakt. For erstatning utenfor kontrakt er hovedregelen at saken avgjøres etter skadestedets rett – lex loci damni. Men, som det også fremgår av HR-2021-995-A:

«Skadestedets rett, som Høyesterett har lagt til grunn som hovedregel for lovvalg ved erstatning utenfor kontrakt, er ikke en 'fast' lovvalgsregel for oppreisningskrav med grunnlag i alvorlige integritetskrenkelser, som fremmes i forbindelse med en straffesak.

Lovvalget må følgelig avgjøres etter den regelen som er utgangspunktet i norsk internasjonal privatrett – Irma Mignon-formelen.»

Løsningen måtte bli den samme i den foreliggende saken. Saken hadde nærmest tilknytning til Norge, og det sivile kravet ble behandlet etter norsk rett. Se nærmere avsnitt 115–125. Ingen dissens her heller, se avsnitt 154.

11. Ett felles eller separate beløp? Etter skadeerstatningsloven § 3-5 andre ledd kan det fastsettes separate krav om oppreisning for den enkelte ansvarlige i tilfeller der «flere i fellesskap [har] voldt skade, tilføyd krenking eller utvist mislig adferd». Dette vilkåret var oppfylt, og det berodde da på en skjønnsmessig vurdering om det skulle fastsettes ett felles eller separate beløp. Resultatet ble ett felles beløp. Blant annet ble det uttalt at saken skilte seg fra for eksempel saker om seksuelle overgrep med flere gjerningspersoner. Foreldrenes medvirkning til at forbindelsen kom i stand, innebar ikke en så økt belastning for fornærmede at separate beløp burde fastsettes. Samtidig måtte det ved utmålingen kunne ses noe hen til at flere hadde medvirket til krenkelsen. Se nærmere avsnitt 126–130. Ingen dissens her heller, se avsnitt 154.

12. Utmåling av oppreisningserstatning. Erstatningen måtte her – som i andre tilfeller hvor det ikke gjelder et normert oppreisningsnivå – utmåles på individuell og skjønnsmessig basis med vekt på handlingens objektive grovhet, skadevolderens skyld, fornærmedes subjektive opplevelse av krenkelsen og arten og omfanget av de påførte skadevirkningene. Lagmannsretten hadde fastsatt erstatningen til 70.000 kroner, men under henvisning til handlingens grovhet, de samlede konsekvensene den måtte ha fått for fornærmede og at flere hadde bidratt til krenkelsen, ble beløpet økt til 120.000 kroner. Se nærmere avsnitt 131–135. Ingen dissens her heller, se avsnitt 154.

13. Oppreisningserstatning ved medvirkning? Dommen forutsetter at det er anledning til å idømme oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-5 første ledd bokstav b, jf. § 3-3 ved domfellelse for medvirkning. Mer om det på Advokatbladet.no.

Nøkkelavsnitt: 37, 51–53, 55 og 76.

Strafferett: Straffutmåling for grov kroppsskade når volden får alvorlige konsekvenser

I **HR-2024-2347-A** var en mann domfelt for grov kroppsskade, jf. straffeloven § 274 første ledd jf. § 273. Det dreide seg om utelivsvold begått i beruset tilstand. Tiltalte hadde slått ned fornærmede med ett knyttneveslag mot hodet med betydelig kraft. Fornærmede fikk kraniebrudd, hjerneblødning og varig redusert hukommelse. Den medisinske invaliditetsgraden økte fra 45 til 70 prosent. Anken til Høyesterett gjaldt straffutmålingen.

Førstvoterende med tilslutning fra de øvrige dommerne understreket at det er store variasjoner i alvorlighetsgraden i saker om grov kroppsskade. Det alminnelige straffenivået for et knyttneveslag i hodet som fører til kroppsskade etter straffeloven § 273, er ubetinget fengsel i fem til seks måneder. Et særtrekk ved § 274 første ledd er imidlertid at bestemmelsen spesifikt tar sikte på å ramme tilfeller der det er oppstått uforsettlige følger av en viss alvorlighetsgrad. Etter førstvoterendes syn var det naturlig at det også ved straffutmålingen legges betydelig vekt på skadefølgene. Etter å ha gått gjennom relevant høyesterettspraksis, som imidlertid ikke var direkte sammenliknbar, gav førstvoterende uttrykk for at et passende utgangspunkt var fengsel i to år og seks måneder. Det ble da lagt vekt på at lagt vekt på at skadefølgene var omfattende, men at voldsutøvelsen hadde vært begrenset. Etter fradrag for formildende omstendigheter ble resultatet fengsel i to år.

Nøkkelavsnitt: 18, 24–27 og 35.

Erstatningsrett: Motorvognansvaret

Etter bilansvarsloven § 2 bokstav b omfattes en skade ikke av loven dersom den er «gjord medan vogna er forsvarleg fråsegsett utanfor gate, veg eller annan stad der ålmenta kan ferdast». Høyesteretts dom i **HR-2024-2350-A** kaster lys over forståelsen av denne unntaksbestemmelsen. Bakgrunnen for saken var at det hadde oppstått brann i lokalene til et motorsykelverksted. Brannen ble utløst av at en av motorsyklene som stod inne til reparasjon, tok fyr som følge av teknisk svikt. Motorsykkelen var forsikret, og verkstedet og forsikringselskapet for bygningen krevde erstatning av forsikringselskapet for motorsykkelen.

Høyesterett kom enstemmig til at unntaksbestemmelsen i bilansvarsloven § 2 bokstav b ikke var anvendelig, og forsikringselskapet for motorsykkelen var dermed erstatningsansvarlig. Med utgangspunkt i den såkalte carport-dommen i HR-2021-822-A, der en bil som stod parkert

i en carport begynte å brenne, kom Høyesterett til at ordinære verkstedopphold ikke faller inn under unntaksbestemmelsen. Den må forstås i sammenheng med EUs motorvognforsikringsdirektiv artikkel 3 om at forsikringen skal omfatte bruk av kjøretøy. Det følger av rettspraksis fra EU-domstolen at parkering mellom kjøreturer utgjør et ledd i bruk av kjøretøy. På lignende måte må verkstedopphold anses som et ledd i bruk av motorvogn.

Dommen inneholder også generelle uttalelser om terskelen for prejudikatfravikelse, se avsnitt 42–43:

«[Forsikringselskapet for motorsykkelen] har argumentert for en forståelse av forarbeidene og av forholdet til EØS-regelverket som i det alt vesentlige tilsvarer mindretallets syn i carport-dommen, og som derfor må forstås som en invitasjon til å fravike denne. Jeg kan ikke se at det er grunnlag for det.

Det er ikke lagt fram noe nytt, verken

av rettskilder eller argumenter ellers, som ikke var framme ved den tidligere behandlingen. Terskelen for å fravike et prejudikat kun på grunnlag av en annen vurdering av det samme rettsstoffet, er høy, jf. Jens Edvin A. Skoghøy, Rett og rettsanvendelse, 2. utgave 2023, side 160. Det heter samme sted at det bør kreves at prejudikatet fører til en urimelig løsning eller av andre grunner framstår som rettspolitisk klart uheldig. Saken her gir ikke foranledning til å gå nærmere inn på terskelen for fravikelse i slike tilfeller, da det etter mitt syn uansett ikke er grunn til å vurdere de rettslige spørsmålene annerledes enn i carport-dommen.»

Det er imidlertid neppe treffende å si at avgjørelsen er et prejudikat om prejudikatfravikelse. For som Skoghøy gir uttrykk for på side 21 i den nevnte boken, kan man «ikke [...] for rettskildespørsmål [...] operere med noen ordinær 'prejudikatlære'».

Nøkkelavsnitt: 41, 53, 58 og 59.

Plan- og bygningsrett I: Refusjon

I plan- og bygningsloven kapittel 18 er det regler om såkalt refusjon. Bestemmelsene kan oppleves som litt vanskelige å få tak på, men etter Høyesteretts enstemmige dom i **HR-2024-2308-A** er det på flere punkter litt enklere. Kortversjonen:

Den som bygger nødvendig infrastruktur i et område regulert til boliger, har krav på refusjon av kostnadene fra alle grunneiere som har nytte av utbyggingen. Kommunen skal først treffe et foreløpig vedtak som fordeler kostnadene, for så å treffe det endelige refusjonsvedtaket etter at utbyggingen er ferdig. Totalkostnadene i det endelige vedtaket kan ikke overstige kostnadene i det foreløpige vedtaket med mer enn 15 prosent. Reglene er forklart mer utførlig i avsnitt 24–31 i dommen. I den aktuelle saken hadde statsforvalteren opphevet kommunens foreløpige vedtak. Deretter hadde kommunen godkjent økte kostnader, som tiltakshaver i mellomtiden hadde krevd. Statsforvalteren stadfestet dette nye vedtaket, som kommunens endelige refusjonsvedtak så bygde på. En grunneier angrep det endelige vedtaket ved søksmål mot kommunen og hevdet at dette ikke kunne bygge på statsforvalterens foreløpige vedtak, fordi det foreløpige vedtaket var ugyldig.

Høyesterett gav grunneieren medhold. Høyesterett slo først fast at domstolene prejudisielt kan prøve gyldigheten av det foreløpige vedtaket. Det kreves ikke at klageinstansen som har truffet vedtaket – her staten – er part i søksmålet. Dette er i samsvar med et utgangspunkt som formuleres i avsnitt 35 om at «et påstandsgrunnlag som innebærer at et forvaltningsvedtak er ugyldig, ikke skal avskjæres», og et annet utgangspunkt i avsnitt 36 om at det «er adgang til å reise søksmål med krav om at saksøkte må la være å gjøre noe han har fått tillatelse til i et forvaltningsvedtak». I den grad saksøkeren anfører det, må domstolene da prejudisielt ta stilling til om vedtaket er gyldig eller ikke. Videre kom Høyesterett til at det var feil å godkjenne de økte kostnadene. Det kunne bare korrigeres for de feilene som begrunnet opphevelsen. De aktuelle reglene bygger på den forutsetningen at kostnadene «låses» i det første vedtaket, som forutsetningsvis skal treffes før utbyggingen igangsettes.

Nøkkelavsnitt: 42–46 og 59–61.

Forsikringsrett: Naturskadeerstatning

I **HR-2024-2307-A** har Høyesterett tolket naturskadeerstatningsloven slik at naturskade som direkte skyldes en naturulykke, gir rett til erstatning fra den statlige ordningen når det ikke er adgang til å forsikre seg mot skaden ved en alminnelig forsikringsordning. I den aktuelle saken hadde en gårdbruker oppdaget setningsskader i en gjødselkjeller. Geotekniske undersøkelser viste at hovedårsaken til setningsskadene var spesielle grunnforhold i form av torv under morene, som ble presset sammen etter som gjødselkjelleren ble fylt opp. Vilkåret om at det ikke er adgang til å forsikre seg mot skaden ved en alminnelig forsikringsordning, var oppfylt, men det dreide seg ikke om en naturulykke. Gårdbrukeren hadde derfor ikke krav på erstatning. Én dommer hadde en særmerknad. Hun mente resultatet også fulgte av at naturskadeerstatningsloven ikke gir grunnlag for krav mot den statlige ordningen for ting som kan dekkes av en alminnelig forsikringsordning uansett om den aktuelle skaden faller utenfor forsikringens dekningsområde.

Nøkkelavsnitt: 44–49 og 60–62.

Plan- og bygningsrett II: Meldeplikt

Høyesterettsdommen i **HR-2024-2211-A** handler om en annen praktisk tematikk innenfor plan- og bygningsretten, nemlig lovligheten av eldre brygger i strandsonen.

På 1970-tallet ble det oppført en 76 kvadratmeter stor brygge på en strandeieendom i Bergen kommune. Kommunen foretok på 2010-tallet en kartlegging av tiltak i strandsonen. Da det ikke forelå byggemelding om oppføring av bryggen, gav kommunen pålegg om riving. Dagens eier av eiendommen mente på sin side at bryggen ikke var meldepliktig etter dagjeldende bygningslov.

Bygningsloven 1965 § 84 gav meldeplikt for visse tiltak. Bestemmelsen nevner en rekke større tiltak, slik som kaianlegg, broer og idrettsanlegg, samt «andre varige konstruksjoner og anlegg». Spørsmålet for Høyesterett var særlig om uttrykket «andre varige konstruksjoner» skulle leses for seg eller i lys av de eksemplene som er nevnt.

Høyesterett kom enstemmig til at uttrykket «andre varige konstruksjoner og anlegg» må tolkes i lys av de eksemplene som er nevnt. Større brygger kunne være omfattet, men i utgangspunktet ikke brygger beregnet til privat bruk for den eiendommen den gav atkomst til, og som ikke avvek fra normal størrelse og karakter for slike brygger.

Bryggen i saken var relativt stor. Samtidig hadde størrelsen sammenheng med grunnforholdene på stedet. Det forelå ikke andre hensyn som med tyngde talte for at det forelå meldeplikt. Høyesterett konkluderte derfor med at bryggen ikke var meldepliktig og at pålegget om riving var ugyldig.

Dommen er for øvrig en mønsterbesvarelse når det gjelder metodebruk, og tolkningsresultatet er – også bokstavelig talt – et lærebokeksempel på innskrenkende tolkning. Se om det siste i avsnitt 44 og 71.

Nøkkelavsnitt: 73–79.

Ny offentlig rettshjelpssats og nytt rettsgebyr. Uendret forsinkelsesrente

Med virkning fra 1. januar 2025 økte den offentlige salærsatsen fra 1.265 til 1.315 kroner.

Ved salærfastsettelsen skal som vanlig salær-oppgaven honoreres etter den timesatsen som gjaldt «da arbeidet ble avsluttet», jf. salærforskriften § 3 andre ledd.

Rettsgebyret ble samtidig hevet fra 1.277 til **1.314 kroner.**

Forsinkelsesrenten forble imidlertid uendret på 12,5 prosent p.a.

Personvern og konkursrett: Behandling av personopplysninger i konkursbo

I Personvernemndas vedtak 18. desember 2024 (PVN-2024-11) var spørsmålet om et aksjeselskaps konkursbo ved bostyreren hadde behandlingsgrunnlag for å dele opplysninger om en politianmeldelse av aksjeselskapets to aksjonærer med fordringshaverne og Konkursregisteret, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c, med supplerende rettsgrunnlag i konkursloven § 120, slik personvernforordningen artikkel 6 nr. 3 krever. Nemnda kom til at behandlingsgrunnlag forelå.

Konkurs ble åpnet i august 2020. I oktober samme år – i forbindelse med konkursbehandlingen – sendte bostyreren sin innberetning til tingretten, fordringshaverne, Konkursregisteret og skyldneren, jf. konkursloven § 120. I innberetningen var det omtalt en politianmeldelse mot de to aksjonærene fra huseieren hvor aksjeselskapet drev sin virksomhet. Etter en lengre prosess fattet Datatilsynet i 2023 vedtak om at konkursboet ved bostyreren hadde behandlingsgrunnlag. Dette var altså Personvernemnda enig i.

Nemnda tok utgangspunkt i at **all behandling av personopplysninger må ha behandlingsgrunnlag i ett av alternativene i personvernforordningen artikkel 6, jf. artikkel 5 nr. 1 bokstav a**

for å være lovlig. Videre la nemnda til grunn at det er bostyreren for konkursboet som er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger i forbindelse med bobehandlingen, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 7. Nemnda bemerket så at bostyreren kan behandle opplysninger om skylderen med hjemmel i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c (nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse), jf. artikkel 6 nr. 3, jf. konkurslovens bestemmelser om bostyrers plikter under bobehandlingen. Bostyreren har plikt til å undersøke og omtale eventuelle straffbare forhold hos skyldneren i innberetningen av boet, og ifølge konkursloven § 120 fjerde ledd er bostyreren pålagt å gjøre innberetningen kjent for fordringshaverne og å sende den til Konkursregisteret.

Nemnda bemerket også at personvernforordningen har en egen bestemmelse om behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser i artikkel 10, men virkeområdet til denne er uklart. I og med at bostyrerens plikt til å behandle slike opplysninger uansett er uttrykkelig regulert i konkursloven, var det ikke nødvendig for nemnda å ta stilling til om artikkel 10 omfatter slike opplysninger.

Arbeidsrett: Økonomisk oppgjør etter feilklassifisering av arbeidstakere

I Høyesteretts dom i **HR-2024-2368-A** hadde tre helsearbeidere feilaktig vært klassifisert som oppdragstakere, og ikke som arbeidstakere. Saken gjaldt det økonomiske oppgjøret i den forbindelse.

Et flertall på tre dommere kom til at ved feilklassifisering av en arbeidstaker skal arbeidsmiljølovens ufravikelige regler legges til grunn for beregningen av de tillegg man måtte ha krav på som arbeidstaker, så langt annet ikke er gyldig avtalt. I mangel av avtale som er forenlig med arbeidsmiljølovens tvingende bestemmelser, betyr dette blant annet at utført arbeid som overstiger lovens normalarbeidstid, skal klassifiseres som overtidsarbeid.

Dersom det som allerede er betalt, helt eller delvis kompenseres for de kravene som er fremsatt, må det gjøres fradrag for å unngå overkompensasjon. Slike fradrag vil måtte bero på en konkret vurdering i den enkelte sak. Bevisbyrden for overkompensasjon ligger hos arbeidsgiveren.

Et mindretall på to dommere mente at krav om tilleggsbetaling ikke kunne ses isolert slik flertallet gjorde, men måtte vurderes i sammenheng med hva det er et tillegg til.

Videre ble det enstemmig slått fast at krav på feriepenge ikke var foreldet, men Høyesterett delte seg i et flertall på tre og et mindretall på to dommere i spørsmålet om størrelsen på feriepengene.

Nøkkelavsnitt: 82, 92–93, 105, 113–117 og 125–127.

Rettskjøpsforsikring: Tre praktiske problemstillinger

Finansklagenemnda Skade har nylig uttalt seg om tre praktiske problemstillinger knyttet til rettskjøpsforsikring.

I FinKN-2024-1143 var spørsmålet om det forelå **én eller flere tvister i relasjon til rettskjøpsdekningen**. Utgangspunktet er forsikringsvilkårene, men på generelt grunnlag uttales:

«Det alminnelige forsikringsrettslige utgangspunktet for grensen mellom ett og flere forsikringstilfeller er at alle tap som følge av samme forsikringstilfelle, skal henføres til dette forsikringstilfellet. **I rettskjøpsforsikring er det tvisten som utgjør forsikringstilfellet, og alle krav som kan tilbakeføres til samme innledende sak må dermed i utgangspunktet regnes som del av samme tvist**, jfr. nemndsavgjørelse FinKN-2019-472 og FinKN-2019-816.

I nemndspraksis har man lagt til grunn at **grensen beror på en helhetsvurdering hvor de relevante momentene blant annet er om kravene har samme eller forskjellig rettslig og faktisk grunnlag, om det er tidsmessig nærhet mellom sakene og om det gjelder samme økonomiske tap**, jf. blant annet nemndsavgjørelser FinKN-2024-345, FinKN-2018-747 og FinKN-2017-698.»

Bakgrunnen for saken var at sikrede hadde krevd rettskjøpsdekning i anledning tvist mot eget foretak etter at hun fikk avslag på krav om erstatning for museskader i en leid bod. Samtidig krevde hun rettskjøpsdekning i forbindelse med tvist mot firmaet hun hadde leid boden av. Foretaket bekreftet dekning for tvisten mot foretaket. Dekning for tvisten mot utleiefirmaet ble imidlertid avslått med den begrunnelsen at dette måtte anses som én og samme tvist som tvisten mot foretaket. Nemnda gav foretaket medhold.

I **FinKN-2024-908** hadde rettskjøpsforsikringen følgende vilkår: «Erstatningen er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken.» Under henvisning til FinKN-2024-789 uttalte nemnda:

«Formuleringen 'sikredes interesse i saken' refererer til den underliggende tvisten, som er forsikringstilfellet i rettskjøpsforsikring. Hvis

Nye lover i kraft

På Advokatbladet.no ble det 1. januar 2025 publisert en oversikt over lover som trådte i kraft 1. januar 2025. Lover som trådte i kraft 1. januar 2025 omtales derfor ikke her. Med denne reservasjonen har følgende lover trådt i kraft siden sist – det vil si i perioden 23. november 2024–24. januar 2025:

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

- Lov 29. november 2024 nr. 72 om lov om endringer i **utlendingsloven** mv. (utvidet hjemmel for forskrifter om fritt rettsråd). (29. november 2024.)
- Lov 29. november 2024 nr. 73 om endringer i **konfliktrådsloven** og straffeloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom). (1. desember 2024. Delt ikraftsetting.)

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

- Lov 24. november 2023 nr. 83 om endringer i **lov om Statens pensjonskasse** og enkelte andre lover (opphevelse av minstegrensen for rett til medlemskap). (10. januar 2025 med virkning fra 1. januar 2025.)
- Lov 13. desember 2024 nr. 75 om **lønnnemndbehandling** av arbeidstvisten mellom Fagforbundet/LO og NHO Geneo / NHO i forbindelse med hovedoppgjøret 2024. (13. desember 2024.)
- Lov 20. desember 2024 nr. 81 om endringer i **folketrygdlova** og enkelte andre lover (oppfølging av forslag i statsbudsjettet 2025 m.m.). (20. desember 2024. Delt ikraftsetting.)

tvisten gjelder forhold uten økonomisk verdi, dreier det seg om forsikring av en interesse som ikke har noen økonomisk verdi. Ut fra dette er begrensningen i samsvar med det generelle forsikringsrettslige prinsippet om at en interesse uten økonomisk verdi, ikke kan forsikres, selv om det tapet som dekkes – pådratte kostnader til rettskjøpsdekning – i seg selv er en økonomisk interesse. Formuleringen 'begrenset til' betyr at foretaket ikke har noe ansvar hvis tvistegjenstanden ikke har noen økonomisk verdi. **Dersom tvisten ikke har noen økonomisk verdi, har sikrede m.a.o. heller ikke krav på rettskjøpsdekning**, jf. FinKN-2022-714.

Verdien av tvisten vurderes i utgangspunktet på det tidspunkt tvisten starter, jf. FinKN-2021-771, FinKN-2019-744 og FinKN-2018-346. **En hypotetisk økonomisk verdi er ikke relevant. Dette kan begrunnes med at en hypotetisk verdi ikke gir noe grunnlag for å fastsette foretakets ansvar. Men om en hypotetisk økonomisk verdi dokumenteres underveis i tvisten vil dette utløse foretakets ansvar.**»

I den aktuelle saken var sikrede i en tvist med styret i borettslaget der han bodde om retten til å slippe katt uten bånd ut i fellesarealet. Nemnda kunne ikke se at en rett til å slippe katt ut uten bånd kunne verdsettes i penger.

I **FinKN-2024-980** var forsikringssummen ifølge vilkårene «for hver tvist begrenset til 5 G». Spørsmålet var **hvilket tidspunkt som skulle legges til grunn for beregning G: Tvistetidspunktet eller oppgjørstidspunktet?** Nemnda delte seg i et flertall på to medlemmer (lederen og bransjerepresentanten) og et mindretall på ett medlem (forbrukerrepresentanten). Flertallet la til grunn at vurderingen skal knyttes til tvistetidspunktet.

Nemndpraksis som dette har i seg selv beskjeden rettskildemessig vekt, men nemndlederne er jurister med solid kompetanse på området, og om ikke annet gir praksisen en god indikasjon på hva som vil være en riktig løsning i liknende saker.

FINANSDEPARTEMENTET

- Lov 20. desember 2024 nr. 84 om endringer i **petroleumsskatte-loven**. (20. desember 2024 med virkning for terminskatt for inntektsåret 2025 og senere år.)
- Lov 20. desember 2024 nr. 87 om endringer i **skattebetalingsloven**. (20. desember 2024. Delt ikraftsetting.)
- Lov 20. desember 2024 nr. 89 om endringer i **skatteforvaltningsloven**. (20. desember 2024. Delt ikraftsetting.)
- Lov 20. desember 2024 nr. 92 om endringer i **suppleringskatte-loven**. (Endringene under I i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2024, for regnskapsår som begynner etter 31. desember 2023. Endringene under II i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2025, for regnskapsår som begynner etter 31. desember 2024.)

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

- Lov 16. desember 2024 nr. 95 om endringer i **matloven** mv. (forskriftshjemmel for å fremme helse). (20. desember 2024. Delt ikraftsetting.)
- Lov 20. desember 2024 nr. 97 om endringer i **legemiddeloven og lov om medisinsk utstyr** (forskriftshjemler for mindre vesentlige endringer av forordninger). (20. desember 2024.)

UTENRIKSDEPARTEMENTET

- Lov 20. desember 2024 nr. 80 om endringer i **sanksjonsloven** (taushetsplikt). (20. desember 2024.)

Trygderett: «Ung ufør»

Folketrygdloven har særregler for personer som er født uføre eller blir uføre før fylte 26 år. Stikkordet som gjerne benyttes om ordningen er «ung ufør». Vilklårene forklares slik i **HR-2024-2340-A** avsnitt 18–19:

«Folketrygdlova § 12-13 tredje ledd første setning gjev tilleggsytningar for personar som er fødte uføre eller blitt uføre før fylte 26 år. Desse har ikkje hatt høve til eller hatt avgrensa høve til å ha pensjonsgjevande inntekt før uførleiken:

'For et medlem som har blitt ufør før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert, er minsteytelene som nevnt i andre ledd henholdsvis 2,709 og 2,959 ganger grunnbeløpet.'

Sett i sammenheng med grunnvilkåret i folketrygdlova § 12-6 første ledd blir det her stilt opp tilleggsvilkår: Før fylte 26 år må varig sykdom, skade eller lyte vera 'alvorleg' og dette må vera 'klart dokumentert'. Vilkåret om alvorleg og varig sykdom, skade eller lyte – som samla gjerne blir omtalt som alvorleg medisinsk lidning – er presisert i HR-2021-2276-A. Bakgrunnen for tilleggsvilkåra er omtalt i avsnitt 32 til 37.»

Faktum i HR-2024-2340-A var i korthet at en kvinne som var blitt ufør krevde tillegg i uføretrygden etter «ung ufør»-ordningen. Etter

en lett hjernerystelse hadde hun fått hodeverk, betydelig svekket hukkommelse og konsentrasjonsevne, med manglende orienteringsevne og tidsperspektiv. Dette hadde redusert hennes fungering betydelig. Enkle oppgaver som husarbeid og butikkbesøk var en stor mental belastning for henne, men det forelå ingen medisinsk diagnose eller objektive funn knyttet til en alvorlig medisinsk lidelse. Det springende punktet var om den medisinske lidelsen var alvorlig i lovens forstand.

Høyesterett svarte enstemmig nei på dette. Under henvisning til tidligere praksis ble det lagt til grunn at det kreves «et nokså stort avvik fra det medisinske minimum som kreves for å få ordinær uføretrygd» for å komme under «ung ufør»-ordningen, jf. avsnitt 24. I den aktuelle saken dreide det seg om «ei lidning som er relativt vanleg, og som mange vil kunne leve med eller ved hjelp få kontroll over utan at deltakinga i yrkeslivet blir vesentleg ramma», og lidelsen var «eit døme på diffuse og samansette plager som ligg i kjernen av det lovgjevaren meinte ikkje oppfyller tilleggsvilkåra for ung ufør etter folketrygdlova», jf. avsnitt 25.

Nøkkelavsnitt: 24–25.

I Bad Gastein bor du komfortabelt på et av våre fine hoteller.

**1000,-
rabatt/pers**
(Bestill før 28.2.)

Sommerskikjøring i Cervinia (4 000 moh) – en opplevelse du aldri vil glemme!

NYHET! Val Gardena

Opplev sommeren 2025 i Alpene!

Nyt en aktiv ferie med det lille ekstra

Sommeren i Alpene er noe helt spesielt. Her er noen av verdens vakreste vandringsruter og mektig natur på alle kanter. Vi tilbyr et bredt program med direktefly til østerrikske **Bad Gastein**, italienske **Cervinia** og sommerens nyhet – **Val Gardena**. Bo på våre komfortable hoteller og nyt førsteklasses service, mat og lokale viner. På våre egne hoteller i Bad Gastein og Cervinia er dessuten alle middager inkludert i reisen pris, ved bestilling senest 30. april (verdi opptil 3000,-).

1000,- bestill-tidlig-rabatt på sommerens reiser

Med koden SOMMER-1000 får du nå 1000,- rabatt/person på våre sommerreiser i uke 32–35, når du bestiller før den **28. februar**. Velkommen til Alpene i sommer!

alpereiser
www.alpereiser.no • 213149 00

JUS – Juristenes utdanningscenter

Fra KI til høyesterettsprosedyre

Denne våre arrangerer Jus kurs på mange ulike fagområder, enten du jobber med trygderett, teknologi eller forbereder din første høyesterettssak.

DET ÅRLIGE TRYGDERETTSKURSET

Vårens faglige møteplass for deg som jobber med trygderett. Kurset gir ferske perspektiver på yrkes-skadedekning og sykefravær, samt de nyeste utviklings-trekkene i EU/EØS-retten. Landets fremste eksperter deler sin kunnskap og erfaring.

Tid: 11.–12. mars. **Sted:** Sandefjord. **Pris:** 7100 kroner.

DET ÅRLIGE AJOURFØRINGSKURSET FOR ADVOKATASSISTENTER

Praktisk kurs med oppdatert kunnskap om sentrale temaer der kolleger fra hele landet møtes.

Tid: 13.–14. mars. **Sted:** Sandefjord. **Pris:** 7100 kroner.

DET ÅRLIGE IKT-RETTSKURSET

Hvordan påvirker KI advokatbransjen? Møt filosof Henrik Syse og andre ledende eksperter for innsikt i fremtidens teknologijuss. Du får også det siste om EUs AI Act og det nye ledelsesansvaret i EU-reguleringens tidsalder.

Tid: 20.–21. mars. **Sted:** Sandefjord. **Pris:** 7100 kroner.

ANKEFORBEREDELSE OG PROSEDYRE FOR HØYESTERETT

Praktisk rettet kurs i samarbeid med Høyesterett som gir et solid grunnlag for håndtering av sivile saker for Høyesterett. Grundig innføring i hele prosessen fra ankeerklæring til prosedyre. Kurset gir verktøy for å føre din første høyesterettssak med trygghet.

Tid: 7. april. **Sted:** Høyesteretts hus. **Pris:** 5150 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Advokat Christian Reusch og høyesterettsdommerne Arne Ringnes og Bergljot Webster underviser på kurset i Høyesterett.

— BOKOMTALER —

Forfattere: Roy Kristensen, Anders Mikelsen, Cecilie Aasprong Dymes, Tor S. Kildal, Ole Gjems-Onstad
Forlag: Gyldendal
Antall sider: 836
Pris: 1799 kroner

MVA-kommentaren, 6. utg.

Denne sjettede utgaven er oppdatert med lovgivning og praksis pr.

1. september 2024. Boken dekker ifølge forlaget behovet for grundige kommentarer til merverdiavgiftsloven 2009, og merverdiavgiftskompensasjonsloven 2003. «MVA-kommentaren er et praktisk og nødvendig verktøy i arbeidet med det omfattende rettsområdet som merverdiavgiften nå utgjør», skriver forlaget.

Boken kommenterer også bestemmelser i bokføringsloven, skatteforvaltningsloven, vareførselsloven og tollavgiftsloven.

Forfatter: Siri Kildahl Venemyr
Forlag: Cappelen Damm Akademisk
Antall sider: 402
Pris: 1449 kroner

EØS-rettens krav til forvaltningsrettslige følger av feil

Boken er basert på forfatterens avhandling i 2023, og er oppdatert med rettspraksis frem til mars 2024. Forfatteren har tre formål med arbeidet, skriver hun: Å kartlegge de EØS-rettslige kravene til forvaltningsrettslige rettsfølger av brudd på EØS-avtalen. For det an-

dre hvordan kravene konkret virker møte med forvaltningens regler. Og for det tredje å avklare hva EØS-retten ikke krever der forvaltningen har brutt en EØS-forpliktelse.

«I denne boken viser forfatteren at EØS-retten stiller krav til de rettslige konsekvensene av forvaltningsfeil og at EØS-avtalen inneholder en reparasjonsplikt for forvaltningen. Forfatteren drøfter det nærmere innholdet i reparasjonsplikten, og viser hvordan den også virker sammen med andre EØS-rettslige prinsipper slik som effektivitetsprinsippet, ekvivalensprinsippet og prinsippet om effektiv rettsbeskyttelse», skriver forlaget. Forfatteren arbeider i lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet.

Forfatter: Ragnhild J. Nakling
Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 280
Pris: 949 kroner

Avskjed i arbeidsforhold

Boken er, ifølge forlaget, den første samlede fremstillingen av reglene om avskjed i Norge, og behandler alle avskjedsregler for både privat og offentlig sektor.

«Hovedtemaet i boken er vilkårene for avskjed av en arbeidstaker etter arbeidsmiljøloven, statsansatteloven og skipsarbeidsloven. I den sammenheng presenteres svært mange dommer fra Høyesterett og lagmannsrettene, for å illustrere så godt som mulig hvor terskelen for avskjed ligger», skriver forlaget.

Ved avskjed avsluttes et arbeidsforhold umiddelbart, og arbeidstaker mister retten til lønn, pensjonsopptjening og andre goder.

Nakling er partner i Selmer.

Rettenns ironi – Rettstenkning i moderne norsk historie

Anmeldt av **MICHAEL REIERTSEN**, DOMMER I EFTA-DOMSTOLEN, LUXEMBOURG

Rettenns Ironi
Rettstenkningen
i moderne norsk
historie

Forfatter: Rune Slagstad

Forlag: Første gang utgitt av Pax forlag i 2001, nye utgaver i 2011 og 2015, nå i betydelig utvidet 1. utgave 2024, Cappelen Damm
Antall sider: 778
Pris: 399 kroner

Rettens ironi av Rune Slagstad har kommet i ny utgave. Den første utgaven kom i 2001, den gang utgitt av Pax forlag, med lett reviderte utgaver i 2011 og 2015. Den nye utgaven er utgitt av Cappelen Damm Akademisk i 2024, og er betydelig utvidet sammenlignet med tidligere utgaver. Boken består nå av åtte deler fordelt over totalt 778 sider.

Del I har tittel «Perspektiver» og består av tre helt nye kapitler. Kapittel 1 beskriver det som i et langt og rikt akademisk liv har vært et av Slagstads hovedprosjekter – hans søken etter det rettsliberale i ulike historiske epoker i norsk rettsliv.

Dette følges opp i kapittel 2, som beskriver jusens ulike kunnskapsregimer fra 1814 og frem til i dag: Embetsmannsstaten (1814–1884), Venstrestaten (1884–1945), Arbeiderpartistaten (1945–cirka 1990) og det postnasjonale (1990 og pågående).

Kapittel tre er kalt «Den forsømte sedelighet» og understreker viktigheten å kombinere det normative og det historiske, og at det norske systemet har berodd og beror på en felles orientering av verdier og idealer (s. 72). Gjennom dette kapitlet viser Slagstad på en utmerket måte hvordan det normative har vært og er integrert i norsk samfunnsliv, hvordan det har blitt institusjonalisert og blitt satt ut i live av ledende personer over et langt historisk løp. Dette forklarer også, kanskje, hvorfor vi i Norge i liten grad har hatt en løpende akademisk normativ debatt om rettslivet, fordi det normative i Norge har vært så integrert i samfunnslivet, institusjonene og personene.

JURIDISKE STRATEGERS STÅSTEDER

Boken del 2 er også ny. Den består av fem kapitler som beskriver viktige juridiske strategier i de ulike epokene og deres ulike ståsteder: Professorpolitikkerne fra Henrich Steenbuch til Fredrik Stang d.y. (kapittel 1), Venstre-juristen Paal Berg (kapittel 2), nyttetenkningen og dens rettsliberale grenser, illustrert gjennom Ragnar Knoph, Torstein Eckhoff og Frede Casberg (kapittel 3),

jussens feministiske fornyer Tove Stang Dahl (kapittel 4) og Høyesterett i det postnasjonale, personifisert gjennom Tore Schei (kapittel 5).

Disse kapitlene er nye i Rettenns ironi, men har tidligere vært publisert i ulike bøker og artikler. Kapitlene føyer seg fint inn forlengelsen av del I ved å knytte ulike toneangivende jurister til de skiftende regimene.

I tillegg består del VI, kalt «Intervensjoner», av fem nye kapitler. Disse er delvis publisert tidligere, og delvis tidligere upubliserte foredrag og andre intervensjoner (blant annet et resymé av en ex-auditorio intervensjon under disputasen til Sverre Blandhol).

NYTT OM HØYESTERETS EGENART

Boken del III, kalt «Rett og politikk – et liberalt tema med variasjoner», er det tidligere sentrum i Rettenns ironi. Delen inneholder blant annet Slagstads doktoravhandling. Her kommer Slagstad med sin hovedanalyse av de underliggende normative posisjonene i de ulike kunnskapsregimene fra Embetsmannsstaten til det postnasjonale og han diskuterer sentrale grunnlagsspørsmål i moderne statsliv via kjente teoretikere, slik som for eksempel Max Weber, Hanna Arendt og Jürgen Habermas.

Del IV gir en nærmere praktisk beskrivelse av ulike elementer og personer innenfor rettsliberalismen. Her er det blant annet en nyttig og viktig fremstilling av prøvingsretten og Høyesteretts rolle i samfunnslivet. I denne delen er det et nytt kapittel sammenlignet med den tidligere utgaven, nemlig et kapittel om Høyesteretts egenart som opprinnelig ble holdt som et innlegg ved Høyesteretts jubileumsseminar i oktober 2015. Alle kapitlene er tidligere publisert som artikler i ulike tidsskrifter og aviser.

Del V inneholder fire kapitler om ulike elementer og personer innenfor det som Slagstad kaller styringsreformisme og styringsjurister. Denne delen står som en kontrast til rettsliberalismen i del IV. Også i denne delen er det et nytt kapittel sammenlignet med den tidligere utgaven, nemlig en forelesning kalt «En postdemo-

kratisk avantgarde?», som ble holdt som et foredrag ved et grunnlovsseminar i Bergen i 2012. De øvrige tre kapitlene er alle tidligere publisert som artikler i ulike tidsskrifter.

Del VII inneholder en artikkel fra Slagstad kalt «En liberal marxisme» med publiserte motinnlegg av Tove Stang Dahl, Helga Hernes og Thomas Mathisen. Alle innleggene ble første gang publisert i Kontrast 1982.

Bokens avsluttende del VIII inneholder en konklusjon om Rettenns ironi, første gang publisert i Nytt Norsk Tidsskrift i 1999.

EN LÆRD BOK

Av dette sammendraget håper jeg det kommer frem at Rettenns ironi ikke er én bok, og i alle fall ikke en monografi, men en samling skrifter skrevet i ulike tidsepoker og sannsynligvis myntet på ulike mottakere – en akademisk bedømmelseskomite (doktoravhandling), mottakere av ulike foredrag, allmenheten i aviskronikker, og så videre.

Det innebærer at boken ikke kan og bør leses med forventning om å finne en sammenhengende rød tråd mellom alle deler og kapitler. Boken er som Slagstad selv sier «en rapport over en intellektuell reise». Og det har blitt en meget god rapport. Det er umulig ikke å bli imponert over kunnskapsnivået og evnen til å kombinere historiske, normative og sosiologiske disipliner. Boken er et vesentlig bidrag til norsk idéhistorie.

I bokens styrke ligger kanskje også dens svakhet. Det er en bok som krever mye av leseren. Det henger på den ene siden sammen med at det er en lærd bok, som i utstrakt grad siterer og refererer til standpunkter fra en rekke ulike teoretikere. I mange sammenhenger er det nødvendig med ikke ubetydelig forkunnskap om teoretikerne og deres standpunkter for å forstå innholdet i teksten. På den andre siden henger det sammen med at mange av kapitlene er skrevet som selvstendige artikler og foredrag som går rett på sak – som går inn i en løpende diskusjon og diskurs på et bestemt tidspunkt. For å

”

Det er umulig ikke å bli imponert over kunnskapsnivået og evnen til å kombinere historiske, normative og sosiologiske disipliner.

forstå innlegget er det derfor ikke bare nødvendig å ha forkunnskap om det som diskuteres, men om tidsånden og konteksten som innlegget er skrevet i.

For en alminnelig leser kunne det derfor vært en fordel om de enkeltstående kapitlene hadde vært rammet inn gjennom en innledning og/eller oppsummering hvor betydningen for den røde tråden som beskrives i forordet hadde blitt mer uttrykkelig fremhevet.

EØS-RETTE OG RETTIGHETSJUS

For egen del hadde jeg størst nytte og glede av å lese de tre nye kapitlene i del I. Disse kapitlene henger godt sammen og forklarer det som kanskje er Slagstads hovedbudskap på en god måte: Hvordan den liberale retten, eller den offentlige institusjonaliserte ironi, stabiliserer og har stabilisert uvissheten, men uten å oppheve den. I disse tre kapitlene beskriver Slagstad dette samspillet på en forbilledlig måte, og han gjør det gjennom å beskrive menneskers liv og lære, gjennom å beskrive filosofiske og sosiologiske retninger, i ulike perioder og historiske kontekster. Det er ikke en liten bragd!

For de som er interessert i EØS-rett kan jeg heller ikke unngå å nevne at Slagstad på side 68 til 70 gir en tankevekkende og nyttig beskrivelse av forholdet mellom EØS-retten som rettighetsjus og styringsjus. Det er forbilledlig at Slagstad, som blant annet Christoffer Eriksen og Ingunn Ikdahl nylig har gjort, understreker at EØS-retten også må presenteres nedenfra, fra et individuelt rettighetsperspektiv. Det er ikke tvilsomt at en del av bakgrunnen for Nav-skandalen er at EØS-rett i visse kretser utelukkende har blitt sett på som ren styringsjus av betydning for stater og skaper, og ikke som rettighetsjus for individer. •

Michael Reiertsen

Forsvarsadvokat Tessa spilles av Maria Kristine Hildonen. Foto: Birgit Solhaug

Prisbelønt teaterstykke om voldtekt og rettssystemet turnerer Norge

SEX UTEN JA ER NEI?

Tankevekkende, brutalt og rørende er ord som brukes om teaterstykket Prima Facie, som i vår vises på en rekke norske scener. Hovedpersonen er en slugger av en forsvarsadvokat som møter seg selv i døren når hun utsettes for overgrep.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

Det er ingen tvil om at voldtekt er et alvorlig samfunnsproblem. Det er også et alvorlig problem at saker ikke blir oppklart, og at noen blir uskyldig dømt. Når det er sagt synes jeg at kvinner i for stor grad fremstilles som ofre i denne debatten. Det er faktisk slik at også kvinner ønsker å ha sex. Å stille krav om at «ja er ja» blir derfor ikke riktig. Det er rett og slett ikke slik verden fungerer.

Det sa advokat Mette Yvonne Larsen i debatt på Litteraturhuset.

Denne våren er det norgespremiere på teaterstykket «Prima Facie», skrevet av australske Suzie Miller, som selv har en fortid som forsvarsadvokat. Stykket er satt opp i store deler av verden, og har mottatt en rekke priser.

I stykket møter man Tessa, en dyktig forsvarsadvokat som sår tvil om fornærmedes forklaring i overgrepssaker. En dag blir hun selv offer for overgrep, og må kjempe for å bli trodd i rettssystemet.

Stykket reiser spørsmål som er brennaktuelle i norsk sammenheng, hvor ny samtykkelov trolig er like rundt hjørnet.

I forkant av premieren inviterte Riksteateret og Nasjonalteatret til et samtalemøte på Litteraturhuset i Oslo med tittelen: «Sex uten ja er nei?».

I panelet var teatersjef ved Riksteateret Wenche Viktorsdatter Paulsen, politisk rådgiver i Amnesty Patricia Kaatee, visepresident i Juristforbundet Benedicte Gram-Knutsen, og forsvarsadvokatene Mette Yvonne Larsen og John Christian Elden. Samtalen ble ledet av programleder i Jusspodden, Marianne Reinertsen.

Prima Facie

Norgespremiere
4. februar.

Turnépremiere: Mo i Rana 8. februar.

Spilles på 45 scener over hele landet, og på Nationaltheatret i Oslo i april, mai og juni.

Stykket ble første gang satt opp i mars 2019 i Sydney. Har vært vist i London, New York og en rekke andre steder.

Ordene «prima facie» er latin, og betyr ved første øyekast, eller tilsynelatende.

Wenche Viktorsdatter Paulsen, Mette Yvonne Larsen, Marianne Reinertsen og John Christian Elden.

Panelet diskuterte samtykkeloven, hvilke krav som skal stilles til samtykket, og kunstens rolle i samfunnsdebatten.

JA-LOV ELLER NEI-LOV

Den omtalte samtykkeloven er i realiteten en endring av straffelovens bestemmelse om voldtekt, som etter dagens ordlyd ikke stiller et ettertrykkelig krav om samtykke.

Spørsmålet om samtykkelov er krevende, vedgikk Gram-Knutsen i Juristforbundet.

Hun forklarte at uenigheten i dag særlig står om loven skal utformes som en «bare ja er ja»-lov, eller en «nei er nei»-lov. Førstnevnte innebærer at personen, i ord eller handling, har gitt uttrykk for å ønske seksuell omgang. Voldtekt vil da defineres som seksuell omgang der personen ikke har bekreftet samtykke.

«Nei er nei»-modellen, som Straffelovrådet har gått inn for, skal basere seg på en uttrykt motvilje fra den som ikke vil delta i den seksuelle handlingen.

- MANGELFULLT VERN

Både Gram-Knutsen og Katee fra Amnesty støtter en «bare ja er ja»-modell.

— Vi trenger en tydelig lov som viser hvor skille går mellom hva som er frivillig samleie mellom to mennesker, og det som er en kriminell handling. Dagens lov gjør ikke det, sa Katee.

Hun mener at en «ja er ja»-bestemmelse er best egnet til å avklare når et menneske ønsker seksuell omgang og ikke.

— Etter en slik modell må du gi uttrykk for din frivillige deltakelse. Jeg tenker det er helt opplagt at loven må utformes etter et slikt prinsipp. Inntil du sier ja, er du utilgjengelig for sex.

Hun pekte på at mange voldtektssaker blir hen-

lagt fordi det ikke er brukt vold, truende adferd, eller at vedkommende sover.

— Voldtekts ofre har i dag et mangelfullt straffereettslig vern fordi straffeloven ikke omfatter de mest vanlige responsene som en voldtektsutsatt har, eksempelvis dersom man fryser til under overgrep.

VANSKELIGE BEVISSPØRSMÅL

Forsvarsadvokat Mette Yvonne Larsen er kritisk til en «ja er ja»-modell. Hun mener en slik lovbestemmelse vil skape vanskelige bevismessige spørsmål.

— Dersom du sier ja, hvor lenge varer dette «jaet»? Og dersom du sier nei etterpå, eller sovner, hvordan skal man løse situasjonen da, spurte Larsen.

— En kan også tenke seg at den ene parten tar opp lyd av at den andre sier ja, og vedkommende i etterkant sier nei.

Larsen mener det derfor vil føre til et enda større bevisproblem enn det man har i dag dersom man velger en ja-modell.

SAMTYKKEKRAV FINNES ALLEREDE

Både Larsen og Elden påpekte at det allerede stilles krav til samtykke i straffelovgivningen.

— Høyesterett har gjennom to avgjørelser kommet politikerne i forkjøpet, sa Elden.

Han viste til at Høyesterett har kommet til at i de tilfellene hvor offeret er ute av stand til å motsette seg handlingen, eksempelvis ved at tilnærmingen kommer så plutselig at man ikke rekker å si nei, vil dette være straffbart. Videre vil handlingen også være straffbar dersom personen hvor sagt nei, eller det underforstått er sagt nei, eller det ikke er gitt samtykk, men da etter bestemmelsen om seksuell handling jf. straffeloven § 297.

— Som følge av denne rettsutviklingen, er Nor-

”
Dagens regelverk er så uklart at det er vanskelig for unge gutter med festpromille å forstå hvor grensen går.

BENEDICTE GRAM-KNUTSEN

Maria Kristine Hildonen i rollen som forsvarsadvokat og voldtektsoffer.

ge i praksis kommet lenger enn mange av landene som har innført en «ja er ja»-lov, sa han.

En handling uten samtykke vil etter gjeldende rett falle innenfor straffeloven § 297 om seksuell handling, og ikke voldtektbestemmelsen.

UNGE SÆRLIG UTSATT

Gram-Knutsen pekte på at de fleste voldtekter i dag er såkalte festvoldtekter som begås av unge mennesker.

— Spørsmålet er hvordan vi skal håndtere dette. Dagens regelverk er så uklart at det er vanskelig for unge gutter med festpromille å forstå hvor grensen går. En «ja er ja»-lov vil kunne bidra til å

klargjøre dette, og dessuten kunne ha en normgivende effekt, sa hun.

Nettopp det faktum at mange voldtekter begås av unge mennesker, opptar også Elden.

Han mener at terminologien er av begrenset betydning, og er mer opptatt av at dersom straffeloven endres, må også strafferammen bli mer fleksibel.

— For meg må man gjerne kalle det en «nei er nei» eller «ja er ja»-bestemmelse. Det viktige er at loven åpner for at man kan vurdere straffverdigheten i hvert enkelt tilfelle, og fastsette strafferammen etter dette.

Han pekte på at skrekkeeksempelet er når unge mennesker på fest utforsker hverandres seksualitet, og trår feil. Dersom et ungt menneske går over streken i et slikt tilfelle, vil det være for mye å dømme vedkommende til fire års fengsel, mener han.

KUNSTENS ROLLE

Teatersjef Wenche Viktorsdatter håper teaterstykket kan bidra til å skape økt samfunnsengasjement og forståelse.

— Kunst kan både bidra til å forandre og utvikle samfunnet. Med forestillingen ønsker vi å hjelpe publikum til å utvikle sine demokratiske evner gjennom å bli engasjert, provosert, og skape diskusjon. På den måten bidrar vi til å løfte debatten, sa hun. •

Klar for Advokatbransjen 2.0?

En revolusjon defineres gjerne som en endringsprosess som er grunnleggende, og som skjer på kort tid. Lever vi midt i en revolusjon nå, drevet frem av teknologiutviklingen?

Ja, jeg tror måten vi jobber på, og bransjen vår, står foran omfattende endringer. Goldman Sachs mener for eksempel at juss er den bransjen som har størst potensial for endring som følge av generativ KI, og tror at nesten halvparten av alt juridisk arbeid kan automatiseres.

Mange advokater og virksomheter har allerede kommet langt i å bruke ulike løsninger for å jobbe raskere og bedre, og en rekke virksomheter har utviklet sine egne teknologiske plattformer.

ChatGPT og tilsvarende teknologier er språkanalyseverktøy som hverken kan norsk juss eller juridisk metode. Tilgangen til norske rettskilder er også liten for de fleste brukere. Det blir derfor svært spennende å se hva den nye KI-løsningen i Lovdata kan få til, når den lanseres i løpet av første halvår i år. Det som kommer er et verktøy for søk og svar på juridiske spørsmål, basert på alle Lovdatas kilder, med koblinger og metadata, og vil bli en integrert del av Lovdata-Pro. En enklere versjon vil bli tilgjengelig på deres åpne sider.

Da jeg for kort tid siden overvar en demonstrasjon av PRO-varianten på Advokatforeningens årlige teknologiarrangement «TechTorget» i Gyldendalhuset i Oslo, så det svært lovende ut. Denne og andre spennende presentasjoner kan du se på techtorget.no.

Forhåpentligvis vil alle rettskildene som Lovdata har, også gjøres tilgjengelig for andre virksomheter som vil lage KI-verktøy for både for det rettsøkende publikum og for advokatene.

Det er fascinerende å høre erfaringer fra dem som har kommet langt i utviklingen. Vi i Advokatforeningen er minst like opptatt av hvordan vi kan hjelpe dem som har kommet kort. Er du en

av dem som lurer på om du og/eller virksomheten din må ta mer tak i dette, og i så fall hvordan?

Vi tilbyr med jevne mellomrom rimelige kurs som tar for seg relevante temaer rundt disse teknologiene, der de fleste er tilgjengelige digitalt. Disse er det lurt å få med seg. Vi har også flere medlemstilbud for deg som ønsker

å ta et skritt videre, for eksempel gjennom å investere i et KI-verktøy som er tilpasset bransjen. Alt om kurs og medlemstilbud finner du mer om på hjemmesiden vår.

Ellers er det selvsagt lett å gi råd om å nærme seg denne utviklingen på samme måte som alle andre utfordringer, altså offensivt. «Learning by doing» er et godt prinsipp, her som for så mye annet. Min erfaring er at man ganske raskt lærer nok til å ville vite mer, og til å finne måter å gjøre det

på som passer en selv godt.

Og mens man famler seg videre og føler at det er litt på måfå, er det jo en trost at hele verden gjør omtrent det samme. Alle ser at vi står foran store endringer, ingen vet hva resultatet vil bli. Det eneste vi kan være sikre på, er at det ikke er mulig å melde seg av. Altså må vi forsøke å følge med. •

”

Ja, jeg tror måten vi jobber på, og bransjen vår, står foran omfattende endringer. Goldman Sachs mener for eksempel at juss er den bransjen som har størst potensial for endring som følge av generativ KI.

MERETE SMITH, generalsekretær

Merete Smith

ANNONSE

Kapital Jus

JUS tilbyr et unikt annonsemiljø som treffer både næringslivet og advokatene. Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. Magasinet har lengre levetid enn dagsavisen, og hver tredje leser tar vare på magasinet.

Utgivelser 2025:

28. februar

23. mai

3. oktober

Kontakt Åsa Iversen

+47 481 97 496 // aasa.iversen@hegnar.no

Kapital

De russiske advokatene Grigorij Vajpan og Ivan Pavlov i samtale på Helsingforskomiteens kontor under et besøk i Norge. Foto: Frida Molde Johannesen, Helsingforskomiteen

KREML ANGRIPER RUSSISKE ADVOKATERS UAVHENGIGHET

– Advokater i Russland gjør det samme som oss, men blir straffet for det

Tre advokater som forsvarte Aleksej Navalnyj er dømt til fengsel. Russiske advokater som forsvarer regimekritikere, løper en stadig større risiko. Å tale klientens sak kan føre til lange fengselsstraffer.

TEKST: MARIA ØVINDSDATTER ROBERTSEN

Avdelingssjef for Europa- og Sentral Asia-avdelingen i Helsingforskomiteen, Inna Sangadzhieva, mener situasjonen for advokater i Russland er blitt verre i nyere tid.

Hun forteller at advokater i økende grad trekkes inn for domstolen. Ved å forsvare en regimekritiker, blir advokatene selv ansett som en kritiker, forteller hun.

– Det russiske regimet er autoritært, og loven blir anvendt vilkårlig. Det blir til stadighet vedtatt nye lover som er i strid med den russiske grunnloven og bryter med internasjonale konvensjoner. Resultatet er at du dømmes, om du følger loven eller ei.

Utviklingen i Russland går i retning av situasjonen i Belarus, hvor det bare er et fåtall uavhengige advokater igjen i landet, påpeker hun.

NOK ET SKRITT I FEIL RETNING

Den seneste utviklingen med domfellelsen av tre av advokatene til den avdøde opposisjonspolitiker Aleksej Navalnyj er et ytterligere skritt i gal retning, ifølge Sangadzhieva.

Tidligere i januar ble de tre advokatene dømt til flere års fengsel. Retten mente de tilhørte en ekstremistisk organisasjon, som følge av at de formidlet informasjon fra Navalnyj til hans familie og venner, ifølge Aftenposten.

– Dommen er et forsøk på å straffe de som fortsatt befinner seg i landet og støtter Navalnyj,

i tillegg til å være et signal til andre advokater. Avgjørelsen skaper dessuten presedens for andre liknende saker mot advokater som forsvarer regimekritikere. Advokaters sikkerhet er derfor ytterligere forverret etter dommen, sier Sangadzhieva.

SVÆRT BEKYMRET OVER UTVIKLINGEN

Leder av Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg, Maria Hessen Jacobsen, ser på utviklingen med bekymring.

– Vi ser at russiske myndigheter bruker straffesystemet og andre sanksjoner i stor skala for å trakassere meningsmotstandere av regimet.

Hun peker på at Russland er dømt en rekke ganger for brudd på blant annet ytrings- og forsamlingsfriheten i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen.

Handlingene som advokater i Russland risikerer å bli dømt for ligger i kjernen av advokaters mandat, påpeker hun.

– Som advokat skal du stille kritiske spørsmål, snakke klientens sak og protestere mot urett. Dette faller i kjernen av hva ytringsfriheten skal verne om. Man skal ikke lage straffebud som rammer denne virksomheten. I Norge berømmes man som advokat for å bruke stemmen sin, og gjøre jobben sin. Advokater i Russland gjør det samme som oss, men blir straffet for det.

Hessen frykter at russiske myndigheters praksis fører til en avkjølende effekt på rettsystemet, ved

” Vi ser at russiske myndigheter bruker straffesystemet og andre sanksjoner i stor skala for å trakassere meningsmotstandere av regimet.

Maria Hessen Jacobsen. Foto: Kari Hegstad

Inna Sangadzhieva. Foto: Helsingforskomiteen

at advokater ikke lenger tør å føre slike saker, i frykt for å bli straffeforfulgt selv.

– Jeg vet ikke om jeg hadde turt å være like tydelig som jeg er som advokat, dersom jeg hadde vært i deres sko, sier hun.

MENINGSLØS, ABSURD OG GRUSOM DOM

Aftenposten skrev 28. januar om hvordan russiske myndigheter straffeforfulgte forsvarer Ivan Pavlov, som i over tretti år har forsvart russere anklaget for forræderi og spionasje. Pavlov måtte reise fra Russland, og bor i dag i utlandet.

Saken føyer seg inn i et større bilde, nå senest med domfellelsen av de tre advokatene.

Tidligere advokat og forsvarer for Navalnyj, Olga Mikhailova, sier til Aftenposten at «dommen mot de tre advokatene er meningsløs, absurd og

grusom. De blir dømt for å ha utført sine plikter ved å forsvare sin klient».

Menneskerettighetsadvokat Jevgenij Smirnov peker på det større bildet domfellelsen slutter seg til. Han sier til Aftenposten at:

– Kreml vil ha et system der ekte advokater blir erstattet av lojale folk. De skal kun være revisiter i rettssalen. De skal tiltale dommeren høflig, og komme med de standardiserte frasene på passende tidspunkter. I realiteten skal de ikke gjøre noe for å forsvare sin klient.

Etter invasjonen av Ukraina har det vært en markant økning i straffesaker, og saker om spionasje og forræderi, skriver Aftenposten. Bare 0,17 prosent av straffesakene har ført til frikjennelse, mens ingen spion- og forræderisaker har ført til frikjennelse. •

Jus.no

Din kompetanseportal for juridisk etterutdanning

- Over 750 digitale kurs
- Bli JUS-abonnent og strøm så mye du vil
- Her finner du møteplassene for fagmiljøet
- Enkel kontroll og oversikt over din etterutdanning

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Advokatloven § 40

Advokatansvar i ny advokatlov

Lov om advokater og andre som yter rettslig bistand (advokatloven) trådte i kraft 1. januar 2025. Her er det du trenger å vite om advokatansvar i ny advokatlov.

Regler om advokaters erstatningsansvar er gitt i advokatloven § 40. Bestemmelsen er plassert i kap. 9, som omhandler regler om advokatbistand til eksterne klienter, jf. advokatloven § 38. Dette innebærer at lovens bestemmelse om ansvar ikke gjelder for interne advokaters bistand til egen arbeidsgiver. Her vil ansvarsforholdet løses av alminnelig bakgrunnsrett som tidligere.

Advokatloven § 40 første ledd lyder slik:

«Den oppdragsansvarlige advokaten er solidarisk ansvarlig med advokatforetaket eller virksomheten advokaten er ansatt i, for erstatningsansvar som advokatforetaket eller virksomheten pådrar seg i forbindelse med oppdraget. Foruten den oppdragsansvarlige advokaten er andre advokater som selvstendig har pådratt advokatforetaket eller virksomheten erstatningsansvar i forbindelse med oppdraget, solidarisk ansvarlig med advokatforetaket eller virksomheten».

Bestemmelsen viderefører dagens ansvarsregulering i domstolloven § 232 andre til fjerde ledd og § 233 andre til tredje ledd.

Det første man skal merke seg, er at ansvarsgrunnlaget fortsatt ikke er lovregulert. Det står derfor intet i loven om hva som skal til for at en advokat kan bli erstatningsansvarlig. Det hater for øvrig i forarbeidene at ansvarsgrunnlaget fortsatt skal reguleres etter alminnelige erstatningsrettslige regler,

jf. Ot. prp. 214 L (2020-2021) s. 264. Det ulovfestede profesjonsansvaret, slik dette er utpenslet i rettspraksis, vil således fortsette å gjelde på samme måte som tidligere.

For det andre fremkommer i § 40 (1) at den advokat som er oppdragsansvarlig etter advokatloven § 39 på objektivt grunnlag vil være solidarisk ansvarlig med selskapet. Dersom klienten ikke

”
Det første man skal merke seg, er at ansvarsgrunnlaget fortsatt ikke er lovregulert. Det står derfor intet i loven om hva som skal til for at en advokat kan bli erstatningsansvarlig.

fått opplyst hvem som er oppdragsansvarlig, og dette heller ikke klart fremgår av forholdene ellers, er den advokaten som faktisk har utført oppdraget, solidarisk ansvarlig med selskapet, jf. advokatloven § 40 andre ledd.

For det tredje vil de advokater som selvstendig pådrar selskapet ansvar i forbindelse med et oppdrag, være personlig ansvarlige. Dette innebærer at advokater kan bli saksøkt personlig og hefte

med sin personlige formue for skader de pådrar ved utøvelsen av oppdrag.

For det fjerde fremkommer i advokatloven § 40 tredje ledd at «Når en advokatfullmektig pådrar advokatforetaket eller virksomheten erstatningsansvar, klienten ikke har fått opplyst hvem som er oppdragsansvarlig advokat, og det heller ikke fremgår klart av forholdene ellers hvilken advokat fullmektigen har handlet på vegne av, er de advokatene fullmektigen er autorisert for, solidarisk ansvarlig med advokatforetaket eller virksomheten».

Hvis det ikke er opplyst hvem som er oppdragsansvarlig eller prinsipal, vil således samtlige advokater som fullmektigen er autorisert for, være solidarisk ansvarlig med selskapet. Selve ansvaret til advokatfullmektigen er ikke regulert i loven, og skal etter forarbeidene reguleres etter alminnelig erstatningsrett, jf. Ot. prp. 214 L (2020-2021) s. 264.

Lovgiver fulgte for øvrig ikke opp utvalgets forslag om kollektiv ansvarsforsikring for advokater, men videreførte plikten til å stille sikkerhet for erstatningsansvar som kan pådras i advokatvirksomheten, jf. advokatloven § 5. Etter advokatforskriften § 18 skal sikkerheten minst være fem millioner kroner. Ytterligere regler om ansvarsforsikring er ikke gitt i advokatloven, utover bestemmelsen i Regler for god advokatskikk pkt. 3.6. Etter denne plikter advokaten å være ansvarsforsikret mot erstatningskrav som retter seg mot dennes yrkesutøvelse, sett hen til virksomhetens art og omfang. •

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Oddvar Myhren Møllerløkken
Advokatfirmaet
Thallaug ANS
Lillehammer

Bjørn Inge Waage
Landsorganisasjo-
nen i Norge
Stavanger

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Alvestad Martine Johansen Kvale Advokatfirma DA Oslo

Anadolac Hana Advokatfirmaet LAG AS Trondheim

Antonsen Hedda Saksegård Advokatfirmaet Solver AS Lysaker

Bains Jotti Advokatfirmaet LAG AS Trondheim

Berge Karoline Torp Advokatfirmaet Verito AS Oslo

Bjugn Mina Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo

Bjørkavåg Eirik Skrinde Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo

Borg Synne Annette Kvale Advokatfirma DA Oslo

Breimo Jesper Advokatfirmaet Haavind AS Oslo

Bruvold Sofie Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo

Bråstad Anders Eri Bekkestua Advokatkontor AS Bekkestua

Buvarp Waldemar Hansen-Tangen Advokatfirmaet Molteberg
Nielsen AS Oslo

Bårdsen Louise Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo

Dahle Katarina Bugge Sentrumsadvokaten AS Bergen

Edelmann Ola Advokatene Berg Ditlev-Simonsen AS Oslo

Eikeland Anja Isabel Deloitte Advokatfirma AS Oslo

Falch Narin Advokatfirmaet Selmer AS Oslo

Feiring Louise Høivik Advokatfirmaet Solver AS Lysaker

Fjermeros Hanne Margrete Flåterud Advokatfirma Tofte Hald
AS Kristiansand S

Floater Anne Berg Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo

Fredriksen Tine-Marlen Kvalsvik Advokathuset Nord
AS Finnsnes

Fuglevik Marte Gaustad Ræder Bing Advokatfirma AS Oslo

Grimm Frida Yvonne Sørlandsadvokatene DA Kristiansand S

Hansen Per-Kristian Sandberg Advokatfirmaet
PricewaterhouseCoopers AS Oslo

Hegstad Kari Bjørnseth Matrix Advokater AS Oslo

Holden Mathea Regine Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers
AS Oslo

Holm Inger Marie Bårdlund Advokatfirma AS Tromsø

Hveem Synne Advokatfirmaet Grette AS Oslo

Jaskova Tereza Harris Advokatfirma AS Bergen

Jenson Christer Alexander Øvsthus Advokatfirmaet
Brækhus Oslo

Karlsen Mari Stenstad Advokatfirmaet Bjørge-Skaaraas & Co
AS Sarpsborg

Kent Roger Ibenhard Kristensen Berg Advokatfirma DA Oslo

Kristiansen Håvard CMS Kluge Advokatfirma AS Oslo

Langeland Elise Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig
AS Stavanger

Larsen Gina Sørbye Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers
AS Oslo

Lie Victoria EA Advokatfirma AS Oslo

Lind Nora Olsen Advokatfirmaet Øraker AS Stokmarknes

Lindflaten Emma Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers
AS Oslo

Linge Lina-Maria Advokatfirmaet SGB AS Oslo

Lønningen William Andreas Johnsen Advokatfirma Skretting
AS Stavanger

Magnussen Knut Bull & Co Advokatfirma AS Oslo

Martinsen Gjendine Sjøberg Advokatfirmaet Schjervén Hansen Oslo

Mauritz-Hansen Hedda Dalan Advokatfirma DA Oslo

Myklebost Christine Victoria Aas SANDS Advokatfirma DA Oslo

Nicolaisen Gunhild BDO Advokater AS Oslo

Pedersen-Hilde Hannah Advokatfirma Skretting AS Stavanger

Rogne Susanne Advokatfirmaet Molteberg Nielsen AS Oslo

Rønning Irene Advokatfirmaet Hasle AS Tønsberg

Skaar Hedda Loftesnes SANDS Advokatfirma DA Bergen

Skarpenes Bendik Rasmussen Advokatfirmaet Føyen AS Oslo

Skonseng Lars Advokatfirmaet Haavind AS Oslo

Slettevold Åsmund Advokatfirmaet Kyrre ANS Bergen

Stray Benjamin Arya Nooryani Advokatfirmaet Simonsen Vogt
Wiig AS Oslo

Sæbjørnsen Sjur Asbjørn Advokatfirmaet de Vibe Oslo

Sørum Marte Advokatfirmaet Hartz & Co AS Elverum

Torbergsen Eirik Advokatfirmaet de Vibe AS Oslo

Tvedt Tale Advokatfirmaet BAHR AS Oslo

Tøndel Kristoffer Søyland Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig
AS Oslo

Ølstad Ragnhild Kristina Pretor Advokat AS Trondheim
Fullmektig hos internadvokat

Bråten Ola Løvald HELP Forsikring AS Oslo

Helleve Sarah Finansklagenemnda Oslo

Hoksrød Ina HELP Forsikring AS Oslo

Langli Thea Christine Gjensidige Forsikring ASA Oslo

Pedersen Håvard Advokatene i OBOS Oslo

Fullmektig hos offentlig advokat

Hannestad Sandra Gjøvik kommune Gjøvik

Moe Marius Skammelsrud Fredrikstad kommune -
Kommuneadvokaten Fredrikstad

Peterson Stine Ringsaker kommune Brummundal

Straumøy Christopher Marius Øygarden kommune Rong
Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Grimsrud Veronica Hovedorganisasjonen Virke Oslo

Mortensen Solveig Helene Finansklagenemnda Oslo

Internadvokat

Reinan Ane Jorunsdatter Myrvoll HELP Forsikring AS Oslo

Offentlig ansatt advokat

Bergem Einar Gauslaa Hamar kommune Hamar

Organisasjonsadvokat

Sandøy Anne Elisabeth Hilde Dolva Næringslivets
Hovedorganisasjon NHO Oslo

Privatpraktiserende advokater

Ahlsen Lars Henrik Østby Aarskog Advokatfirma AS Hamar

Flom Ingrid Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo

Jansen Hilde Fjærtøft Advokatfirmaet Haavind AS Oslo

Johansen Siri Blomseth Advokatfirmaet Selmer AS Oslo

Landmark Fanny Ingeborg Næss Advokatfirmaet Føyen AS Oslo

Mofossbakke Svein Advokatfirmaet Mofossbakke AS Porsgrunn

Opdahl Lisa Marie Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen

Sandtorv Leif Law.no Advokatfirma AS Bergen

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Ostermann Haavard Advokatfirmaet Opøien Oslo

Røkke Ida Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo

Trygsland Matias Ernst & Young Advokatfirma AS Oslo

Fullmektig hos internadvokat

Handeland Elin Crawford & Company (Norway) AS Lysaker

Orseth Tonje Telenor ASA - Group Legal Fornebu

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Engebretsen Lars Samfunnsbedriftene Oslo

Internadvokat

Amundsen Hanne Dahl Eiendomskreditt AS Bergen

Grigorian Virginia Volue Technology AS avd. Oslo Oslo

Offentlig ansatt advokat

Gjerde Hans Kristian Nås Statsforvalteren i Møre og
Romsdal Molde

Myklebust Anne Jorun Hatlelid Nasjonalt klageorgan for
helsetjenesten Bergen

Venås Alexander Forbrukerrådet Oslo

Organisasjonsadvokat

Bjørndal Dag-Heine KS Advokatene Oslo

Floistad Karin Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg Oslo

Granlund Einar Norges Juristforbund Oslo

Privatpraktiserende advokater

Bjørhusdal Eirik Harris Advokatfirma AS Bergen

Grøndalen Torkjel Kleppo Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo

Huser Are Andenæs Bergsjo AS Vettle

Lund Caroline Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo

Sand Geir Advokat Geir Sand Enkelpersonforetak Oslo

Solheim Ida Synnøve Advokatfirmaet Hjort AS Oslo

Solli Julie Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo

Thorsheim Bernt Olav CMS Kluge Advokatfirma AS

Stavanger

Tovan Linn Iren Nekstad Aktiv Advokat AS Drammen

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Aadland Hallstein Blomsterdalen

Aarseth Helge Molde

Aasgaard Arne Kristiansand S

Andersen Ove Arendal

Aune Merete Schiefloe Larvik

Aurstad Ove Oslo

Berger Tomm Moss

Christensen Preben Westh Asker

Ciarlo Harald Bruno Oslo

Ekre Per Jostein Oslo

Eldhuset Knut Olaf Bergen

Eriksen Erling Kolbotn

Flaatrud Tore Bærums verk

Furulund Tom Brandbu

Haneborg Anders Fosser

Hellenes Søren Larvik

Hienn Ole Fredrik Narvik

Hillestad Aksel Olav Oslo

Himle Margit Oslo

Husebø Victor Åge Stavanger

Jørgensen Hilde Lind Duken

Kenworthy Ian William Kolbotn

Langeland Agnar Bergen

Lund Astri Margaret Oslo

Marthinussen Karl Fornebu

Nilsen Erik Myhr Bergen

Ovlien Arne Vestmarka

Pettersen Rune Hartvig Bekkestua

Rieber-Mohn Carl Konow Oslo

Rønningen Espen Haslum

Skotte Asbjørn Ørskog

Strømme Erik Stabekk

Sundby Trine Moss

Tobiasson Pål Oslo

Tøllefsen Ingunn Greve Tomsø

Verling Fredrik Emil Tertnes

Wendt Borghild Benedicte von Helsingfors

200 OPPFYLTE IKKE
ETTERUTDANNINGSKRAVET

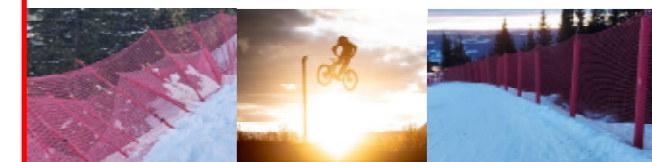
Da advokatloven trådte i kraft ved årsskiftet, ble ansvaret for advokaters etterutdanning flyttet til Advokattilsynet. Kravet om etterutdanning vil gjelde alle advokater. Ellers er ordningen omtrent som før. Det nye etterutdanningskravet – som fortsatt tilsvarer 16 timer i året i snitt – begynner å løpe fra 2025, og må være oppfylt innen tre år, altså innen utgangen av 2027. Advokatene kan registrere timene på Min side i Advokatforeningen, eller på egenhånd. Advokatforeningens etterutdanningsordning har eksistert i over tretti år. Siste femårsperiode ble avsluttet 31. desember 2024. Rundt to hundre advokater har ikke oppfylt kravet i siste periode, og må betale avgift til Advokatforeningen. Denne varierer mellom 5000 og 30.000 kroner.

ANNONSE

Safety.ski

Safety.ski tilbyr uavhengige skade- og ulykkesundersøkelser for skader og ulykker som har oppstått ved sommer- og vinterdestinasjoner i Norge. Vi gjør undersøkelser både i forbindelse med typiske vintersportaktiviteter (organisert eller uorganisert) og andre aktiviteter som tilbys ved helårsdestinasjoner.

Safety.ski har enestående kompetanse og lang erfaring.

info@safety.ski

www.safety.ski

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 21. mars. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT BELINDA BOOTHBY har sluttet i Elden Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Sem & Johnsen Eiendomsmegling AS i Oslo.

ADVOKAT ERLEND HUSEBY har sluttet i BDO Advokater AS i Oslo og begynt i SANDS Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT KENT HODNE har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Stavanger.

ADVOKAT OLE ERIK GUSSIÅS har sluttet i Advio advokatkontor i Kristiansund og begynt i Advokatene på Storkaia DA i Kristiansund.

ADVOKAT KATHRINE NESBAKKEN har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet CLP DA i Oslo.

ADVOKAT ESPEN ENGE HELGØY har sluttet i Advokatfirma Tingmann AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Advokatfirma Sekse & Co AS i Sandnes.

ADVOKAT ZUNERA WAHEED har sluttet i Advokatfirmaet Solver AS på Lysaker og begynt i Ekko Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ANDREA WISLØFF har sluttet i Fulford & Tyr advokatfirma AS i Drammen og tiltrådt som partner i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT SVERRE BRAGDØ-ELLENES har sluttet i Advokat Sverre Bragdø-Ellenes i Kristiansand og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Helmr AS i Oslo.

ADVOKAT STEVEN WILLIAM TILLEY har sluttet i Advokatfirmaet Frøy AS i Lysaker og tiltrådt som partner i Ecit Law Advokater AS avd Oslo.

ADVOKAT JOHAN ANDRÉ EIKREM har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og begynt i Kvale Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT PER LUDVIG ERLAND har sluttet i Advokatfirmaet Erland, Verling & Co DA i Bergen og begynt i Advokatfirmaet Kyrre ANS i Bergen.

ADVOKAT WILLY DALHEIM har sluttet i Harris Advokatfirma AS i Bergen og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Kyrre ANS i Bergen.

ADVOKAT INGRID THERESE HOPSØ har sluttet i Advokatfirmaet Sjøquist & Hopsø AS i Steinkjer og startet opp Advokatfirmaet Hopsø AS i Trondheim.

ADVOKAT DAN STIAN FERMOEN har sluttet i ADI Advokater AS i Bergen og tiltrådt som partner i Law.no Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT MORTEN WILHELM WINTHER har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og startet opp Wintherlaw i Oslo.

ADVOKAT EMILIE KRISTOFFERSEN SØGÅRD har sluttet i Advokatfirmaet Berngaard AS i Oslo og begynt i MEF Service AS i Oslo.

ADVOKAT ØVIND HASLI-NIELSEN har sluttet i Lexit Advokat DA i Asker og begynt i Advokatfirma Nierzwicki & Bluszko AS i Oslo.

ADVOKAT ØVIND HOVLAND har sluttet i Advokatfirmaet Ernst & Young i Oslo og begynt i RSM Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT SIRI OLSTAD har sluttet i Advokat Siri Olstad i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Stavanger.

ADVOKAT MARIANNE JAMTVEDT VALDIMARSSON har sluttet i Advokatfirma Olafsen AS i Drammen og begynt i Advokatfirmaet Bro AS i Oslo.

ADVOKAT AXEL FERNANDO KNUDTZON har sluttet i Protector Forsikring ASA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Riisa & Co ANS i Oslo.

ADVOKAT MAGNUS GYLLENSTEN har sluttet i Advokatfirmaet CLP DA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo.

ADVOKAT ANE C. MORGENSTIERNE har sluttet i Citycon Norway AS i Oslo og begynt i Porsche Norge AS i Oslo.

ADVOKAT DAVID SÆRSTEN BRAMBANI har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Stavanger og startet opp Advokatfirmaet Brambani AS i Sandnes.

ADVOKAT JULIANE STRØM KILLENGREEN har sluttet i Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO) i Oslo og begynt i Norsk Journalistlag i Oslo.

ADVOKAT HANS CHRISTIAN AARNES har sluttet i Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS på Skjetten og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Økland & Co AS i Lillestrøm.

ADVOKAT EIVIND GABRIEL BERVEN HATLEBREKKE har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Flemmen & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT TRULS FYHN ØSTERAAS har sluttet i Fremtind Forsikring AS i Oslo og begynt i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT KJERSTI EMILIE FJÆR har sluttet i Elden Advokatfirma AS i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet Selmer AS i Stavanger.

ADVOKAT ELISABETH NJØSEN har sluttet i Advokat Njøsen AS i Hemsedal og begynt i Norske Kvinners Sanitetsforening i Oslo.

ADVOKAT OLAV GUNNHEIM har sluttet i Advokatfirmaet Gunnheim AS i Oslo og begynt i Indem Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT NICOLAI HEILEMANN har sluttet som kommuneadvokat i Vefsn kommune i Nordland og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Brønner & Co DA i Oslo.

ADVOKAT HARALD SÆTERMO har sluttet i Rime Advokatfirma DA i Oslo, og har etablert LEXOSLO Advokatfirma i Oslo.

Advokat Hans Stenberg-Nilsen er død

Den tidligere lederen av Advokatforeningen og den ruvende forsvareren med tolv hundre saker i Høyesterett sovnet inn 14. januar, 94 år gammel. I 2008 ble han utnevnt til ridder av 1. klasse av St. Olavs Orden for sine betydelige bidrag til samfunnet, advokatstanden og enkeltindividet, spesielt for sin innsats for ytringsfrihet, rettssikkerhet og etikk.

ANNONSE

Medaljen eneste bakside

...er å ikke få den.

Medaljen er en verdig og personlig anerkjennelse av et langt og lojalt arbeidsforhold. I Norge er over 240 000 arbeidstakere tildelt denne. Ønsker du å hedre en arbeidstaker i din virksomhet?

Send søknad på medaljen.no

Medaljen for lang og tro tjeneste fra Det Kongelige Selskap for Norges Vel er for ansatte med minst 25 års fartstid i virksomheten.

- Det er vi advokater som må ta risikoen

På Hønefoss er det mange som venter på toget. Blant dem er advokat Guro Trillhus.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

De venter på Ringeriksbanen, og det har de gjort i over hundre år.

– Det er den største saken her. De aller fleste ønsker seg den. Ringeriksbanen ville gjort at vi kom mye nærmere Oslo, sier Guro Trillhus.

Hun er advokat i Advokatfirmaet Buttingsrud, som drives av tidligere leder av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet, Trine Buttingsrud Mathiesen. Hennes far, Trond Buttingsrud, var i sin tid den første lederen av Advokatforeningen som ikke holdt til i Oslo. Han var leder fra 1973 til 1976.

Firmaet har drevet advokatvirksomhet helt siden 1920-tallet, og er spesialister innen odel- og allmenningsrett. Firmaet arbeider også innenfor flere forretningsjuridiske områder, og innenfor personjussen.

Som nesten alle de andre advokatene på Hønefoss har Buttingsrud ikke kontor i sentrum eller ved stasjonen, men rett ved siden av E16.

– Ringeriksbanen er et tema vi aldri blir ferdige med å snakke om, fordi de sentrale politikerne ikke følger opp det de lover, sier Trillhus.

Advokatene på Ringerike har allerede hatt flere oppdrag i tilknytning til jernbanestrekningen, selv om det ikke er noe tegn til at den skal bygges på lenge ennå.

– Vi har hatt flere saker her på kontoret hvor vi blant annet har bistått boligeiere i forbindelse med ekspropriasjon. Det er mange som har flyttet fra eiendommene sine allerede. Men det skjer ikke mer – det stopper opp, slår hun fast.

Ringerike vokser allerede, men med raskere reise til Oslo ville regionen vokst mye raskere.

– Når Ringerike vokser, vokser vi også. Jo flere innbyggere, jo større behov for advokattjenester, sier Guro Trillhus.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Hønefoss?

– Det er som for mange andre som jobber på mindre plasser: Faglig sett må du i større grad være generalist. Det igjen krever at vi holder oss oppdaterte innenfor flere fagfelt. Ellers kommer du ikke utenom at det er små forhold. Vi må være bevisste på rollen som advokat og klientforholdene.

– Og det morsomste?

– Utvilsomt at det er så varierende. Vi har mange spennende saker. Så har vi et godt arbeidsmiljø. Jeg er glad for at vi er

såpass mange som vi er på kontoret: Åtte advokater og to sekretærer. Selv om vi har lokal tilknytning, har vi også relativt stort omfang av klienter og saker andre steder i landet. Blant annet har Trine Buttingsrud Mathiesen vært benyttet i veldig stor grad innen odelsrett.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– Det måtte jeg faktisk spørre de andre på kontoret om. Vi jobber mer og mer ut fra det vi har interesse av og erfaring med. Vi er helt bevisste på å spille på hverandre for å oppnå best mulig resultat for klienten. Vi har noen vi kan overlate saken til, eller samarbeide om saken, når det er det beste. Ellers ser vi sikkert – som mange andre – behovet for å kartlegge nytten og øke bruken av KI.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– En sak som var arbeidskrevende, handlet om domenenavn. En motpart forsøkte å selge et domenenavn til klienten. Da partene ikke kom til enighet om pris, ble domenenavnet koblet opp til nettsider av støtende karakter. Først ble saken avvist til behandling i domeneklagenemnda under henvisning til at den var for komplisert. Kort tid etter den avgjørelsen ble domenenavnet overført til ny eier. Da ble det vanskelig for klienten å forfølge saken i domstolen, men samtidig ga det grunnlag for å bringe inn

saken for domeneklagenemnda på nytt. Det resulterte i at klienten vant.

– En annen sak som har krevd mye tid og som er mer innenfor området jeg jobber mye med, gjelder vold i nære relasjoner. Ulike utfordringer gjør at fornærmede faller mellom ulike stoler og blir kasteball i systemet. «Alle» ønsker å hjelpe, men ingen er i posisjon til å gjøre det. Som bistandsadvokat kan det av og til være vanskelig å beholde tilliten fra klienten og samtidig holde seg innenfor rammen av oppdraget.

– Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?

– Jeg lærer vel noe av de fleste, for ingen saker er like. Men en sak som jeg lærte mye av på mange plan, var en større mobbesak fra grunnskolen fra noen år tilbake. Klienten ble

påført omfattende psykiske skader på grunn av mobbingen, men skolens oppfatning var at klienten hadde valgt ensomheten selv.

– Det avgjørende for saken var nok at tidligere medelever turte å beskrive og erkjenne hva klienten hadde blitt utsatt for. Saken ble forlikt etter at domstolen hadde gitt klienten medhold i foreldesspørsmålet. Rettslig sett var det mange spennende problemstillinger, og saken var en god påminnelse om at det nytter å stå opp mot motparter med helt andre ressurser.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– Rettshjelploven. Da kan vi gå litt tilbake til saken hvor fornærmede faller mellom to stoler: Saker som har stor velferdsmessig betydning for klienten, men som ikke er blant prioriterte saker etter rettshjelploven. Statsforvalteren kan innvilge fri rettshjelp etter en unntaksregel, men det er forståelig nok en viss behandlingstid, og for klienten kan det haste.

– Vi advokater må ta risikoen, for ofte er det ikke noe å hente hos klienten. For min del, som har mange saker etter offentlig salærsats, er det rett og slett ikke et regnestykke som går opp. Bruke tid på å begrunne søknaden og samtidig ta risikoen for ikke å få betalt. Det vi trenger aller mest, er at den offentlige salærsatsen økes til et bærekraftig nivå.

– Hva er bra og ikke fullt så bra med den nye advokatloven?

– Det er bra at vi nå har fått samlet reglene for advokatvirksomhet i én lov og ikke minst at advokatenes uavhengighet nå er lovfestet. Så er det det som Advokatforeningen er skeptisk til: At enhver kan yte rettslig bistand utenfor rettergang. Ikke for at jeg er bekymret for konkurransen, men mer for kvaliteten.

– Bruker du eller kontoret ditt kunstig intelligens i arbeidet?

– Vi har nok ikke stått fremst i rekken når det gjelder å ta i bruk KI, men vi har relativt nylig anskaffet et KI-verktøy. Foreløpig er det på utprøvningsstadiet.

– Hva ville vært et teknologisk drømmeverktøy for deg som advokat?

– Det er sikkert ikke mulig å realisere, men det ville vært et verktøy for ren tankeoverføring. Gode resonnementer og poenger kan dukke opp overalt når du jobber med en sak. Ellers ser jeg at Lovdata kommer med nytt rettskildesøk som skal basere seg på KI, og det ser jeg frem til å teste ut.

– Hvem er ditt faglige forbilde?

– Jeg kan ikke si at jeg har ett faglig forbilde, men jeg er heldig som omgir meg daglig med dyktige kolleger. Jeg har kloke og driftige studievenninner som inspirerer, for eksempel Ragnhild J. Nakling, som er partner i Selmer. Ellers kan jeg nevne min første arbeidsgiver Steinar Winter Christensen, som nå er pensjonist. Han kunne tro på de sakene som ingen andre trodde på og var en pådriver innen pasientskadeerstatning. Han bidro til at mange fikk en bedre hverdag. •

I likhet med de fleste andre advokatene på Hønefoss har Guro Trillhus kontor på Hvervenmoen litt sør for sentrum.

NAV: Guro Ottersen Trillhus

ALDER: 42 år

STILLING: Advokat i Advokatfirmaet Buttingsrud

SPECIALITET: Flest saker innen arv og familierett, barnerett og helserett, i tillegg til å være bistandsadvokat. Tidligere personskadeerstatning.

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Arbeidsrett.

Lavlønnskurransen ved organisering av arbeidstakere som foretak.

FAMILIE: Gift, to sønner på 10 og 12 år.

BOSTED: Røyse i Hole.

OPPRINNELIG FRA: Haugsbygd på Ringerike.

Bred, om ikke dyp

Når det kommer til kultur, er Rolf Saastad rimelig alttende. Men selv om både musikk, teater, serier, museer, bøker og vin går rett hjem, er det lite som slår en øl med en god venn, mener han.

TEKST: THEA N. DAHL

Rolf Saastad. Foto: Privat

HVEM: Rolf Saastad
TITTEL: Daglig leder
ARBEIDSTED: Deloitte Advokatfirma
ALDER: 56
SIVIL STATUS: Gift, tre barn
SPESIALISERING: Skatterett

Når Advokatbladet spør Deloitte-sjefen om hans kulturelle liv, trekker han litt på det.

– Vel... Jeg liker å trene, og å være sammen med venner og familie. Kultur for meg kan være både opera, teater og TV, men jeg prioriterer venner fremfor arrangementer. Jeg tar heller en øl enn å dra på kino, svarer Rolf Saastad.

Det viser seg riktignok, at når journalisten bare graver litt til, så er det mer å hente. Saastad har både en liten fotballkarriere og noen øyeblikk som korpsmusikant bak seg.

– Som barn ville jeg spille trompet. Det ble althorn. Det klarte jeg ikke å få lyd i, så jeg sluttet etter noen få uker. Etter det gikk det mest i fotball og venner. Jeg arbeidet også noen år med skolerevyen på videregående. Det var gøy, mimrer han.

Saastad har sans for å lese, og beskriver litteratursmaken som «bred, om ikke dyp». I tillegg har han en liten sommelier i magen, selv om han ikke er blant dem som sover i kø foran polet før et flaskeslipp.

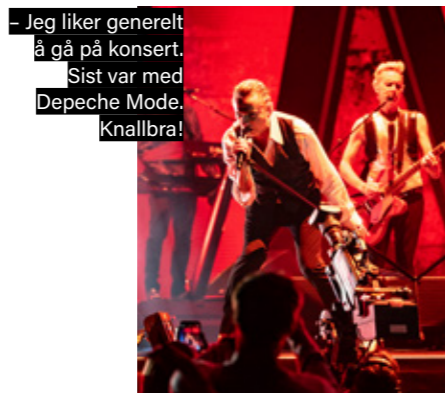
– Når jeg har ferie, liker jeg godt å lese bøker. I juleferien leste jeg tredjeutgaven av en bok om italienske viner. Jeg leste førsteutgaven for 15 år siden, og det har jammen skjedd en del i mellomtiden. Jeg er glad i å sette meg inn i vin, og planlegger kjøpene mine godt.

– Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

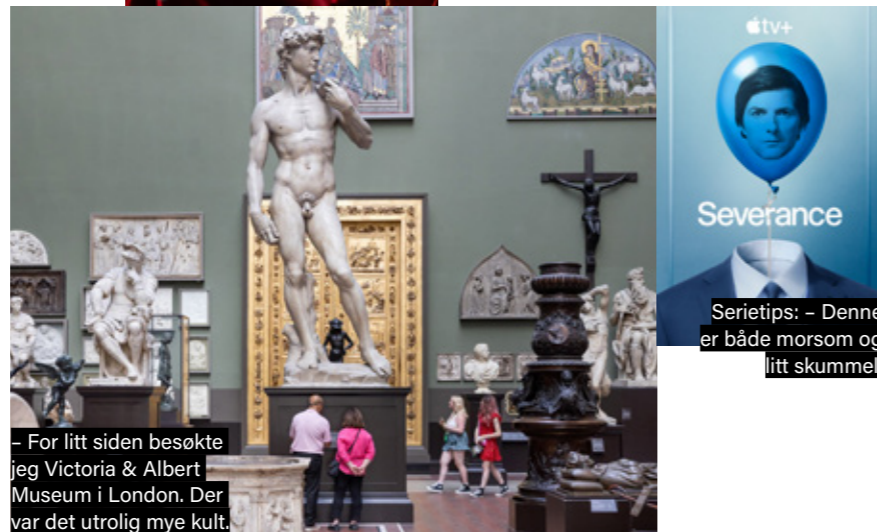
– Jeg anbefaler alle å ta en tur på Øya-festivalen i august. Det er et godt sted å tilbringe tid med venner og familie. Jeg er der omtrent annethvert år. Fjorårets høydepunkt var den norske hiphop-gruppen Shiner. Det var veldig gøy. Jeg liker generelt å gå på konsert. Sist var med Depeche Mode. Knallbra! Smaken henger litt igjen i noen tiår tilbake. Min ektefelle synes jeg burde være litt mer oppdatert.

– Hva gjør sterke inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Det er nok musikk – og museer. Disse gir meg størst utbytte. For litt siden besøk-

– Jeg liker generelt å gå på konsert. Sist var med Depeche Mode. Knallbra!

– For litt siden besøkte jeg Victoria & Albert Museum i London. Der var det utrolig mye kult.

Serietips: – Denne er både morsom og litt skummel.

te jeg Victoria & Albert Museum i London, hvor en del av Elton Johns fotosamling var stilt ut. Der var det utrolig mye kult. Men musikk gir meg energi og rører meg mest.

– Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?

– Jeg liker både «Filmpolitiet» og «Norsken, svensken og dansken», men jeg setter det ikke på. Jeg er en old school spontanlytter som hører podkast om det spilles i radioen når jeg kjører bil.

– Hva er din favoritt-serie på TV / streaming for tiden?

– Jeg er egentlig ganske allsidig når det kommer til serier. Gamle «Game of Thro-

nes» er veldig bra. «House of the dragon» også. For tiden ser jeg på «Severance», som både er morsom og litt skummel.

Serien er en science fiction psykologisk thriller om ansatte i et bioteknologisk selskap som får operert inn et implantat som får dem til å glemme alt fra verden utenfor når de er på jobb, og alt fra jobb når de har fri.

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Min gode, gamle kollega Thomas J. Fjell, som nå er partner i Grette. Han er veldig hyggelig og ålreit, og jeg opplever at han har enda mindre innsikt i kultur enn meg.... Neida.

Sosiale medier

Brynjar Østgård
 27. januar kl. 20:02

Jeg hadde i går her på FB noen synspunkter på sko, på deres kvalitet, og på verdien av godt tradisjons-håndverk og god pleie og derved lang levetid; det må vel sies å være god miljøpolitikk.

Fire "beviser" her fra kontoret: De to bakerste parene er cordovan fra Alden, New England, henholdsvis ca. 20 år og 33 år (de oksebrune er kjøpt i 1991 hos Agnar Hagen i Bogstadveien, faktisk etter stedlig anbefaling fra Morten Agnar Hagen personlig - en kvalitetsforretning). De to fremste parene er Lottusse fra Mallorca, og jeg vil tro de er pluss/minus 20 år, kanskje opp mot 25. Quality never goes(!) out of style.

Definitivt god miljøpolitikk.

Ved nyttår ble Mira Tengesdal Torstenbø leder av Arntzen de Besche i Stavanger. Som ung trodde hun at hun ikke kunne bli advokat fordi hun stammet. Heldigvis tok hun feil.

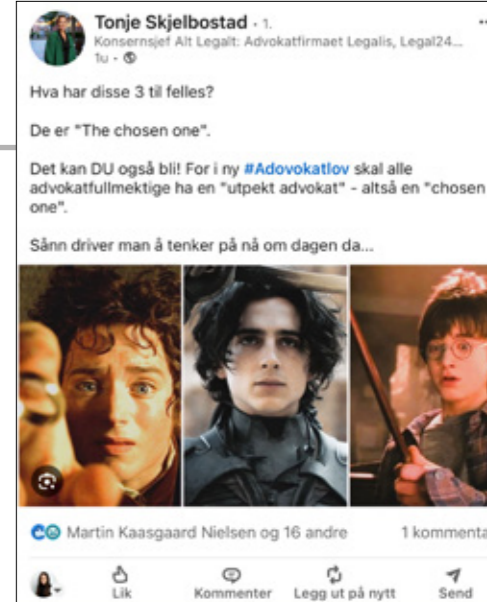
Mira Tengesdal Torstenbø • 2nd Partner hos Arntzen de Besche 2h

Ikke hadde jeg trodd at mitt forrige innlegg, hvor jeg i en bisetning skrev at jeg som ungdom trodde stammingen ville hindre meg i å jobbe som advokat, ville vekke særlig interesse.

40 år gamle Mira stammer sjelden, men følelsen av å være annerledes kan jeg likevel huske veldig godt. Jeg trodde de som skulle ha spennende karrierer i det miste måtte kunne snakke «flytende» og antok at jeg måtte finne et yrke hvor min stemme ikke trengte å bli hørt. Jeg er utrolig glad for at en motiverende logoped utfordret meg på begrensningen jeg hadde satt for meg selv og at jeg i dag sitter i ledergruppen til et av de største advokatfirmaene i landet!

Jeg deler sjelden noe privat, men som ung kunne jeg ønsket at noen som hadde utfordringer delte litt mer- gjerne det hadde gjort det enklere å våge å drømme om hva jeg selv kunne gjøre. Så forrige uke gikk jeg ut av komfortsonen og lot meg intervjue av Solabladet.

Jeg heier på alle som kjemper med sine egne utfordringer- enten det er stamming, ADHD, autisme mv. Våg å drømme!

Tonje Skjelbostad · 1. Konsersjef Alt Legal: Advokatfirmaet Legalis, Legal24...
 Hva har disse 3 til felles?
 De er "The chosen one".
 Det kan DU også bli! For i ny #Advokatlov skal alle advokatfullmektige ha en "utpekt advokat" - altså en "chosen one".
 Sånn driver man å tenker på nå om dagen da...

Norges Høyesterett
 16 124 følgere
 Visste du at høgsterettsdommer Eyvin Sivertsen har ei fortid som teiknar?
 ... se mer

Ikke bare en jussnerd: Høyesterettsdommer Eyvin Sivertsen har en fortid som tegner. Da Høyesterett var på fylkestur i Hedmark var dommerne innom en bruktbutikk, der Sivertsen fant et blad han har bidratt til.

Elon Musk retweeted en post fra Donald Trump, der han poserer foran et skilt med bokstavene FAFO – «Fuck Around, Find Out». Advarselen var myntet på Colombia, som hadde nektet et fly med returnerte migranter fra USA å lande.

TALE VED EN ADVOKATMIDDAG AV HØYESTERETTSDOMMER ERNST FREDRIK ECKHOFF

«Jeg ser det som min oppgave i denne forsamling av advokater å si noen ord om prosedyren, bakgrunnen er jo at en prøveadvokat har fullført løpet.

Dommere og advokater har den samme utdanning, og de samarbeider på et vis under prosessens gang. Men det stilles forskjellige krav til dem. Mens advokatene representerer stridende parter, representerer dommerne allmennheten. De har forskjellige oppgaver og vi kjenner alle folk som er gode dommere, men som nok ville være mindre gode skrankeadvokater og omvendt.

Det sies ofte at ved skranken er vi likemenn. Men likheten har sine grenser, for dommeren utøver myndighet, det gjør advokaten ikke. Derfor går det vanligvis bukk og respektfulle ord

fra advokaten over skranken. Men det er ikke alltid den samme ærbødighet går den motsatte vei, selv om det burde være slik. Til gjengjeld kan det fra advokatenes side falle mindre smigrende ord om dommeren, når avgjørelsen ligger på bordet.

Jeg skal si litt om prosedyren, og nevner til sammenligning at det vanligvis stilles tre krav til en god tale.

1. At taleren virkelig har noe å si.
2. At han begrenser seg til å si det.
3. At han ikke sier noe annet.

« Dette mener jeg er enkle krav som gjelder for all argumentasjon, ikke bare for advokater, men også for dommere.»

Utdrag fra artikkel i Norsk Advokatblad, nummer 2 / 1975

Typisk for ikke-norsk styresett	Fille	Pirrende Slit	På-stander	Domstolene Tall
→				
Advokatfirma				
Hensatt				
→				
Krattet		Fase		Forsikring
Anmode		Fottøy		
Innbruddsverktøy	Slit			
→			Hodehud	Pro-nomen Hunndyr
§	Pro-nomen Grunn			Grønt-område
→		Rom på tog Fr. gate		
Før			Ikke-	
Kvinne- navn			Siden	
Løse seg opp				
Avtale				
→				

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **21. mars**.

Vinner i nr. 6/24 var Ove Andersen, Arendal.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **HVITVASKING**.

Annonseinformasjon

31.000 lesere print
(Tall fra Kantar, 2025)

280.000 sidevisninger nett

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 210x280	29150 kr
1/2 side 193x123	21550 kr
1/4 side 193x58/92x125	13.7500 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Ønsker du å annonsere?

Kontakt vår annonsesælger

Mona Jørgensrud

Mobil 911 73 473

mona@salgsfabrikken.no

Advokatbladet stilling
Advokat- og juristbransjens egen jobbportal

Hele advokat-Norges regnskapsprogram

Få full kontroll på oppdragene dine med prosjektverktøy i Tripletex.

- Timeføring og ressursstyring
- Inntekter og kostnader
- Lønnsomhet og dekningsgrad
- Fakturering og rapportering

THOMMESSEN

Førstevalget
når forståelse for
din virksomhet
er viktig

Advokatfirmaet Thommessen AS
Oslo • Bergen • Stavanger • London
thommessen.no